Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in Mevlid-i Şerîf Ayının, İlk Doğduğu Ay Gibi Bu Ümmet-i Merhûme Hakkında Behcet ve Sürûrlara Vesîle Olmasını Yüce Rabbimizden Niyâz Ederiz!

Lâlegül

Aylık İlim - Kültür ve Fikir Dergisi

Lâlegül Dergisi - Yıl: 5 Sayı: 57 Safer - Rebiûlevvel 1439 - KASIM 2017 Fiyatı: 13TL

Mehmet Görmez ve Hocası Said Hatipoğlu Gibi "Hadisler Dinde Delil Değildir." Diyen "Sırtını Koltuğa Yaslamış, Midesi Tok!" İlâhiyatçılara Reddiye
Ahmet Mahmut ÜNLÜ sh: 4

Yüce Kitabımız Hazreti Kur'an'ı Tebdil Etmeye Çalışanların İtikadi Durumları Nedir?
Resul BÖLÜKBAŞ sh: 18

2. Murad Han Ne Yüce Hâkân
Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL sh: 24

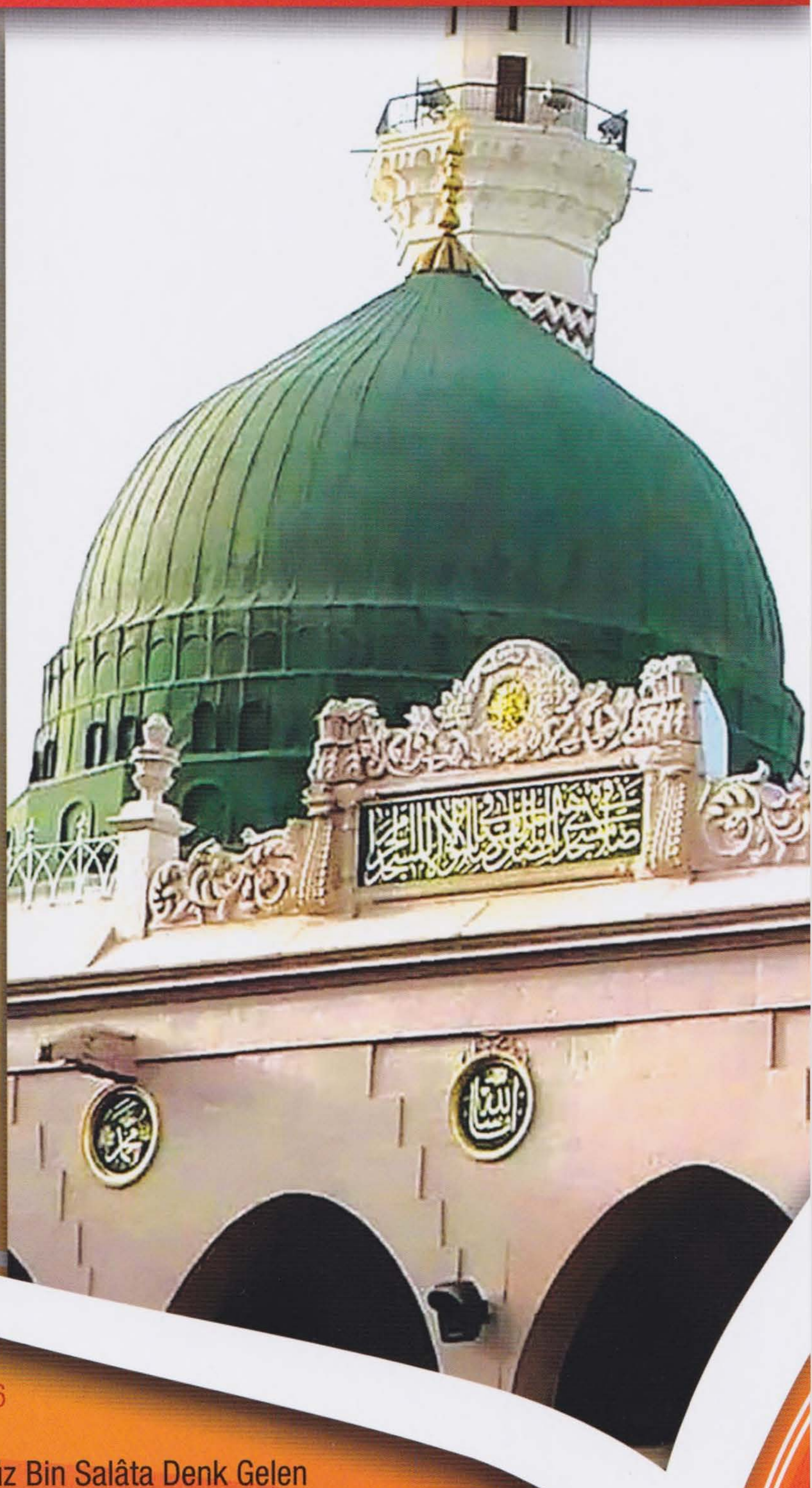
Ehl-i Sünnet Nazarında Hazreti Muâviye Radıyallâhu Anh
Ömer Faruk KORKMAZ sh: 42

Alkol Alan Kişi Namaz Kılabilir Mi?
Hüsamettin VANLIOĞLU sh: 50

Devlet-i Aliyye'nin On Birinci Şeyhulislâmı Beyzâvî Muhaşşîsi Sa'dî Çelebi
Hasan KUDUOĞLU sh: 32

Allah Dostlarına Düşmanlık Etmek
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER sh: 54

Oksijensiz Yaşayan Canlılar
Prof. Dr. Volkan TUZCU sh: 82

Safer Ayının Her Günü Okunacak Bir Duâ sh: 84-85

Yüz Kere Okuyanın, Bulunduğu İklimin Korunmasına Vesîle Olacağı Bir Salât-ü Selâm sh: 95-96

Safer Ayının Son Çarşamba Gecesinin ve Gününün Namazları sh: 90-91

Her Biri Yüz Bin Salâta Denk Gelen Çok Mühim Bir Salevât-ı Şerîfe sh: 92-95

Her Ayın, Özellikle de Safer Ayının Son Çarşamba Gecesinde Okunacak "Âyete'l-Kürsî'nin Sırrı" İsimli Mühim Duâ sh: 88-90

Safer Ayının Son Çarşamba Gecesi Yapılacaklar sh: 85-90

Yatmadan Okuyanın Sayısız Hayır Bulacağı ve Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi Ve Sellem)i Göreceği Bir Salât-ü Selâm sh: 96

EDİTÖRDEN

Darbe girişiminden sonra bir takım medya organları, bu darbeci hainlerin **"cemaat"** adını kullanmasından yola çıkarak, bütün vatansever cemaat ve tarikatlara saldırmışlardı.

Fakat son bir iki aydır bu saldırıların dozu arttı. Cemaat ve tarikatlar aleyhinde hakarete varan hezeyanlar savruldu, bir takım iftiralar atılıp fütursuzca saldırılar yapıldı. Vaazlarıyla büyük kitleleri etkileyen bazı Ehli Sünnet hocaefendiler hedefe konuldu…

Tabi hepinizin malumu olduğu üzere, tarikatlara yönelik başlatılan saldırılar, ABD Dışişleri Bakanlığı'nın yayınladığı **"Uluslararası Dini Özgürlükler Raporu"**ndan sonra oldu. Bu raporun **"tarikat ve cemaatler"**le ilgili bölümünde şöyle diyordu:

"Hükümet Türkiye'deki tarikat ve cemaatlere yönelik resmi yasağı zorlamıyor; bu gruplar yaygın ve aktif olmayı sürdürüyor."

Adı, **"dini özgürlükler"** olmasına rağmen, içeriği **"yasak"**la ilgili olan bu rapordan sonra, ABD'nin taze Başkanı **Trump** şöyle bir açıklama yaptı:

"Ayasofya cami olmasın, tarikat ve cemaatler yasaklansın!.."

İşte bu açıklamanın ardından içimizdeki Truva atları, kiralık kalemler ve bazı medya organları topyekün saldırıya geçtiler.

Peki, sapkın tarikat şeyhlerini kendi ülkesinde barındıran, hatta koruyup kollayan ABD, Türkiye'deki Hak Tarikatlardan niçin rahatsızdı?..

Bu sorunun cevabını, **Patrik Grigorios'un, Rus Çarı II. Aleksandır**'a yazdığı mektupta görüyoruz.

Kimdir Grigorios?

1821 yılında **Mora İsyanı'**nı kışkırtıp destek verdiği tespit edilen Fener Rum Patriği… **II. Mahmut**'un emriyle yapılan araştırmalar neticesinde, Patrikhaneyi ihanet merkezi gibi kullandığı belgelerle ispatlanınca, Gregorius halkı isyana teşvik etmekten suçlu bulunarak, patrikhanenin orta kapısı önünde asıldı.

İşte bu patrik, kilisedeki görevinin dışında daha başka görevler de üstlendiği için bir de rapor hazırlamış. Raporunda Türk Milleti'nin vasıflarını tek tek zikrettiken sonra, hangi hile ve desiselerle yıkılabileceğini de yazmış. Patrik Gregorius işte bu raporu, II. Aleksandr'a yazdığı bir mektupla bildirmiş…

Mektubunda özetle şöyle diyor:

"Türkleri maddeten ezmek ve yıkmak mümkün değildir. Çünkü Türkler çok sabırlı ve mukâvemetli insanlardır. Bu hasletleri de, **dinlerine bağlılıklarından, kadere rızâ göstermelerinden, an'anelerinin kuvvetinden, padişâhlarına, kumandanlarına, büyüklerine olan itaatlerinden gelmektedir.** Onların bütün meziyetleri, hatta kahramanlık ve şecâat duyguları da **dinlerine olan bağlılıklarından,** ahlâklarının salâbetindendir.

(Onları yıkabilmek için yapılacak şey)

Türklerde; önce itaat duygularını kırmak, **mânevî bağlarını yok etmek ve dînî metanetlerini zaafa uğratmak îcâb eder…**

Mâneviyâtları sarsıldığı gün, Türkleri, kendilerinden çok kudretli görünen güçler karşısında zafere götüren asil kudretleri sarsılacak ve o zaman Türkleri yıkmak mümkün olacaktır.

Yapılacak iş, Türklere bir şey hissettirmeden, bünyelerindeki bu tahrîbi tamamlamaktır."

Özetleyerek alıntı yaptığım bu mektup sanırım her şeyi açıklıyor. Şayet iki asır önce bizim hakkımızda rapor hazırlayan bu patrik kadar meseleyi anlayabilirsek, bu gün ABD'nin hazırladığı raporu da, başlatılan saldırı kampanyalarını da anlamakta zorlanmayız.

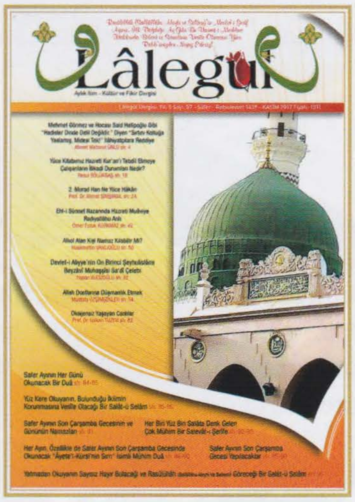
Onlar da çok iyi biliyorlar ki, bu ülkenin mânevî dinamikleri halkın mayası durumunda... Dolayısıyla bu milletin dine olan bağlılığını zaafa uğratmadıkça, liderlerine olan itaatlerini kırmadıkça, Hak tarikatlar yok edilip manevi duygular tahrip edilmedikçe bu necip milleti yenmeleri ve **15 Temmuz** gibi işgal girişimlerinde başarılı olmaları mümkün olmayacak… İşte, ABD'nin ve içimizdeki devşirmelerin Hak tarikat ve cemaatlere fütursuzca saldırmalarının sebebi budur.

Büyük mürşid **Hoca Ahmed Yesevî** dergâhında yetişen **Hacı Bektaş Veli** ve **Yunus Emre** gibi Anadolu'da barış ve hoşgörünün tohumlarını atan gönül erlerine her zaman ihtiyaç vardır. Bu mübarek zatlar, en buhranlı dönemlerinde dahi Anadolu insanına mânen destek ve büyük bir moral olmuşlar, gönülleri sevgi ve muhabbet çerağıyla tutuşturup birlik ve beraberliğin temin edilmesinde önemli bir misyon üstlenmişlerdir.

Dün, bu görevi hakkıyla yerine getiren Hoca Ahmet Yesevî'lerin talebelerine ihtiyaç olduğu gibi, bu gün de birlik ve beraberliğin temin edilmesinde yine onların yolundan giden gönül erlerine ihtiyaç vardır.

Fi emanillah!

Mustafa Özşimşekler

LÂLEGÜL DERGİSİ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
Tuana Basın Yayın

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

GENEL MÜDÜR
Gürsel YILDIZ

REKLAM İLETİŞİM
reklam@lalegulyayinlari.com

YAYIN TÜRÜ
Aylık İlim-Kültür ve Fikir Dergisi

BASIM YERİ
Matsis Matbaa Hizmetleri
Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No:51
Sefaköy / İSTANBUL
Tel: 0212 624 21 11
www.matbaasistemleri.com

YURTİÇİ ABONELİK BEDELİ (12 AYLIK)
150 TL

YURTDIŞI ABONELİK BEDELİ (12 AYLIK)
180 Euro

ABONELİK ÖDEMESİ İÇİN BANKA HESAP BİLGİLERİ
Gürsel YILDIZ

VAKIF KATILIM TL HESABI
İBAN: TR51 0021 0000 0006 5865 8000 01

VAKIF KATILIM EURO HESABI
İBAN: TR40 0021 0000 0006 5865 8001 02

VAKIF KATILIM DOLAR HESABI
İBAN: TR67 0021 0000 0006 5865 8001 01

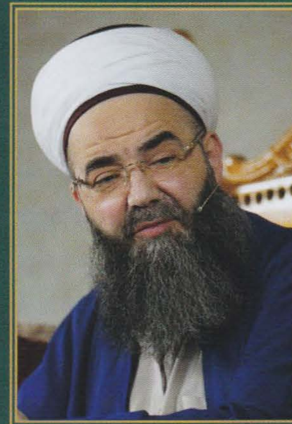
POSTA ÇEKİ HESAP NUMARASI
Gürsel YILDIZ
105 907 20

ABONE DAĞITIM
Tuana Basın Yayın
0212 435 10 58

ABONE İŞLEMLERİ
0212 435 10 58

ADRES
Tuana Basın Yayın
Çınar Mah. Osman Gazi Cad. No: 50/A
Bağcılar / İSTANBUL

İÇİNDEKİLER

MEHMET GÖRMEZ VE HOCASI SAİD HATİPOĞLU GİBİ "HADİSLER DİNDE DELİL DEĞİLDİR." DİYEN "SIRTINI KOLTUĞA YASLAMIŞ, MİDESİ TOK!" İLÂHİYATÇILARA REDDİYE

▶4

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

40 YESEVİ YOLU - YÜRÜYÜŞÜMÜZE DEVAM EDİYORUZ

48 HIKEMİYYÂT
EFENDİ HAZRETLERİ'NİN İLMÎ KELÂMLARI

52 SÜNNET
HADÎS-İ ŞERİFLER

60 BİR SAHÂBÎYİ TANIYALIM
HZ. SEVDE BİNTİ ZEM'A (2. Bölüm)

64 KISSADAN HİSSELER
RÛHUNA EL-FATİHA

76 EDEBİYYÂT
KIZIM - OĞLUM

81 HIKEMİYYÂT
HİKMETLİ SÖZLER

• DUALAR, ZİKİRLER ve FAZÎLETLİ AMELLER •

84 Safer Ayının Her Günü Okunacak Bir Duâ

85 Safer Ayının Son Çarşamba Gecesi Okunacaklar

86 Her Çarşambanın Uğursuzluğundan Korunmak İçin Her Salıyı Çarşambaya Bağlayan Gece Okunacaklar

86 Safer Ayının Son Çarşamba Gecesi Bir Kaba Yazılıp Suyu İçilecek Selâm Âyetleri

88 Her Ayın, Özellikle de Safer Ayının Son Çarşamba Gecesinde Okunacak "Âyete'l-Kürsî'nin Sırrı" İsimli Mühim Duâ

90 Safer Ayının Son Çarşamba Gecesi Namazı

91 Safer Ayının Son Çarşamba Günü Namazı

91 Son Çarşamba Günü Namazından Sonra Okunacak Âyet-i Kerîmeler ve Duâlar

92 Safer Ayının Son Çarşambasında Tekrarlanmasında Hayır Olan Bir Duâ

92 Her Biri Yüz Bin Salâta Denk Gelen Çok Mühim Bir Salevât-ı Şerîfe Bağlayan Gece Okunacaklar

95 Yüz Kere Okuyanın, Bulunduğu İklimin Korunmasına Vesîle Olacağı Bir Salât-ü Selâm

96 Yatmadan Okuyanın Sayısız Hayır Bulacağı ve Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'i Göreceği Bir Salât-ü Selâm

YÜCE KİTABIMIZ OLAN HAZRETİ KUR'AN'I VE AYETLERİNİ TAĞYİR VE TEBDİL ETMEYE ÇALIŞANLARIN İTİKADİ DURUMLARI NEDİR?
■ RESUL BÖLÜKBAŞ
▶18

2. MURAD HAN
■ Prof.Dr. AHMET ŞİMŞİRGİL
▶24

DEVLET-İ ALİYYE'NİN ON BİRİNCİ ŞEYHULİSLÂMI BEYZÂVÎ MUHAŞŞÎSİ SA'DÎ ÇELEBİ
■ HASAN KUDUOĞLU
▶32

EHL-İ SÜNNET NAZARINDA HAZRETİ MUÂVİYE RADIYALLÂHU ANH
■ ÖMER FARUK KORKMAZ
▶42

ALKOL ALAN KİŞİ NAMAZ KILABİLİR Mİ?
■ HÜSAMETTİN VANLIOĞLU
▶50

ALLAH DOSTLARINA DÜŞMANLIK ETMEK
■ MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER
▶54

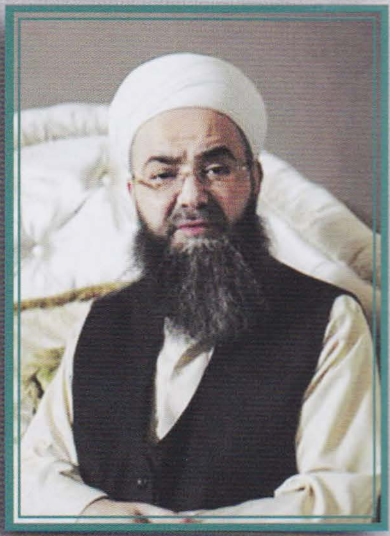
TAHRİFİN SIDRE-İ MÜNTEHÂSI: NASR HAMİD EBÛ ZEYD -3-
■ Dr. İHSAN ŞENOCAK
▶66

İMÂM-I MA'SÛM es-SERHENDÎ HAZRETLERİ'NİN MEKÂTÎB-İ ŞERÎFESİNDEN MÜNTEHABÂT
■ Süleyman KUKU
▶78

OKSIJENSIZ YAŞAYAN CANLILAR
■ VOLKAN TUZCU
▶82

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

MEHMET GÖRMEZ VE HOCASI SAİD HATİPOĞLU GİBİ "HADİSLER DİNDE DELİL DEĞİLDİR." DİYEN "SIRTINI KOLTUĞA YASLAMIŞ, MİDESİ TOK!" İLÂHİYATÇILARA REDDİYE

Bizleri **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in 1491. Mevlid-i Şerîf ayına kavuşturan **Allâh-u Te'âlâ**'ya sonsuz hamd-ü senâlar eder, bu ayda âlemlere rahmet olarak gönderdiği **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e, Ehl-i Beyti'ne ve sahâbesine sınırsız salât-ü selâm ederim.

Mevlîd-i Şerîf ayını idrâk ettiğimiz şu saâdetli mevsimde bizi en çok sevindiren husus hiç şüphesiz ki sâbık diyânet reisi **Mehmet Görmez**'in kutlu doğum haftasını mîlâdî hesap ile nisan ayına sâbitlemesinin uğursuzluğundan kurtulup bundan sonra Mevlîd-i Şerîf haftasını Diyânet'le birlikte Rabîu'l-evvel ayında kutlayacak olmamızdır.

Bu saâdeti bizlere yaşattığı için buna vesîle olan ve mânileri izâle eden değerli **Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan** beyefendiye, mevlide değer veren tüm Müslümanlar adına şükranlarımızı arzederiz.

Mehmet Görmez ve Hocası Said Hatipoğlu, Hadisleri Dinde Delil Saymamaktadırlar

Bu fakir kardeşiniz evvelce bu husûsu bu kadar kesin bilmemekteydim. Nitekim sohbetlerimde de açıkladığım vechile; **Mehmet Görmez**'in "Fiten hadisleri sorunludur." sözünü Dâbik ve 'Amik ovasında yerleşen Işid unsurlarına yüz vermemek için siyâsî sâiklerle söylemiş olduğunu düşünmüştüm.

Yine de bunun kıyâmet alâmetleriyle ilgili sahih hadîs-i şerifleri reddetmek anlamına geldiğini bildiğim için reddiyeler yaptım, ancak bu zihniyetin Kur'an'dan sonra ikinci en büyük delilimiz olan sünneti yâni hadîs-i şerifleri genel mânâda dinde delil kabul etmediğini ancak www.mehmetgormez.com ismindeki kendi resmi sitesinde bulunan "TEBLİĞLER" bölümündeki "Sünnetin Kaynak Değerini Temellendirme Sorunu" makālesini okuyunca anladım.

Burada yeri gelmişken yazısındaki bâzı bölümleri sizlere de naklediyorum:

1- *"Sünneti temellendirmek için başvurulan Kur'an ayetlerinin, büyük bir kısmının sünnetle ilgisi yoktur."*

2- *"Ayetlerin pek çoğunda, murâd-ı ilâhinin sünnete delalet ettiği cây-ı sualdir (sorulmaya değerdir). Ancak, ortada bir hakikat vardır; o da, Müslüman zihni, Müslüman tasavvuru tarihsel düşünmediği için, Hz. Peygamber'in sünneti, yaşayan bir geleneğe dönüşünce, pek çok âyeti sünnete hamletmiştir."*

3- *"Hz. Peygamber'e itaat, ittiba, iktida ve itîsa gibi hususlar herkes tarafından kabul edilmiş olabilir. Ancak, söz konusu delillerin medlûlâtı konusunda, ihtilaf devam edegelmiştir. Zira Kur'an, bir asıl olarak sünnetin kaynak değerine işaret etse de, neyin sünnet neyin sünnet olmadığı, sünnet olanların hangisinin bağlayıcı olduğu, bağlayıcı olanların hangisinin yerel, hangisinin evrensel olduğuna dair tartışmalar, hiçbir zaman bitmemiştir. Bizce en büyük hata, bir rivâyetin kabulünün de, söz konusu ayetlerin medlûlü arasında yer aldığını savunmak olmuştur."*

4- *"Gerek vahiyle, gerekse Kur'an'la ve gerekse hadisle yapılan bu temellendirmelerin, sorunlar taşıdığı muhakkaktır. İşin garibi, modern zamanlarda da aynı temellendirmelere başvurulmuş olmasıdır."*

5- *"Oysa mahiyet itibariyle sünnetin bir beşere / peygambere dayandığı unutulur, sünneti bize taşıyan rivayetler toptan vahiy ürünü kabul edilirse, hele hele bu rivayetlerin metinleşmesinde insan faktörü göz ardı edilirse, İbn Haldun'un ifâdesiyle, kültürün sayısız mukaddesleri olur."* (www.mehmetgormez.com ismindeki kendi resmi sitesinde bulunan "TEBLİĞLER" bölümündeki "Sünnetin Kaynak Değerini Temellendirme Sorunu" isimli tebliği) *(Bkz:Resim-1)*

Mehmet Görmez bu yazısında sünnetin delil olduğunu birkaç yönden inkâr etmektedir ki ben de size yukarıda geçen rakamlardaki ifâdelere göre rakam vererek bunları tahlil edeceğim.

1) Ona göre aşağıda zikredeceğimiz âyetlerde geçen "**Rasûl**'e itâat", "Peygambere ittibâ", "O **Rasûl** ne verdiyse alın" gibi emirler, sünnet ve hadislere tâbi olunmasını emretmiyormuş…

2) Müslümanlar târihsel düşünmediği için bu âyetlerin, "Hadislerin delil olduğuna" delâlet ettiğini zannediyorlarmış ki bu da **Mehmet Görmez**'in İslâm'a bakışının târihsel olduğuna delâlet etmektedir.

Oysa Mısırlı zındık **Ebu Zeyd**'in kültür içinde teşekkül ettiğini iddiâ ettiği Kur'ân'ın evrensel hakîkatlerini arşive kaldırabilmek için önerdiği târihselcilik, Hristiyan merkezli bir yorum tarzıdır ki buna göre âyet ve hadislerde geçen birçok konuyu yaşandığı târihle sınırlı

saymak gerekmekte ve günümüze uyarlamamak îcâb etmektedir. Bu görüşün İslâm'ı tamâmen ortadan kaldıracak bir fikir yapısı olduğu herhâlde îzâha muhtaç olmasa gerektir.

3) Sünnetlerin hepsi bağlayıcı değilmiş, bağlayıcı olanların da hangisinin yerel (Arap yarımadasına mahsus), hangisinin evrensel (dünyâ çapında geçerli) olduğu tartışmalıymış, dolayısıyla bir hadîsin geçerliliği hakkında: "Âyetler de bu hadisleri delil sayıyor." şeklinde savunma yapmak doğru değilmiş.

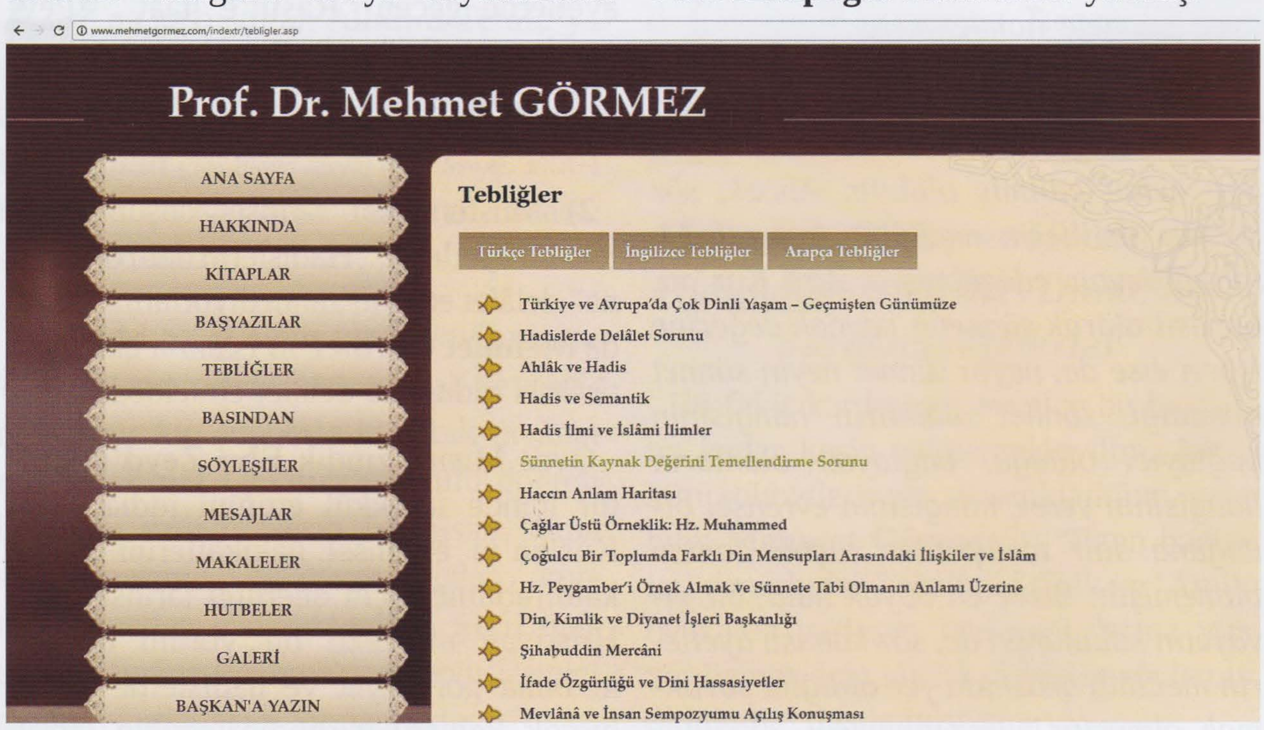
Oysa hadîs-i şerîflerin tümü evrenseldir, Kur'ân'da ve sünnette geçen genel ifâdelerin hiçbirinde yöresine ve adamına göre hüküm bulunması söz konusu değildir. Aksi takdirde işine gelmeyenler: "Bu bizim yöremize ve örfümüze uymuyor." diye inkâra kalkışabilir ki **Görmez**'in beyânı da buna yol açmaktadır.

4) Vahiyle ve hadisle sünnetin delil sayıldığını söylemenin sorunlar taşıdığını savunan **Görmez** aslında kendi îtikādının sorunlu olduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim aşağıda zikredeceğimiz âyet-i kerîmeler ve sahih hadîs-i şerifler onun inancının ne kadar sorunlu olduğunu ortaya koymaktadır.

5) Burada geçen ve İslâm îtikādını tamâmen zedeleyen en sorunlu ifâde ise "Sünnet bir beşere dayanmaktadır." sözüdür ki bu ifâde, aşağıda zikredeceğimiz birçok âyet-i kerîmeyi inkâr mâhiyeti taşımaktadır. Zîrâ **Allâh-u Te'âlâ Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e Kur'ân dışında bir de "Hikmet"i yâni "Sünnet"i indirdiğini, dolayısıyla sünnetin bir beşere dayanmadığını açıkça beyân etmektedir ki yazımın ilerleyen kısmında bu konudaki delilleri müstakil bir başlık altında bulacaksınız.

M. Görmez'in Hocası Said Hatipoğlu da Buhârî-Müslim Gibi Sahih Kaynaklarda Geçen Fiten Hadislerinin Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in Vefâtı Üzerine Yaşanan Panikle Uydurulduğunu Söylüyor

Görmez gibi hocaların, hocası olan (!) **Said Hatipoğlu** bakın neler yazmış:

Resim 1: Mehmet Görmez'in kendi resmi sitesinde yer alan mezkûr makalesi

"Hz. Peygamber'in vefatlarından sonraki hâdiselerin müslümanlar üzerinde yarattığı dehşet havasının, bu musannefatın bilhassa fiten ve eşrat-ı saat bölümlerini dolduran malzemesinin ekseriyetini ortaya çıkarmış olduğu kabul edilebilir. Peygamber'in mahrem-i esrarı olarak yâd edilen Huzeyfe ibn el-Yemân'a atfedilmiş şu sözlere bakalım, güya şöyle demişler: 'Vallahi bu zamanla kıyamet arasında vukû bulacak her fitneyi en iyi bilen benimdir. Bu da ancak Hz. Peygamber'in bana sır olarak söylemesi sayesindedir ki benden başkasına bildirmemiştir.' (Müslim, 4/2216, r.7262; Nu'aym ibn Hammâd, r.3; Buhârî, r.6604; Ahmed, 5/385,389, 401)

Başka bir vesileyle kendisine: 'Bana Hz. Peygamber, kıyamete kadar olacak her şeyi bildirdi. Ben de her şeyden sordum, ancak Medinelileri Medine'den kimin çıkaracağı sorusu kaldı.' (Müslim, 4/2217, r.7265) *dedirtilmiştir. Bu çeşit haberlerin hangi sahâlara kadar teşmil edilebilmiş olduğu, hadîs kitaplarından hayretle tâkib edilebilir."* (Mehmet Said Hatiboğlu, İslami Tenkid Zihniyeti ve Hadis Tenkidinin Doğuşu, Otto Yayın, Mart 2016, sh:60-61)

Said Hatipoğlu Sahâbe ve Tâbi'îni Fiten Hadislerini Uydurmakla Suçluyor

Bu kişinin gerideki beyanlarından da okuduğunuz üzere **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in vefâtından sonra sahâbe ve onlardan sonra gelen tâbi'în tabakası dehşet yaşamışlar da bu nedenle âhir zamanda meydana gelecek hâdiselerle ilgili -hâşâ- hadisler uydurmuşlar.

Bu kişiye göre **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e **Allâh** tarafından gayb bildirilmemiş ki **Hazreti Huzeyfe**'ye kıyâmete kadar olacakları bildirebilsin. Oysa **Allâh-u Te'âlâ**:

﴿فَلَا يُظْهِرُ عَلٰى غَيْبِهٖٓ اَحَدًاۙ ﴿٢٦﴾ اِلَّا مَنِ ارْتَضٰى مِنْ رَسُولٍ﴾

"Râzı olduğu rasüller hâricinde kimseyi gaybına vâkıf kılmaz." (el-Cinn Sûresi:26-27'den) âyet-i celîlesinde **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e dilediği gaypları bildirdiğini açıklamışken artık **Allâh-u Te'âlâ**'nın buyurduğunun hilâfına konuşmak kimin haddine düşmüştür?!

Hatipoğlu'nun bu sözüne göre ya **Ömer** (Radıyallâhu Anh)ın bile münâfıklar listesinde adının geçip geçmediğini kendisine sorduğu (ez-Zehebî, Siyeru a'lâmi'n-nübelâ, 4/29) **Hazreti Huzeyfe** (Radıyallâhu Anh) gibi **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in sırdaşı olan yüce sahâbî **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e iftirâ etmiş, ya da **Buhârî**'den sonra en sahih kaynağa sahip olan **Müslim** (Rahimehullâh) **Hazreti Huzeyfe** (Radıyallâhu Anh)a iftirâ etmiş olmaktadır.

Oysa **Hatipoğlu**'nun da zikrettiği üzere **Huzeyfe** (Radıyallâhu Anh)ın bu sözü sahihtir ve **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) in kendi beyanıyla sâbittir. Nitekim **İbni Abbâs** (Radıyallâhu Anhümâ)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem):

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «فَعَلِمْتُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ».

"Ben göklerde olanları da, yerde olanları da bildim." (et-Tirmizî, et-Tefsîr, Sâd Sûresi, rakam:3233, 5/366) buyurmuştur.

Semüre ibni Cündüb (Radıyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte de:

عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَلَا

Dolayısıyla bu kadar sahih kaynakta zikredilen bir hâdise ile alâkalı olarak hakkında **Hazreti Huzeyfe** *(Radıyallâhu Anh)*ın:

عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: «لَقَدْ خَطَبَنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُطْبَةً، مَا تَرَكَ فِيهَا شَيْئًا إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ إِلَّا ذَكَرَهُ»

"Nebî *(Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)* bize öyle bir hutbe okudu ki kıyâmet kopana kadar vukû bulacak hiçbir şeyi eksik etmeksizin mutlakā hepsini (o konuşmasında) beyân etti." *(el-Buhârî, es-Sahîh, rakam:6604, 8/123)* sözünden ibâret sahih bir rivâyet hakkında *"Güya şöyle demişler."* şeklinde ifâde kullanmak ve **Allâh-u Te'âlâ**'nın:

﴿رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ﴾

"Allâh onlardan râzı oldu." *(et-Tevbe Sûresi:100'den)* buyurduğu sahâbe-i kirâm ve tâbi'în-i izâm hakkında *"Hz. Peygamberin vefatının yarattığı dehşet havasıyla kıyâmet alâmetleri bölümünü doldurdular."* ifâdelerini kullanarak onların hadis uydurduğunu söylemek Müslümanım diyen bir kişinin yapacağı iş olamaz, ilerisini siz düşünün.

Yine böylece **Said Hatipoğlu**:

"Hendek harbi için hendek kazarken Hz. Peygamber üç kazma vurmuş, üçünden de kıvılcım çıkmıştır. Selmân bunun izahını rica edince Peygamber şöyle buyurmuş: 'Birincisiyle Allah bana Yemen'i verdi, ikincisiyle Suriye ve Mağrib'i, üçüncüsüyle de Meşrık'ı verdi.' Bu ülkeler Ömer, Osman ve sonrakiler devrinde fethedildiği zaman, Ebû Hureyre'nin şöyle dediği rivayet edilmektedir: 'Fethedebildiğiniz kadar fethedin. Vallahi fethettiğiniz veyâ kıyamet gününe kadar fethedeceğiniz her şehrin anahtarını Cenab-ı Hakk daha evvelinden Hz. Peygamber'e vermiştir.' *(İbn Hişâm, 2/219; Nesâî, 4/43, r.3178)*

وَإِنِّي قَدْ رَأَيْتُ فِي مَقَامِي هٰذَا مَا أَنْتُمْ لَاقُونَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ».

"Âgâh olun ki; şüphesiz ben şu durduğum yerde sizlerin kıyâmet gününe kadar karşılaşacağınız her şeyi gördüm." *(el-Beyhakî, Ma'rifetü's-sünen ve'l-âsâr, rakam:7085, 5/135)* buyurmuştur.

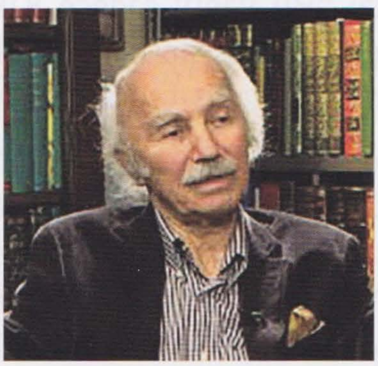
Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in olmuş ve olacak her şeyi bildirdiğine sahâbe-i kirâmdan bir cemâat da şâhid olmuştur, zîrâ bu beyânı mescidinde ashâbın huzûrunda yapmıştır. Nitekim **Ebû Zeyd** yâni **Amr ibni Ahtab** *(Radıyallâhu Anh)* şöyle anlatmıştır:

عَنْ أَبِي زَيْدٍ يَعْنِي عَمْرَو بْنَ أَخْطَبَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: «صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْفَجْرَ وَصَعِدَ الْمِنْبَرَ فَخَطَبَنَا حَتَّى حَضَرَتِ الظُّهْرُ، فَنَزَلَ فَصَلَّى ثُمَّ صَعِدَ الْمِنْبَرَ فَخَطَبَنَا حَتَّى حَضَرَتِ الْعَصْرُ، ثُمَّ نَزَلَ فَصَلَّى ثُمَّ صَعِدَ الْمِنْبَرَ فَخَطَبَنَا حَتَّى غَرَبَتِ الشَّمْسُ، فَأَخْبَرَنَا بِمَا كَانَ وَبِمَا هُوَ كَائِنٌ فَأَعْلَمُنَا أَحْفَظُنَا».

"Bir gün **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* bize sabah namazını kıldırdıktan sonra minbere çıktı, bize bir konuşma yaptı ve öğlene kadar sürdü. Minberden inip öğlen namazını kıldırdı, sonra tekrar minbere çıkıp yine bize konuşma yaptı ve bu hıtabı ikindiye kadar sürdü.

Sonra minberden inerek ikindi namazını kıldırdı, sonra tekrar minbere çıkarak güneş batana kadar bize konuşma yaptı ve bu hitâbında bize olmuş ve olacak şeyleri haber verdi. Artık bizim içimizde en âlim olanımız hâfızası en güçlü olanımızdır." *(Müslim, es-Sahîh, el-Fiten:6, rakam:25/2892, 4/2217; el-Hâkim, el-Müstedrek, rakam:8498, 4/486; İbnü Hibbân, es-Sahîh, rakam:6638, 15/9)*

İşte biz bu keyfiyeti hadîsin bir istismarı olarak görüyoruz." *(Mehmet Said Hatiboğlu, İslami Tenkid Zihniyeti ve Hadis Tenkidinin Doğuşu, Otto Yayın, Mart 2016, sh:60-61)* diyerek **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in önceden bildirmiş olduğu ve **Ali** *(Radıyallâhu Anh)*ın dönemine kadar hemen hemen hepsi gerçekleşmiş olan herkesin gözüyle gördüğü gerçekleri inkâr etmekte ve bunu rivâyet eden **Selmân** *(Radıyallâhu Anh)* yüce sahâbîyi ve onun bu rivâyetini nakleden **Nesâî** ve **İbni Hişâm** *(Radıyallâhu Anh)* gibi muhaddisleri istismarcı olarak göstermektedir.

M.Said Hatipoğlu

Oysa **Ebû Sükeyne** *(Radıyallâhu Anh)* vâsıtasıyla rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* hendek kazarken karşısına sert bir kaya çıkınca ona üç kere vurmuş ve her birinde büyük bir ışık çıkması üzerine:

«فَإِنِّي حِينَ ضَرَبْتُ الضَّرْبَةَ الْأُولٰى رُفِعَتْ لِي مَدَائِنُ كِسْرٰى وَمَا حَوْلَهَا، وَمَدَائِنُ كَثِيرَةٌ حَتّٰى رَأَيْتُهَا بِعَيْنَيَّ ثُمَّ ضَرَبْتُ الضَّرْبَةَ الثَّانِيَةَ فَرُفِعَتْ لِي مَدَائِنُ قَيْصَرَ وَمَا حَوْلَهَ ، حَتّٰى رَأَيْتُهَا بِعَيْنَيَّ ثُمَّ ضَرَبْتُ الثَّالِثَةَ فَرُفِعَتْ لِي مَدَائِنُ الْحَبَشَةِ وَمَا حَوْلَهَا مِنَ الْقُرٰى حَتّٰى رَأَيْتُهَا بِعَيْنَيَّ.»

"Ben ilk darbeyi vurduğumda, Kisrâ (Acem hükümdarı)**nın şehirleriyle, etrâfı ve diğer birçok şehirler bana açıldı da, ben onları gözlerimle gördüm. Sonra ikinci darbeyi vurduğumda, Kayser'in** (Rum imparatorunun) **şehirleri ve havâlisi bana açıldı da, onları gözlerimle gördüm. Daha sonra üçüncüyü vurduğumda, Habeşistan şehirleri ve civarındaki karyeler bana açıldı da onları gözlerimle gördüm** (ve onların anahtarlarının bana verildiği bana bildirildi)**."** buyurdu. *(en-Nesâî, es-Sünen, el-Cihâd:42, rakam:3176, 6/350)*

Bu hadîs-i şerîfte İstanbul dâhil birçok memleketin **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in ümmetine nasîb olacağı bildirilmiştir ki bu hususta daha birçok hadîs-i şerîf mevcuttur. Dolayısıyla **Ebû Hureyre** *(Radıyallâhu Anh)*ın: *"Fethedebildiğiniz kadar fethedin. Vallahi fethettiğiniz veyâ kıyamet gününe kadar fethedeceğiniz her şehrin anahtarını Cenab-ı Hakk daha evvelinden Hz. Peygamber'e vermiştir"* sözünün **Said Hatipoğlu**'nu neden rahatsız ettiğini bir Müslüman aklıyla düşündüğümüzde anlamakta zorlanıyoruz.

Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in bu hadîs-i şerîfleri buyurduğu sahih kaynaklarda sâbit olan bir husustur, **Allâh-u Te'âlâ**'nın kendisine gaybî konuları bildirdiği âyet-i kerîmelerle sâbittir ve **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in buyurduğu bu gaybî haberler aynen vukû bulmuştur. Artık **Said Hatipoğlu** gibi birinin çıkıp bu hadisleri reddetmesi güneşin her gün doğduğunu inkâr etmekten daha saçma bir durumdur.

Maalesef yıllarca Diyânet reisliği yapan **Mehmet Görmez** gibi biri de bu kişiden etkilenerek televizyonlarda Fiten hadislerinin sorunlu olduğunu savunmuş, hadîs-i şerîfler bir yana kadının şâhitliğinin yarım olduğu ve kadının mîrastan yarım hisse alacağı gibi âyetlerle açıklanan hükümleri inkâr eden bu kişi hakkında "Bilge Bir Hayat Paneli", "Ustalara Saygı"

isimleri altında paneller tertip etmiş, dolayısıyla **Said Hatipoğlu** da **Mehmet Görmez**'in Diyânet'e vedâ konuşmasında gözlerine hâkim olamamıştır. *(Bkz:Resim-2)*

İşte hadîs-i şerîflerin dinde delil olmadığını savunan ve burada da durmayıp âyet-i kerîmelerin bâzı hükümlerini dahî inkâra yeltenen bu zihniyete karşı bu Mevlid ayı münâsebetiyle **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in sünnetini ve hadîs-i şerîflerini müdâfaa sadedinde bir şeyler yazarak onun dînine hizmet etmeye niyet ettim.

Gâyemin kimseyi îtibarsızlaştırmak olmadığına **Allâh-u Te'âlâ**'yı ve sizleri şâhid tutuyorum. Ben ancak insanların hadîs-i şerîflerin delil olduğunu inkâr ederek dinimizi oyuncağa çevirmeleri ve eline Kur'ân meâli alan her câhilin müctehid gibi ahkâm kesmesini engelleme niyeti taşıyorum.

Sizden de bu yazıyı dikkatlice okumanızı, gücünüzün yettiği herkese okutmanızı ve Müslümanların bu İlahiyatçılar eliyle saptırılmaması için **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in dînine yardım etmenizi **Allâh** ve **Rasûlü**'nün yüce hâtırları için ricâ ediyorum.

Hadîs-i Şeriflerin de Vahiy Olduğuna, Dolayısıyla Dinde Huccet Kabûl Edildiğine Delâlet Eden Âyet-i Kerîmeler

Şu bilinsin ki; hadîs-i şerîfler de uyulması emredilen vahiy mefhûmuna dâhildir. Nitekim Ehl-i Sünnet îtikâdımızın imâmı olan **Mâtürîdî** *(Rahimehullâh)*:

﴿وَاتَّبِعْ مَا يُوحٰى اِلَيْكَ﴾

"Sana vahyolunana tâbi ol." *(Yûnus Sûresi:109'dan)* âyet-i kerîmesinde geçen vahiy hakkında: "Bu vahiy sâdece Kur'ân ile sınırlı değildir, Kur'ân'ın dışındaki vahiy olan Sünnet'e (hadîs-i şerîflere) de şâmildir." *(Te'vîlâtü Ehli's-Sünne, 6/93)* demiştir.

Ehl-i Sünnet ulemâsının ittifak ettiği vechile; şerîatin delilleri olmak bakımından Kur'ân-ı Kerîm ne ise hadîs-i şerîfler de aynı kuvvettedir.

Nitekim Kur'ân-ı Kerîm'in birçok yerinde **Allâh-u Te'âlâ**'ya itâatten sonra **Rasûlü**'ne itâat etmemiz bizlere emredilmiştir. Şöyle ki **Allâh-u Te'âlâ** ebedî rahmetine ve cennetine kavuşabilmemiz için bizlere:

﴿وَاَطِيعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾

"Bir de Allâh(ın bütün emirlerini tutup, fâiz gibi tüm yasaklarından kaçarak, O'n)**a ve o Rasûl**(ün)**e itâat edin, tâ ki siz** (Allâh tarafından) **rahmet olunasınız."** *(Âl-i 'Imrân Sûresi:132)* buyurmuştur.

Resim 2: Ustalara Saygı panelinden bir kare

Farklı farklı sûrelerde geçen sekiz âyet-i kerîmede daha **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e itâat bizlere emredilmiştir ki, bunlar da Âl-i 'İmrân Sûresi'nin 32., en-Nisâ Sûresi'nin 59 ve 69., el-Mâide Sûresi'nin 92., en-Nûr Sûresi'nin 54. ve 56., Muhammed Sûresi'nin 33., et-Teğâbün Sûresi'nin 12. âyet-i kerîmeleridir.

Burada kimse: "**Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e itâat, kendisine Kur'an'la bildirilen vahiyler hakkındadır, bunun dışında söylediklerine itâat gerekmez." diyemez. Zîrâ âyet-i kerîmelerdeki "Vav" harfi atıf için olup, atıf da muğâyeret (başkalık) iktizâ eder. Nitekim "Ahmed ve Mehmed geldi." dendiğinde bu iki kişinin farklı insan oldukları "Ve" harfinden anlaşılmaktadır. O zaman demek ki **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* e itâat, **Allâh**'a itâattan farklı bir mânâda anlaşılmalıdır ki o da **Allâh-u Te'âlâ**'nın **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e vahyettiği ama Kur'ân'da zikretmediği sünnetler husûsunda gereken itâattan ibârettir.

Nitekim **İbni Abbâs**, **Semerkandî**, **Sa'lebî**, **Kurtubî**, **Beyzâvî** ve **Ebû Hayyân** *(Rahimehümullâh)* gibi Ehl-i Sünnet müfessirlerin bu âyet-i kerîmelere verdikleri mânâ: "**Rasûl**'e, sünnetlerde yâni hadislerle bildirdikleri hususlarda itâat edin." şeklindedir. *(Fîrûzâbâdî, Tenvîru'l-mikbâs, sh:298; es-Semerkandî, Bahru'l-'ulûm, 1/312; es-Sa'lebî, el-Keşfu ve'l-beyân, 3/342; el-Kurtubî, el-Câmi', 4/203; el-Beyzâvî, Envâru't-Tenzîl, 4/112; Ebû Hayyân, el-Bahru'l-muhît, 3/341)*

Yine böylece **Yüce Rabbimiz** hidâyeti bulmamız için bizlere:

﴿وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾

"**Bir de ona** (Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e **hakkıyla tâbi olun, tâ ki siz** (hakka ve hakîkate) **hidâyet bulabilesiniz.**" *(el-A'râf Sûresi:158'den)* buyurmuştur ki **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e: "Ben sana Kur'ân olarak okuduklarında tâbi olurum, hadis olarak söylediklerine uymam." diyen bir kimsenin bu âyet-i kerîmede emrolunduğu şekliyle **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e tâbi olamayacağı âşikârdır.

Ayrıca **Allâh-u Te'âlâ**:

﴿وَمَا اٰتٰيكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهٰيكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾

"**Artık o Rasûl size ne verirse onu hemen alın** (kabûl edin)**, sizi neden engellerse hemen** (ondan) **vazgeçin.**" *(el-Haşr Sûresi:7'den)* âyet-i celîlesinde bizlere hadîs-i şerîflerin de vahiy olduğunu ve **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in beyanlarına uymak îcâb ettiğini açıklamaktadır.

Bâzılarının dediği gibi bu âyet-i kerîme "**Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* in ganîmetten sahâbesine verdiği şeyler" hakkında değildir, bilakis umûmîdir. Zâten geçerli kāideye göre sebebin husûsiyeti (özel bir konu oluşu) hükmün umûmiyetine zıt düşmez.

Nitekim **Ebû Hüreyre** *(Radıyallâhu Anh)* dan rivâyet edilen:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَا أَمَرْتُكُمْ بِهِ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَيْتُكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا».

"**Size neyi emrettiysem onu hemen alın. Sizi neden nehyettiysem ondan hemen vazgeçin.**" *(İbnü Mâce, es-Sünen, el-Mukaddime:1, rakam:1, 1/3)* hadîs-i şerîfi,

Allâh-u Te'âlâ'nın bu âyetteki murâdının umûmî olduğunu, dolayısıyla **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in din husûsundaki bütün emir ve yasaklarının vahiy olup kendileriyle âyet gibi amel edilmesi gerektiğini beyân etmektedir.

Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in Görevi Postacılık Değildir

Şu bilinsin ki; hadisler vahiy olmasaydı **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in görevi sâdece Kur'ân'ı tebliğle sınırlı kalacaktı ki bu da günümüzdeki bâzı bâtıl görüşlü ilâhiyatçıların dediği gibi postacılıktan öteye geçmeyecekti.

Oysa **Allâh-u Te'âlâ**:

﴿وَاَنْزَلْنَا اِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ اِلَيْهِمْ﴾

"Sana da bu (türlü türlü öğüt ve uyarıları ihtivâ eden Kur'ân gibi bir) **zikri, kendilerine indirilmiş olan şeyi insanlara açıklayasın diye indirdik."** *(en-Nahl Sûresi:44'den)* buyurarak **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e "Tebliğ" dışında başka bir vazîfe daha yüklemiştir ki o da "Tebyîn"dir, yâni âyet-i kerîmelerin mânâlarını açıklama vasfıdır.

Allâh-u Te'âlâ kendisine vahyetmeden **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* hangi âyetin ne mânâya geldiğini nasıl anlayabilir?! Nitekim birçok âyette "Salât" emredilirken bunun mânâsı beyân edilmemiştir. Çünkü bu lafız Arap lügatında "Duâ" mânâsına gelmektedir. Şimdi bu emrolunan salât vazîfesinin, kıyâm, kırâat, rükû ve secde gibi rukünleri olan ve beş ayrı vakitte kılınması gereken bir farz olduğu **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e **Cibrîl** *(Aleyhisselâm)* vâsıtasıyla tatbîkatlı bir şekilde öğretilmeden **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in bunu bilmesi düşünülemez. *(Cibrîl (Aleyhisselâm)ın namaz vakitlerini öğrettiği hadîs için bakınız: Ebû Dâvûd, rakam:193, 1/107; et-Tirmizî, rakam:149, 1/278)*

Yine böylece Kur'ân'da emredilen "Hacc" tâbiri, lügat îtibâriyle "Kast etmek" anlamındayken, bu ibâdetin, ihram, Arafat'ta vakfe ve tavâf-ı ifâza gibi farzları olan, ihramda tırnak kesmek veyâ cinsî münâsebet gibi yasaklar işlendiğinde cezâ gereken ve daha birçok vâcipleri bulunan bir amel olduğu **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e vahyedilmeden nasıl anlaşılabilir?!

Artık bir kimse namazın ve haccın farz olduğunu kabûl edip de bunların nasıl edâ edileceğini beyân eden hadîs-i şerîfleri delil saymadığında bu kişinin namazın ve haccın farziyetini inkâr edenden ne farkı kalır. Zîrâ namaz ve hac farz iken nasıl yapılacağı bilinmeyince bunlar hükümsüz olur.

Diğer bir misal olarak, "Zekât" kelimesi "Temizlik" anlamına gelmekteyken, bunun malın temizliği demek olduğu, maldan kırkta bir verilmesi gerektiği, hayvanlarda bu oranın değiştiği ve bunun ne kadar malı olanlara farz olduğu gibi daha nice husus Kur'ân-ı Kerîm'de beyân edilmemişken **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in bu husustaki îzahları olmasa farz olan "Zekât" ibâdeti ile kim amel edebilir?!

Dolayısıyla **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in hadislerini vahiy ve huccet saymayanlar ister istemez Kur'an'daki vahiyleri de anlamsız ve bâtıl kabûl etmiş olmaktadırlar. Çünkü kuru bir "Salat" ifâdesi ile mücerred bir "Hac" tâbiriyle, miktârı belli olmayan bir "Zekât" lafzıyla kalındığında bu emirlerin işlenilemez hâle getirildiği âşikârdır.

Oysa Müslüman olan herkes farz olan bu ibâdetlerin ancak hadislerin beyânıyla tespit edilip yerine getirildiği husûsunda müttefiktir.

Artık bunları mecbûren kabûl edip de "Erkeklere altının haram olması veyâ sakal bırakmanın vâcip olması gibi meselelerde hadisler delil olmaz." demekten daha saçmalık ne olabilir?!

Senin namazın, orucun, haccın dâhil bütün ibâdetlerindeki farzların ve vâciplerin ekserîsi hadîs-i şeriflerle sâbitken ve kimse de buna îtirâz edemezken hadîs-i şeriflerle haramlığı veyâ serbestliği beyân edilen diğer hükümler nasıl reddedilebilir?! Bu ne yaman çelişkidir!

Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e İki Türlü Vahiy Gönderilmiştir, Birisi Kur'ân, Diğeri Sünnettir

Geride zikredilen îzâhattan da anlaşılacağı üzere; **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e iki türlü vahiy gönderilmiştir ki bunlardan biri namazda tilâvet yerine geçmesi hasebiyle kendisine "Vahy-i Metlüv" denilen Kur'ân-ı Kerîm'dir. Diğeri ise mânâ bakımından vahiy olmakla birlikte lafzında îcâz vasfı bulunmaması hasebiyle namazda kırâat yerine geçemeyen ve kendisine "Vahy-i Ğayr-i Metlüv" denilen hadîs-i şerîflerdir.

Nitekim tâbi'înin ulularından **ez-Zührî** ve ondan nakil yapan **Beyhâkî** *(Rahimehumellâh)*: "Vahyin bir kısmı **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e sır olarak bildirilmiştir, dolayısıyla **Nebî** *(Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)* onu kimseye anlatmamıştır. Diğer bir kısmı ise sır değildir, Bu yüzden onu herkese anlatmıştır, ancak Kur'ân olarak yazılması emredilmediğinden o kısım vahiy Kur'ân âyetleri içerisinde yazılmamıştır. Kur'ân olarak yazılması emredilenler ise Kur'ân âyetleri olarak yazılmıştır." demişlerdir. *(el-Beyhakî, el-Esmâ ve's-sıfât, sh:198)*

Hadîs-i şerîfleri de Kur'ân gibi **Cibrîl** *(Aleyhisselâm)*ın **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e inerek tâlim ettiği sâbit olmuştur. Nitekim tâbi'înin ulularından **Hassân ibni Atıyye** *(Radıyallâhu Anh)*ın:

عَنْ حَسَّانَ بْنِ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: «كَانَ جِبْرِيلُ يَنْزِلُ عَلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيُعَلِّمُهُ السُّنَّةَ كَمَا يُعَلِّمُهُ الْقُرْآنَ».

"**Cebrâîl** *(Aleyhisselâm)* **Rasûlüllâh** *(Sallâlâhu Aleyhi ve Sellem)*e iniyor ve ona Kur'ân'ı bildirdiği gibi sünneti de bildiriyordu." *(İbnü'l-Mübârek, ez-Zühd, 2/23; ed-Dârimî, es-Sünen, rakam:629, 1/204; İbnü 'Abdilber, Câmi'u beyâni'l-'ılm, rakam:2350, 2/1193)* sözü bu hususta delil teşkil etmektedir.

Dolayısıyla hadîs-i şerîfleri delil sayanlar aslında Kur'ân'ı anlamak için sünnete mürâcaat etmektedirler. Nitekim **Eyyûb** *(Radıyallâhu Anh)*ın rivâyet ettiğine göre adamın biri, tâbi'înden **Mutarrif ibni Abdillâh** *(Radıyallâhu Anh)*a: "Bize ancak Kur'ân'dan anlatın." dediğinde **Mutarrif** *(Radıyallâhu Anh)* ona:

«وَاللهِ مَا نُرِيدُ بِالْقُرْآنِ بَدَلًا وَلَكِنْ نُرِيدُ مَنْ هُوَ أَعْلَمُ بِالْقُرْآنِ مِنَّا».

"Vallâhi biz Kur'ân'ın yerine başka bir şey aramıyoruz, lâkin Kur'ân'ı bizden daha iyi bilen Zât'ın îzahlarını murâd ediyoruz." *(İbnü 'Abdilberr, Câmi'u beyâni'l-'ılm, rakam:2349, 2/1193)* demiştir.

Yaşadığı dönemde herkesin, onun ilmine muhtaç olduğu tâbi'înden **Sa'îd ibni Cübeyr** *(Radıyallâhu Anh)* bir gün **Nebî** *(Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)*den bir hadîs anlattığında bir adam çıkıp: "Kur'an'da buna muhâlif âyet var." deyince **Sa'îd ibni Cübeyr** *(Radıyallâhu Anh)*:

«لَا أُرَانِي أُحَدِّثُكَ عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَعَرَّضُ فِيهِ بِكِتَابِ اللهِ كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَعْلَمَ بِكِتَابِ اللهِ مِنْكَ».

"Sakın sana **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*den bir hadîs naklederken onu Kur'an'la mukâyese ettiğini görmeyeyim, **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* **Allâh**'ın kitabını senden iyi biliyordu." *(ed-Dârimî, es-Sünen, rakam:631, sh:204)* demiştir.

Hadîsleri de Allâh-u Te'âlâ İndirmiştir

Allâh-u Te'âlâ hadîs-i şerîfleri de Kendisinin indirdiğini beyan sadedinde:

﴿وَاَنْزَلَ اللّٰهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ﴾

"Allâh sana o kitabı ve hikmeti indirmiştir." *(en-Nisâ Sûresi:113'den)* buyurmuş ve böylece "Hikmet"i de Kur'ân gibi indirdiğini bildirmiştir.

Geride de zikredildiği üzere; "Vâv" harfi atıf içindir ki mânâsı muğâyerettir, yâni önündeki kelimenin geride geçen kelimeden farklı bir mânâsı olduğunu ifâde eder. Nitekim "Zeyd ve Amr geldi" denildiğinde ikisinin farklı iki kişi olduğu anlaşılır. Dolayısıyla burada geçen "Hikmet" Kitap'tan farklıdır. Müfessirler de bunu böyle anlamışlardır.

Nitekim **Hasen-i Basrî, Katâde, Mukātil** ve **Ebû Mâlik** *(Radıyallâhu Anhüm)* gibi Kur'ân'ın tefsîrini sahâbeden öğrenmiş olan tâbi'în imamları: "Bu âyet-i celîlede geçen 'Kitâb' 'Kur'ân'dır, 'Hikmet' ise 'Sünnet'tir." demişlerdir. *(el-Buhârî, es-Sahîh, et-Tefsîr:277, 4/1796; et-Taberî, Câmi'u'l-beyân, rakam:2078, 3/87; İbnü Ebî Hâtim, rakam:1262, 1/237; İbnü Kesîr, et-Tefsîr, 1/444-445)*

İşte Nisâ Sûresi'nin bu âyet-i kerîmesi bizlere hadîs-i şerîfleri de **Allâh-u Te'âlâ**'nın indirdiğini açıklamıştır ki **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* de:

«اُوتِيتُ الْقُرْاٰنَ وَمِنَ الْحِكْمَةِ مِثْلَيْهِ.»

"Allah-u Teâlâ bana Kur'ân verdi, O'nun iki misli de hikmet (sünnet) **verdi."** *(Ebû Dâvûd, es-Sünen, el-Merâsîl, rakam:534, sh:359)* hadîs-i şerîfinde, kendisine Kur'ân'ın iki misli sünnet yâni hadîs-i şerîf vahyedildiğini açıklamıştır.

Kur'ân'da Geçen Bir Mesele Hakkındaki Hükmü Hadîs Açıklar

İşte geride zikredilen delillerden dolayıdır ki büyük muhaddis **Dârimî** *(Rahimehullâh)* gibi birçok muhaddis **Yahyâ ibni Ebî Kesîr** gibi tâbi'înin ulularından nakiller yaparak "Kur'ân hakkındaki hükmü Sünnet söyler." şeklinde baplar açmışlardır. *(ed-Dârimî, es-Sünen, rakam:628, sh:204)*

Aslında her ikisi de vahiy olduğu için bütün hükümleri ancak **Allâh-u Te'âlâ** açıklamaktadır. Ancak bâzısını namazda tilâvet yerine geçen Kur'ân vahyi ile, birçoğunu da Kur'ân'dan farkı sâdece namazda tilâvet yerine geçmemesi olan Sünnet ile bildirmiştir.

Bundan dolayı bâzen hadîs-i şerîf âyet-i kerîmeyi tahsîs ve takyîd etmiştir ki öyle yerlerde bütün ümmetin ameli hadîs-i şerîflerin beyânına göre olmuş, âyet-i kerîmenin umûmî hükmüne göre olmamıştır. Nitekim evlenilmesi haram olan kadınları beyân eden Nisâ Sûresi'nin 22-24. âyet-i kerîmelerinde on beş sınıf açıklanmış, peşi sıra:

﴿وَاُحِلَّ لَكُمْ مَا وَرَٓاءَ ذٰلِكُمْ﴾

"Bu(sayıla)**n**(yasak)**ların ötesinde bulunan** (kadın)**lar sizin için helâl kılınmıştır."** *(en-Nisâ Sûresi:24'den)* buyrularak hüküm nihâyete erdirilmiştir.

Bu âyet-i celîlenin zâhirî ifâdesinden, bu ve bir önceki âyet-i kerîmede zikredilen kadınların dışındakilerle evlenmenin helâl olduğu anlaşılmaktaysa da, sünnetteki bâzı deliller bunların dışında kalan bâzı sınıfların da haram olduğuna delâlet etmektedir.

Nitekim bir kadınla halasının veyâ teyzesinin bir nikâhta birleştirilmesi ve dinden dönmüş mürted bir kadınla yeniden İslâm'a girmedikçe evlenilmesinin haramlığı bu âyet-i celîlelerde ifâde edilmemişse de, bu sınıfların harâmiyeti hakkında hadîs-i şerîfler mevcut olduğundan, nikâhı haram olanlara dâhildirler.

Nitekim **Ebû Hüreyre** *(Radıyallâhu Anh)* dan rivâyet edilen:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لاَ يُجْمَعُ بَيْنَ الْمَرْأَةِ وَعَمَّتِهَا وَلاَ بَيْنَ الْمَرْأَةِ وَخَالَتِهَا.»

"Bir kadınla onun halası, yine böyle bir kadınla onun teyzesi birlikte nikâhlanamaz." *(el-Buhârî, es-Sahîh, en-Nikâh:70, rakam:4820, 5/1965; en-Nikâh:27; Müslim, es-Sahîh, en-Nikâh:33; 40, Ebû Dâvûd, es-Sünen, en-Nikâh:12; et-Tirmizî, es-Sünen, en-Nikâh:31; en-Nesâî, es-Sünen, en-Nikâh:47-49; İbnü Mâce, es-Sünen, en-Nikâh:31; Dârimî, es-Sünen, en-Nikâh:8; el-Mâlik, el-Muvatta, en-Nikâh:20-21; Ahmed ibnü Hanbel, el-Müsned, 1/78, 217, 372)* hadîs-i şerîfi bu hususta **Kur'ân-ı Kerîm**'de geçen genel hükmü tahsis etmiştir ki aslında iki hüküm de **Allâh-u Te'âlâ**'ya âit olduğundan burada bir çelişki yoktur, ancak beyan yolları farklı olmuştur.

Yine böylece yiyeceklerle ilgili haramları beyân eden En'âm Sûresi'nin 145. âyet-i kerîmesi yasak yiyecekleri; lâşe, fışkıran kan, domuz eti ve **Allâh**'tan başkası adına kesilen olmak üzere dört sınıfta sınırlamıştır. Hâlbuki yiyeceklerle ilgili haramların bunlardan çok daha fazla olduğu herkesin malumudur.

Nitekim azı diş sâhibi yırtıcılarla gagalı kuşlar gibi birçok hayvanın yenmesinin harâmiyeti hadîs-i şerîflerle sâbittir ki, **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in haram ettikleri de **Allâh-u Te'âlâ**'nın haramları gibidir.

Nitekim **Mikdâm ibni Ma'dî Keribe** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*:

عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدِي كَرِبَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَلَا إِنِّي أُوتِيتُ الْكِتَابَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ، أَلَا يُوشِكُ رَجُلٌ شَبْعَانُ عَلٰى أَرِيكَتِهِ يَقُولُ: عَلَيْكُمْ بِهٰذَا الْقُرْاٰنِ؛ فَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَلَالٍ فَأَحِلُّوهُ. وَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَرَامٍ فَحَرِّمُوهُ، أَلَا لَا يَحِلُّ لَكُمُ الْحِمَارُ الْأَهْلِيُّ وَلاَ كُلُّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبُعِ.»

"Dikkat edin! Bana Kur'ân verildi, onunla birlikte bir misli de (sünnet) **verildi. Âgâh olun! Yakındır ki midesi tok bir hâlde rahat koltuğunda oturan bir kimse: 'Siz Kur'ân'a bakın, onda helâl bulduğunuzu helâl kabûl edin, haram bulduğunuzu da haram sayın.' diyecektir.**

Şunu bilin ki; ehlî eşeklerle azı diş sâhibi yırtıcılar(ı yemek) **size helâl olmaz.** (Bu hükümleri Kur'ân'da bulamasanız da, işte ben bunu size açıklıyorum. Helâl ve haram hükümlerini Kur'ân'dan aldığınız gibi benim hadîslerimden de alın.)" *(Ebû Dâvûd, es-Sünen, es-Sünne:6, rakam:4604, 2/610; Ahmed ibnü Hanbel, el-Müsned, rakam:17174, 6/91; et-Tirmizî, es-Sünen, el-'İlm:10, rakam:2664, 5/38; İbnü Mâce, es-Sünen, el-Mukaddime:2, rakam:12, 1/6; el-Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, rakam:19469, 9/556; el-Âcurrî, eş-Şerîa', rakam:94, sh:48; ed-Dârekutnî, es-Sünen, 4/287; İbnü Hibbân, es-Sahîh, rakam:12, 1/120)* buyurmuştur.

Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* in Hadîslerle Haram Kıldığı Şeylerin Allâh'ın Kur'ân ile Haram Kıldıklarından Bir Farkı Yoktur

Allâh-u Te'âlâ, **Rasûlü**'nün açıkladığı haramların da kendisinin haram kıldığı şeyler gibi olduğunu beyan sadedinde:

﴿وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللّٰهُ وَرَسُولُهُ﴾

"Allâh ve Rasûlü'nün haram kıldığını haram kabul etmeyenler." *(Tevbe Sûresi:29'dan)* buyurarak **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e hadîs-i şerîflerle bâzı haramları bildirdiğini açıklamıştır.

Şöyle ki bu cümle-i celîle haram olan şeylerin tahrîminin iki yolla sâbit olacağına, bunlardan birinin vahy-i metlüv (namazda okunması geçerli) olan Kitâb (Kur'ân-ı Kerîm) ile sâbit olduğuna, diğerinin ise vahy-i ğayr-i metlüv olan (namazda tilâvete elverişli olmayan) sünnet (hadîs-i şerîfler) ile açıklandığına sarâhaten delâlet etmektedir.

Buna göre **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in bir şeyi haram etmesi ile **Allâh-u Te'âlâ**'nın o şeyi haram etmesi arasında bir fark yoktur. Zîrâ **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* kendi keyfine bir şey buyurmamış, ancak **Allâh-u Te'âlâ** tarafından tebliğde bulunmuştur.

Yine böylece:

﴿وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ﴾

"Tertemiz şeyleri (o Allâh'ın adı anılarak kesilen hayvanları ve pis olmayan tüm rızıkları) **kendileri için helâl etmektedir,** (kan, leş ve fâiz gibi madden veyâ mânen) **pis olan şeyleri ise onlar üzerine haram kılmaktadır."** *(el-A'râf Sûresi:157)* âyet-i celîlesi **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in helâl etme ve haram kılma yetkisi olduğunu beyân etmiştir ki aslında bu, **Allâh-u Te'âlâ**'nın Kur'ân dışında vahyettiği hadîs-i şerîflerle **Habîbi**'ne birtakım helâl ve haramlar bildirdiği anlamına gelmektedir.

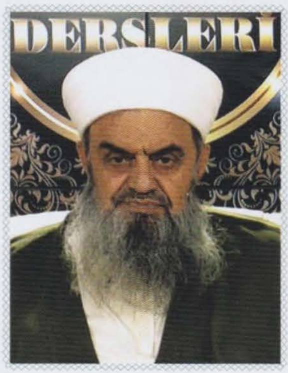
Demek ki **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* bir şeye haram diyorsa bu **Allâh-u Te'âlâ**'nın o şeye haram demesiyle eşittir. Nitekim **Mikdâm ibni Ma'dî Keribe el-Kindî** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivâyet edilen:

عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدِي كَرِبَ الْكِنْدِيِّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يُوشِكُ الرَّجُلُ مُتَّكِئًا عَلَى أَرِيكَتِهِ يُحَدَّثُ بِحَدِيثٍ مِنْ حَدِيثِي فَيَقُولُ: بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ كِتَابُ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ؛ فَمَا وَجَدْنَا فِيهِ مِنْ حَلَالٍ اسْتَحْلَلْنَاهُ، وَمَا وَجَدْنَا فِيهِ مِنْ حَرَامٍ حَرَّمْنَاهُ، أَلَا وَإِنَّ مَا حَرَّمَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلُ مَا حَرَّمَ اللهُ.»

"Bir adam koltuğuna yaslanmış vaziyette otururken ona benim hadislerimden bir hadis nakledildiğinde: 'Allâh-u Azze ve Celle'nin Kitâb'ı bizimle sizin aranızda (hakemlik yapacak)**dır. Onda bulduğumuz helâli helâl sayarız, onda bulduğumuz haramı da yasak kabûl ederiz** (Kur'ân dışında helâl haram kabûl etmeyiz)**.' demesi yakındır.**

Şunu iyi bilin ki; gerçekten Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)***in yasakladığı şeyler Allâh'ın haram kıldığı şeyler gibidir."** *(İbnü Mâce, es-Sünen, el-Mukaddime:2, rakam:12, 1/6; Ebû Dâvûd, es-Sünen, es-Sünne:6, rakam:4604, 2/610; Ahmed ibnü Hanbel, el-Müsned, rakam:17174, 6/91; et-Tirmizî, es-Sünen, el-'İlm.10, rakam:2664, 5/38; el-Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, rakam:19469, 9/556; el-Âcurrî, eş-Şerîa', rakam:94, sh:48; ed-Dârekutnî, es-Sünen, 4/287; İbnü Hibbân, es-Sahîh, rakam:12, 1/120)* hadîs-i şerîfi bu hususta nas teşkil etmektedir.

Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in bu hadîs-i şerîfi diğer mûcizeleri gibi aynen vâki olmuştur. Nitekim günümüzde birçok İlâhiyatçının, hadîsleri İslâm'da delil saymadıkları, fiten (âhir zamanda çıkacak kargaşalarla ilgili) hadîsleri, erkeklerin altın ve ipek kullanması ile sakal traş etmesi gibi harâmiyeti hadîs-i şerîflere dayanan meseleleri reddederken: **"Kur'ân'da böyle bir şey yok!!!"** dedikleri maalesef sıkça müşâhede edilmektedir. Hidâyetten sonra dalâlete düşmekten **Allâh-u Te'âlâ**'ya sığınırız!

RESUL BÖLÜKBAŞ

YÜCE KİTABIMIZ OLAN HAZRETİ KUR'AN'I VE AYETLERİNİ TAĞYİR VE TEBDİL ETMEYE ÇALIŞANLARIN İTİKADİ DURUMLARI NEDİR?

Yüce kitabımız hazreti Kur'an ayetleri kıssa (geçmişle alakalı haberler), gelecekle ilgili haberler, emir ve yasaklar diye dört bölümden ibaret olduğunu söyleyebiliriz. Bunlardan geçmişe ait olan kıssaların asla nesh edilmesi caiz değildir.

Keza gelecek ile alakalı haberlerin de neshi kabil değildir. Zira bunların nesh edilmesi halinde Kizbullah lazım gelir ki bu da mümteniğdir. Öyleyse gerek geçmişle ilgili kıssalar ve gerekse gelecekle ilgili haberleri nüzulünden sonsuza kadar doğruluğu asla tartışılmaz.

Diğer emir ve yasaklarla alakalı hükümler Peygamberimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in sağlığında neshi muhtemel idi ise de vefatıyla beraber bunlar da muhkem ayetler sınıfına dahil olup neshi asla kabul etmezler. Zira Peygamberimizden sonra yeryüzünde Allah'a muhatap olacak Resul veya nebinin olması muhtemel değildir.

Hal böyle iken bazı ilahiyatçıların kıssalarla oynamaları bazılarının ise ahkâm ayetlerinin günümüzde geçerliliğinin olmadığını söylemeleri büyük bir cüret olduğu ve cüretlerinin karşılığını cehennemde ebediyyen yanmak olduğu apaçıktır.

Zira Kur'an ayetleri kıssaları beyan ederken açık bir şekilde anlatıyor. Anlatırken eğer bu kıssaların içinde mucize varsa bizim bazı ilahiyatçılarımızın buna karşı çıkmaları adeta vazifeleri olmuştur. Birkaç tane örnek vermek istiyoruz;

1- Saffat suresi 101-111. ayeti kerimeleri;

فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَليمٍ ﴿١٠١﴾ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ
السَّعْيَ قَالَ يَا بُنَيَّ اِنّ۪ٓي اَرٰى فِي الْمَنَامِ اَنّ۪ٓي
اَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرٰى قَالَ يَٓا اَبَتِ افْعَلْ مَا
تُؤْمَرُ سَتَجِدُن۪ٓي اِنْ شَٓاءَ اللّٰهُ مِنَ الصَّابِر۪ينَ ﴿١٠٢﴾
فَلَمَّٓا اَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَب۪ينِ ﴿١٠٣﴾ وَنَادَيْنَاهُ اَنْ
يَٓا اِبْرٰه۪يمُ ﴿١٠٤﴾ قَدْ صَدَّقْتَ الرُّءْيَا اِنَّا كَذٰلِكَ
نَجْزِي الْمُحْسِن۪ينَ ﴿١٠٥﴾ اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْبَلٰٓؤُا
الْمُب۪ينُ ﴿١٠٦﴾ وَفَدَيْنَاهُ بِذِبْحٍ عَظ۪يمٍ ﴿١٠٧﴾
وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْاٰخِر۪ينَ ﴿١٠٨﴾ سَلَامٌ عَلٰٓى
اِبْرٰه۪يمَ ﴿١٠٩﴾ كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِن۪ينَ
﴿١١٠﴾ اِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِن۪ينَ ﴿١١١﴾

Biz de ona uysal bir oğul müjdeledik. (101)

Çocuk kendisiyle birlikte koşup yürüyecek yaşa gelince İbrahim ona, «Yavrum, ben rüyamda seni boğazladığımı gördüm. Düşün bakalım, ne dersin?» dedi. O da, «Babacığım, emrolunduğun şeyi yap. İnşaallah beni sabredenlerden bulacaksın" dedi. (102)

Nihayet her ikisi de (Allah'ın emrine) boyun eğip, İbrahim de onu (boğazlamak için) yüz üstü yere yatırınca ona, şöyle seslendik: "Ey İbrahim!" (103-104)

"Gördüğün rüyanın hükmünü yerine getirdin. Şüphesiz biz iyilik yapanları böyle mükafatlandırırız." (105)"Şüphesiz bu apaçık bir imtihandır." (106) Biz, (İbrahim'e) büyük bir kurbanlık vererek onu (İsmail'i) kurtardık. (107) Sonradan gelenler arasında ona güzel bir ad bıraktık. (108) İbrahim›e selam olsun. (109) İyilik yapanları işte böyle mükafatlandırırız. (110) Çünkü o mü'min kullarımızdandı. (111)

Şimdi bu ayeti sözde tefsir eden bazı ilahiyatçılar haddini aşarak sarahaten beyan edilen kıssayı tevil ve tağyir etmek suretiyle Allah celle celalühü Peygamber de olsa hiçbir kuluna oğlunu boğazlamayı emretmez. Bunu kabul etmemesinin sebebi ayetin bu ifadelerinde gizli olan mucizeyi reddetmektir. Cenab-ı Hakkın babaya oğlunu zebh et diye emir vermesini hikmet ve mantık dışı görmek suretiyle ayetin mealini tağyir etmeye çalışıyor. Burada (ezbehuke) cümlesinde "zebh" zikrediliyor. Bunun manası boğazdan kesmektir. Bazı indii tefsirlere dalıp iman dairesinden çıkmak büyük bir felakettir bunlara sormak lazım Cenab-ı hak bize cihadı ve ehli küfürle kıtal'i emrediyor.

Bakara Sûresi (193)

وَقَاتِلُوهُمْ حَتّٰى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَ يَكُونَ الدّ۪ينُ
لِلّٰهِ فَاِنِ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ اِلَّا عَلَى الظَّالِم۪ينَ
﴿١٩٣﴾

Hiçbir zulüm ve baskı kalmayıncaya ve din yalnız Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşın. Onlar savaşmaya son verecek olurlarsa, artık düşmanlık yalnız zalimlere karşıdır. (193)

Bakara Sûresi (244)

وَقَاتِلُوا فِي سَب۪يلِ اللّٰهِ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ سَم۪يعٌ
عَل۪يمٌ ﴿٢٤٤﴾

Allah yolunda savaşın ve bilin ki şüphesiz Allah hakkıyla işitendir ve hakkıyla bilendir. (244)

Tevbe Sûresi (111)

اِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِن۪ينَ اَنْفُسَهُمْ وَاَمْوَالَهُمْ
بِاَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَۜ يُقَاتِلُونَ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ فَيَقْتُلُونَ
وَيُقْتَلُونَ وَعْداً عَلَيْهِ حَقّاً فِي التَّوْرٰيةِ وَالْاِنْج۪يلِ
وَالْقُرْاٰنِۜ وَمَنْ اَوْفٰى بِعَهْدِه۪ مِنَ اللّٰهِ فَاسْتَبْشِرُوا
بِبَيْعِكُمُ الَّذ۪ي بَايَعْتُمْ بِه۪ۜ وَذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظ۪يمُ
﴿١١١﴾

Şüphesiz Allah, mü'minlerden canlarını ve mallarını, kendilerine vereceği cennet karşılığında satın almıştır. Artık, onlar Allah yolunda savaşırlar, öldürürler ve ölürler.

Allah bunu Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'an'da kesin olarak va'detmiştir. Kimdir sözünü Allah'tan daha iyi yerine getiren? O halde, yapmış olduğunuz bu alışverişten dolayı sevinin. İşte asıl bu büyük başarıdır. (111)

Bu ayetlerden apaçık anlaşılıyor ki Allah *(Celle Celaluhu)* gerektiği zaman ölmeyi ve öldürmeyi de emrediyor. İbrahim *(aleyhisselam)*a da oğlunu Allah için feda etmesini ve boğazlamasını emreder.

Bunda hikmete aykırı hiçbir husus yoktur yer ve gök ve bu ikişsinin arasında var olan her şey Allah'ın *(Celle Celaluhu)* mülküdür. Allah mülkünde istediği gibi tasarruf eder. Tabi ki Allah emrettiği her şeyi murad etmemiş olabilir. Emir başkadır irade daha başkadır.

Yüce Allah emreder, murad eder ve o iş hâsıl olur. Emreder murad etmez, murad etmediği için de o iş hâsıl olmaz. İşte İbrahim *(aleyhisselam)*a İsmail'i boğazlamayı emretmeiştir ama murad etmemiştir murad etmediği için de hâsıl olmamıştır.

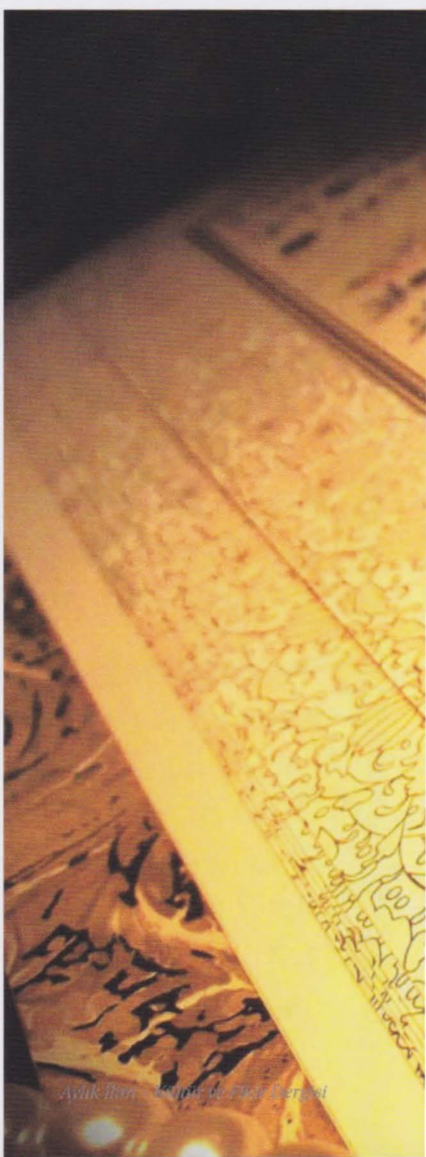
Hâsıl olmayacağını Allah *(Celle Celaluhu)* biliyordu ama İbrahim *(aleyhisselam)* bunu bilmediği için oğlunu kurban etmekten dolayı muhsinlerden olmuştur.

Ey ilahiyatçı bunları bilmiyorsan öğren emir nedir irad nedir tekvin nedir bunlar kelam ilmiyle bilinen şeylerdir.

Cenab-ı Hak *(Celle Celaluhu)* firavuna imanı emretmiştir hatta musa *(aleyhisselam)* ve Harun *(aleyhisselam)*a firavuna gidin ona "kavli leyyin" ile tebliğ edin buyurmuştur. Böylece emir tecelli etmiştir. Ama firavun için iman hâsıl olmamıştır. Çünkü Allah'ın emri var ama iradesi yok.

Keza ebu cehillere ve de bütün kâfirlere Allah *(Celle Celaluhu)* iman etmeyi emretmiş ama beraberinde irade-i ilahi olmadığı için iman etmemişlerdir. Bunları tefrik edemezsen sen profesör olamazsın belki yüfrosör olursun!!

Keza diğer bazılar İbrahim *(aleyhisselam)*'ın ateşe atılıp yanmadığını kabullenemiyorlar. Dedik ya bu kıssa da mucizeyi içerdiği için bunların mucizeye inançları olmadığından bu gibi şeylere inanmıyorlar. Ve diyorlar ki ateş yakar yakmaması eşyanın tabiatına aykırıdır.

Biz de diyoruz ki ateş yakmaya sebeptir Mevla dilerse yakar yakmak ateşin tabiatıdır. Ancak Mevla öyle büyük kudrete sahip ki tabiatı tersyüz eder ateşe yakmamayı emreder. Ve İbrahim'e *(aleyhisselam)* selametli bir mekân oluverir.

Enbiyâ Sûresi (68)

قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانْصُرُوا اٰلِهَتَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ فَاعِلٖينَ ﴿٦٨﴾

(İçlerinden bazıları), "Eğer (bir şey) yapacaksanız, onu yakın da ilahlarınıza yardım edin" dediler. (68)

Enbiyâ Sûresi (69)

قُلْنَا يَا نَارُ كُونٖي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلٰٓى اِبْرٰهٖيمَ ﴿٦٩﴾

"Ey ateş! İbrahim'e karşı serin ve esenlik ol" dedik. (69)

Burada ateşin yakmadığını açıkça beyan ediyor sizler; Ey bazı ilahiyatçılar bunu nasıl tevil edebiliyorsunuz?! Cenab-ı Hak ateş diyor. Siz; Allah'ın ateş dediğine başka bir şey mi diyeceksiniz hatta 68. Ayette ibrahimin putları kırması karşılığında cezalandırılmasını isteyenler bile (İçlerinden bazıları), "Eğer (bir şey) yapacaksanız, onu yakın da ilahlarınıza yardım edin" dediler. (68) anlaşıldığı gibi burada mevzu bahis olan yakmaktır.

Ama adetullah değişti ve ateş İbrahim'i *(aleyhisselam)* yakmadı.

Mucizenin de tarifi budur kelam uleması mucizeyi şöyle tarif etmiştir.

المعجزت اَمْرٌ خارقٌ لِلْعَادَتِ قصد به اظهار صدق من ادَّعئ انه رسول من الله

Mucize: Peygamberlik iddiasında bulunan kişinin Peygamberliğini tasdik etmek için Cenab-ı Hakkın izhar ettiği harikulade iştir.

Ey bazı ilahiyatçılar!! Mucizeyi bilimsel olmadığı için inkâr etmeye kalkışan bedbahtlar! Peygamberin peygamberliğini nasıl tasdik edeceksiniz yoksa siz de Peygamber 'siz bir dinin arayışı içinde misiniz?

Cenab-ı Hak başka suresinde şöyle buyurmaktadır;

Bakara Sûresi (260)

وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهٖيمُ رَبِّ اَرِنٖي كَيْفَ تُحْيِ الْمَوْتٰىۜ قَالَ اَوَلَمْ تُؤْمِنْۜ قَالَ بَلٰى وَلٰكِنْ لِيَطْمَئِنَّ قَلْبٖيۜ قَالَ فَخُذْ اَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ اِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلٰى كُلِّ جَبَلٍ مِنْهُنَّ جُزْءاً ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتٖينَكَ سَعْياًۜ وَاعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ عَزٖيزٌ حَكٖيمٌ ﴿٢٦٠﴾

Hani İbrahim, "Rabbim! Bana ölüleri nasıl diriltitğini göster" demişti. (Allah ona) "İnanmıyor musun?" deyince, "Hayır (inandım) ancak kalbimin tatmin olması için" demişti. "Öyleyse, dört kuş tut. Onları kendine alıştır. Sonra onları parçalayıp her bir parçasını bir dağın üzerine bırak. Sonra da onları çağır. Sana uçarak gelirler. Bil ki, şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir." (260)

Burada da ölünün dirilmesi keyfiyetini beyan sadedinde Cenab-ı Hak *(Celle Celaluhu)* İbrahim *(aleyhisselam)* tarafından dört kuşun boğazlamasını emrederek her birinin cüzlerini ayrı ayrı dağları serpiştirmek suretiyle daha sonra onları çağırmayı emrederek dağınık olan o cüzlerin her biri kendi gövdelerini oluşturmak suretiyle ve onlara can verilerek hayata getirmiştir.

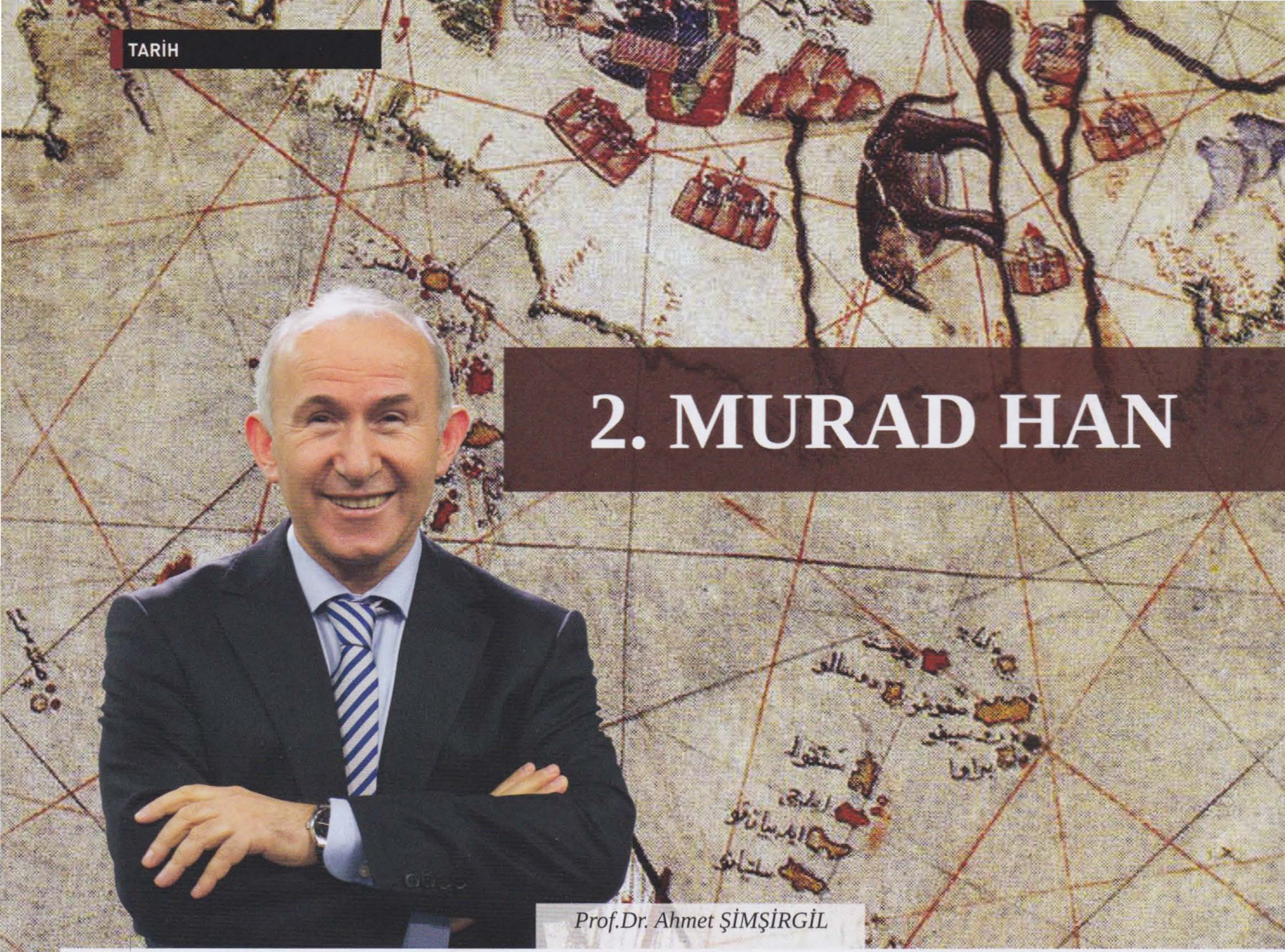
Bununla ölülerin de buna benzer bir şekilde parçalanmış ve dağılmış olan her bir zerresinin bir araya gelerek iade edilmesini ve ruhuyla birleşerek dirilmesine örnek vermiştir.

Burada hikmete aykırı hiçbir husus yoktur bunu kabul etmeyenler şunu iddia etmektedirler. Hiç ölmüş ve parçalanmış kuşlar bir araya gelip hayat bulur mu? diyorlar ve bunun bir sembolik ifade olduğunu iddia ediyorlar. Moloz kafalı olmak için bilmem daha neyi iddia etmeleri gerekiyor.

Dört tane kuşun diriltilmesini hafsalalarına alamayanlar milyarlarca insanların mahşerde dirileceklerine inanmıyorlar mı? Yoksa bunlara göre iman esasları ikiye indirilmişti şimdi "bas' ba'del mevti" de inkâr etmek suretiyle de iman esaslarını bire mi indirgediler.

Hiç şüphe yok ki hakikatte mucizeye inanmayanların mahşere cennet cehenneme de inanmadıkları anlaşılıyor ama bunu açıktan söylemekten çekiniyorlar.

Muhterem din kardeşlerime söylemek istiyorum ki sakın ha, ünvanları doçenttir profesördür diye güvenerek yanışlarını kabul etmeyin, bu hususta muteber olan hoca efendilerin sözüne itibar edin, iyi niyetle arasanız bu hoca efendileri bulursunuz. Allah *(Celle celaluhu)* bizleri iman esaslarından ayırmasın ve ehli sünnette bizleri daim kılsın. Amin.

2. MURAD HAN

Prof.Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL

Otuz yıl saltanat sürdü!

Osmanlı padişahlarının altıncısı olan Sultan II. Murad Han, 1404 senesinde Amasya'da doğdu. Babası Sultan Çelebi Mehmed, annesi ise Dulkadırlı Süli Beyin kızı Emine Hatundur. Ailesinin yanında ilk terbiye ve eğitimini tamamladıktan sonra devrin alimlerinden dersler aldı.

Çocukluğu Amasya, Bursa ve Edirne'de geçti. 1415 yılında idarî ve askeri bilgileri öğrenip tecrübe kazanması ve devlet yönetimine hazırlanması gayesiyle lalası Yörgüç Paşa'nın yanında Amasya sancakbeyliğine gönderildi.

Osmanlıların doğu sınırı idarî bakımdan son derece hassas bir bölgeydi. Burada Türkmen ve Moğol toplulukları yaşamakta olup bağımsız hareket etme arzuları yüksekti. Onları disiplin altına almak güçtü.

Bir yıl kadar bu işlerle uğraşan genç şehzade, 1417'de lalası Biçeroğlu Hamza beyle beraber Cenevizlilerden Kafir Samsun'u aldı. Aynı yıl Börklüce Mustafa ve Torlak Kemal isyanlarının patlak vermesi üzerine Ege bölgesine gönderildi. Vezir-i azam Bayezid Paşa ile beraber, tehlikeli bir vaziyet almış olan isyanların bastırılmasında büyük rol oynadı.

1421 yılında tahta çıkmış ve otuz yıl saltanat sürmüştür. Türbesi Bursa'da Muradiye mahallesinde yaptırmış olduğu camii yanındadır.

Kırk yedi yaşında iken vefat eden Sultan II. Murad Han, orta boylu, yassı burunlu, açık alınlı, kırmızıya mail ak benizli, koyu ela gözlü, kumral saçlı, hafif seyrek dişli, güler yüzlü, güzel ahlak sahibi, cömert ve iyilik sever hoş tabiatlı bir padişah idi. Altı şehzadesi olmuştu.

Sultan büyük Ahmed, Sultan Alaaddin, Sultan Mehmed Han, Sultan Orhan, ve Sultan Hasan ve Sultan küçük Ahmed'dir. Büyük oğulları Sultan Ahmed ve Sultan Alaaddin bir biri ardınca Amasya sancak beylikleri sırasında vefat ederek Bursa'da defnedildiler. Sultan Orhan ile Sultan Hasan ise Edirne'de vefat eylemişler ve Tunca nehri kenarında Darülhadis yanında toprağa verilmîşlerdir.

Sultan Murad büyük bir sarsıntıdan yeni çıkmış olan bir devletin hükümdarı olduğu zaman çok gençti. Anadolu'da Timur Han'ın ihya ettiği Türk beyliklerinin; Rumeli'de devletin zaafından istifade etmek için fırsat gözleyen Balkan ve Avrupa devletlerinin korkunç ihtiraslarıyla karşı karşıya idi. Bizans, devletin başına her gün yeni bir gaile, bir iç buhran açmak için sinsi sinsi çalışıyordu. Böyle buhranlı bir devirde devlet idaresini eline alan sultan Murad Han, bütün hayatı boyunca Anadolu'da Türk birliğinin kökleşmesi, Rumeli'de tabii hudutlar içinde yaşamayı tercih etmesine rağmen, memleket menfaati icab ettiği vakit asla vazifeden kaçmayan, rahatını değil, hayatını bu uğurda fedadan çekinmeyecek kadar cesur, metin iradeli ve azimkar idi.

Hayatı boyunca o devirdeki en büyük Türk hakanı olan Timur Han oğlu Şahruh'a karşı çıkmayıp, çatışmamak için çok ince bir siyaset güttü. Böylece iki Sünni devletin karşı karşıya gelmesini önledi. İç ve dış gailelerle geçen hükümdarlık hayatı sonunda sade siyasî ve askeri bakımdan değil medeniyet bakımından da yeni çağı açacak olan oğlu sultan Mehmed'e mamur ve her türlü ilmî gelişmeye amade bir ülke bıraktı.

Halkının kendisine karşı duyduğu sevgi ve tazimden dolayı Koca Murad Bey, Koca Murad Gazi isimleriyle andığı Murad Han, ince ruhlu, hassas, lütufkar, adil, merhametli olup sözüne sadık, cesur ve tedbir sahibi, kumanda kabiliyeti yüksek bir devlet adamıydı. On iki yaşında şehzade iken başlayan muharebe hayatı, vefatına kadar devam etti. İlmî sohbetleri sever, alimleri himaye eder ve onların ihtiyaçlarını karşılardı. Haftanın iki gününü ilim meclisinde sohbetle geçirirdi. Kendisinin de ilmî ve ibadeti çok; zühd, vera ve takvası pek fazlaydı. Tek kaygı ve düşüncesi; son nefesini iman ile vermek, mahşer günü Allahü tealanın huzuruna alnı açık, günahtan pak olarak çıkabilmekti.

Hemen bütün ömrünü gaza meydanlarında geçirdiği halde, imar işlerine ehemmiyet verip çok eser bıraktığı için Ebu'l Hayrat diye anılırdı. Saltanatı döneminde Bursa, Edirne ve başka şehirlerde yoksullar için imaretler ve ulema için medreseler yaptırdı.

Hayrat babası!

Edirne'de Peygamber efendimizin hadislerini öğretmek ve dini bilgilerde öğrenci yetiştirmek üzere cami, medrese ve şadırvandan ibaret bir külliye inşa ettirdi. Halk arasında bu külliyenin yaptırılmasının sebebi olarak Peygamberimizin, rüyasında II. Murad'a burada bir darülhadis yaptırmasını işaret ettiği rivayet edilir. Bu itibarla külliye yapımından günümüze kadar Darülhadis adıyla meşhur olmuştur. Murad Han geliri Darülhadis külliyesine ait olmak üzere Tahtakale hamamını yaptırmıştı. Günümüzde Darülhadis külliyesinden cami ve şadırvanı ile bahçesindeki bir iki türbe kalmıştır.

II. Murad Han'ın Edirne'de yaptırdığı eserlerin en önemlisi Üç Şerefeli Camiidir. Camiye adını veren üç şerefeli minarenin yüksekliği 67,62 metredir. Kırmızı taştan zikzaklar ve ak karelerle minareler canlılık kazanmıştır. Her şerefesine ayrı yollardan çıkılmaktadır. Üç Şerefeli cami Osmanlı sanatında erken ile klasik dönem üslubu arasında yer alır. Yirmi dört metre çapındaki büyük merkezi kubbe ikisi paye dördü duvar payesi olmak üzere altı dayanağa oturur. Yanlarında daha küçük ikişer kubbe ile örtülü kare bölümler vardır.

Mabet, bir yenilik olarak enine dikdörtgen bir yapıdır. Böylece enine gelişen camilere de örneklik teşkil edecektir

Ünlü mimar Ekrem Hakkı Ayverdi bey Üç Şerefeli Camii için şunları söylemektedir. Osmanlı mimarisinin dönüm noktası olan abide budur. Bu abide Osmanlı mimarisinin araya araya kendini bulmasına bir örnektir ve başarılan bu hamlenin üç şerefeli fatihasıdır. Osmanlı mimarisi bu dönemden sonra Süleymaniyelere, Selimiyelere, Sultanahmedlere ulaşacaktır, demektedir.

II. Murad'ın Muradiye mahallesinde Sarayiçine hakim bir tepede yaptırdığı, yan mekanlı (zaviyeli) camilerin en güzellerinden biri olan ve kendi adı ile anılan cami ve külliyesi hakkında ise Hoca Sadeddin efendi şunları söylemektedir.

Güzelliği, zarafeti ile anılan bu cami Hünkarın güzel adı ile anılır. Yanı başında fakir ve miskinler için oturulacak yerler ayrılmış, misafirhaneler, gelen giden yolcular için gönül alıcı konaklar yaptırılmıştır. Sabah akşam pek zengin sofralar kurulur, ziyafetler verilir. Binek ve yük hayvanları için de geniş bir ahır inşa edilmîştir. Hayvanların yem ihtiyaçları burada kendiliğinden karşılanmakla yol yorgunluğu ile perişan olmuş yolcuların, yiyecek içecek hazırlamak sıkıntısı kalmamıştır. Ayrıca çocukların eğitimi, gençlerin yetişmeleri için bir de muallimhane bina ettirmiştir. Hazreti Mevlana dergahında yetişmiş dervişler için ise bir mevlevihane yaptırmakla orası Cennet bahçelerini andıran bir yer olmuştur. Gönül sahiplerine yüreklerde yanan çerağlarla muhabbetullahdan nurlar saçmaktadır. Bir Cuma günü geçmez ki Mesnevi okuması bitince güzel sesli hafızlar Kuran-ı azimüşşandan tilavet etmeden kalksınlar.

Hoca Sadeddin Efendi Murad Han'ın Bursa'da bulunduğu semte adını veren türbesinin de yer aldığı cami, medrese ve imareti hakkında ise şöyle demektedir.

Bursa şehrinde inşa ettirdiği Büyük Cami (Muradiye) de çok güzel olmuştur. Caminin giriş yerinde çeşitli yemeklerin pişirilmesi için geniş bir imaret yaptırıp, sabah ve akşam gün kararırken herkese yemek vermek ve açları doyurmakla görevli kıldı. Böylece dul ve yetimler karınları doymuş, dua ede ede hanelerine giderler. Durakları Cennet olan ecdadının tuttuğu yol gereğince ilim öğrenen gençler için de ayrı bir yer yaptırmıştır. Her gün üç yüzden fazla öğrenci burada eğitim görürler.

II. Murad Han bunlardan başka Edirne'de Ergene civarında bir köprü yaptırıp, Uzunköprü kasabasını kurdu. Selanik ve İpsala'da da camiler inşa ettirdi. Ankara bölgesinde Balıkhisarı adlı büyük bir subaşılığın köylerini; Mekke yoksullarına vakfetmişti. Bulunduğu şehirde her yıl on bin altını kendi eliyle seyyidlere paylaştırırdı. Tebaasının hakkına ziyadesiyle riayet eder, kul hakkından pek sakınırdı. Babası Çelebi Sultan Mehmed Han'dan kalma, Mekke-i mükerreme ve Medine-i münevvere fakirlerine Resul-i Ekrem efendimizin komşularına hediye gönderme adetini devam ettirdi.

Zekat yoksulların hakkıdır!

Aşıkpaşazade tarihinde nakledildiğine göre Acem ülkesinden Fazlullah adında bir bilgin Osmanlı ülkesine gelmiş ve Sultan II. Murad Han'a yakınlaşmıştı. Sonunda vezirlik makamına kadar yükselmişti (1436).

Mutat olarak her yıl Beytullaha gönderilmekte olan akçelerin o sene de hazırlanıp yollanması vakti gelmişti. Padişah veziri Fazlullah'a dedi ki:

Fazlullah! Hazırlanan akçeleri Halilü'r-Rahmana, Kudüs-i Şerife, Kabetullaha ve Medine-i Resule gönder. Hem Mevlana Yegan hacca niyet etmiş, onunla yollayasın.

Fakat hazinede kafi akçe bulunamadı. Çandarlı Halil Paşa'dan ödünç aldılar. Padişah:

Halil! Bu verdiğin helal para mıdır? Diye sordu. O da:

Babamdan kalan miras paradır sultanım, dedi.

Vezir Fazlullah gördü ki, padişahın zaman zaman akçaya ihtiyacı olur. Dedi ki:

Devletli sultanım. Padişahlara hazine gereklidir. Destur buyurursan toplayayım.

Padişah: Nasıl toplarsın? diye sordu.

Milletin çoğu zekatlarını tam olarak hazineye vermez. Zorla alalım.

II. Murad gazaplandı.

Bre vezir! Bilmez misin ki zekat ve sadaka yoksulların hakkıdır. Biz zekat yemeğe müstahak mıyız ki, zorla alalım? Var git işine... deyip, yanından uzaklaştırdı.

Bu olay onun pak ve temiz imanını ve ihlasını göstermekteydi.

Türkçeye büyük önem!

Sultan II. Murad Han, ilme ve alimlere çok hürmet edip evliyaya izzet ve ikramda kusur etmediği için, memleketi alim ve evliya yurdu oldu. Herkesin duasını aldı.

Büyük alim Molla Yegan bile ona hac dönüşünde hediye olarak, Fatih'in hocası alim Molla Gürani'yi getirmişti. Bu husus hiç bir milletin kültür tarihinde rastlanılmayan eşsiz bir hadise olup, II. Murad Han'ın ilme verdiği değeri de gösterir. Osmanlı Devleti'nde, devrinde en çok eser yazılan padişah olması bakımından dikkat çeker. Gerçekten onun devrinde manzum, mensur pek çok eser yazılmış ve Osmanlı sarayı, eserler hazinesi durumuna gelmiştir.

II. Murad Han'ın milli kültür alanındaki en büyük hizmeti, Türk diline verdiği önemdir. Yazılan eserlerde açık bir dil kullanılmasını emrederek Türkçe yazmak hususunda titizlik gösterdi. Devrinde pek çok Türkçe eser yazıldı.

Özellikle Yazıcıoğlu Ali'nin Türk-Oğuz geleneklerini anlatan Tevarih-i Âl-i Selçuk'u, Molla Arif Çelebi'nin Anadolu fethini ve Türkleşmesini konu edinen Danişmendname'si, Şeyhi'nin Hüsrev ü Şirin'i, Yazıcıoğlu Mehmed'in Muhammediyye'si ile Mercimek Ahmed'in Farsça'dan çevirdiği Kâbusname'si dil tarihimiz açısından fevkalade önemli eserlerdir.

Padişahın dil konusunda ne kadar hassas olduğunu, Kâbusname'nin mütercimi Mercimek Ahmed ile arasında geçen şu olay çok güzel anlatmaktadır.

Bir gün Filibe yolunda padişahın hizmetine vardım. Baktım ki cihanın sultanı, zamanın galibi, sultan soyundan Sultan Murad Han, elinde bir kitap tutar. Bu hakir, hasta gönüllü, o âlicenap padişaha:

Bu ne kitabıdır diye sordum. O tatlı sözüyle:

Kâbusname'dir diye cevap verdi ve dedi ki:

Hoş kitaptır. İçinde çok yararlı şeyler ve öğütler vardır. Amma Fars dilincedir. Bir kişi Türkçe'ye çevirmiş fakat anlaşılır değil, açık söylememiş. Bundan dolayı hikayelerden tat bulmayız. Amma bir kimse olsa, bu kitabı açık ve anlaşılır bir biçimde çevirse, ta ki anlamından gönüller haz alsa.

İşte bu söyleşiden sonra Mercimek Ahmed, kitabı Türk diline gayet güzel ve veciz bir tarzda çevirmiştir.

Ey Muradî!

Tezkirelerin kaydettiğine göre, Osmanlı padişahları içinde şiirleri ilk defa kaydedilen padişahtır.

Gerçi-kim haddim değüldür
büseni kılmak dilek,

Arif olan çün bilür anı
ne lazım söylemek.

gibi ustaca şiirler yazabilecek kadar kuvvetli bir şairdi.

Şu şiiri, onun duygu ve düşüncelerini yansıtması bakımından mühimdir

Her kişi dünyada meşgul
oldu bir kâr üstüne

Sana meşgul olmuşuz
biz kâr-ber-kâr üstüne

Lalezârun seyrin eyler
bâğ-ı dehre aldanan
Bize seyr ettür cemalün
çeşm-i hûnhâr üstüne

Aşık olan kimsede
nâmus u âr etmez karar
Dökseler bir katre âbı
mahvolur nâr üstüne

Taşra çıkma noktayı devr
eyle ey sahib-kemal
Dest-i kudrettir havale
çünki perkâr üstüne

Ey Muradi oldu her bir
ilmîn üstüne Alim
Çün anınçündür mukarreb
geçdi ebrâr üstüne

Açıklaması:

Ey sevgili dünyada her insan bir işle uğraşarak ömür tüketmekte. Biz ise bu kadar işi bir yana bırakıp yalnızca seni iş edindik.

Dünya bağının güzelliğine aldanan ancak lale bahçelerinde oyalanır. Bizim ise sana ağlamaktan gözlerimiz kan dolu lalelere benzedi. Güzel yüzünü bize göster de göz yaşlarımız dinsin.

Aşık olan kimsede namus ve ar ne gezer. Ateş üstüne su damlaları dökülürse mahvolur gider.

Ey kemal sahibi! Emr olunduğun biçimde olmak için noktayı devreyle de sakın çizginin dışına çıkma. Çünkü seni o pergelin üstüne yönlendiren de Allah'ın takdiridir.

Ey Muradi her ilmîn üstünde bir Alim (her şeyi bilen) elbette vardır. Nitekim onun için mukarreb ebrarın üstüne geçti.

Devrinde şuara tezkirelerine temel teşkil eden bazı nazire mecmuaları da onun adına ithaf edilmîştir. Ayrıca adına ithaf edilen pek çok eser vardır ve hemen hepsinde, *İrşadü'l-Murad ile'l Murad, Mesnevi-i Muradiye* gibi bu Padişah'ın ismi geçer. Hasılı devrinde geniş tabanlı bir kültür faaliyeti vardır ve bu hareket daha sonraki asırlara temel teşkil etmiştir.

Geleceğin Fatih'ine nasihatler!

II. Murad Han'ın en mühim bir hizmeti de geleceğin Fatih'ini yetiştirmiş ve Türk tarihine sunmuş olmasıdır. Pek az hükümdarın gösterebileceği olgunluk ve ferasetle, saltanatını terk ederek onu tahta dahi çıkarmış ve devlet idaresinde iyice pişmesini sağlamıştır. Onun çok küçük yaşta kendisine uzun yılların verdiği tecrübelerini aktarması ise bir kitaba konu olmuştur. Şöyle ki:

Sultan Murad Han bir gün saltanat merkezi Edirne'de tahtında oturuyordu. Çocuk yaştaki genç şehzadesi (henüz sancağa çıkmamıştı) sarayın avlusunda gezip oynarken ansızın babasının yanına koşarak geldi ve:

Ey benim mutlu sultanım ve saygıdeğer babam! Mübarek ve muhterem huzurunuzu kaçırmayacağımı, kalplerinizi rahatsız etmeyeceğimi bilseydim, son derece merak ettiğim halde içinden çıkamadığım bir konu üzerine size bir soru sormak istiyordum.

Sultan Murad Han oğlunun bu sözüne karşı:

Ey benim biricik ciğer-parem olan oğlum! Sorup öğrenmek istediğin nedir? Seni bir dinleyeyim. İnşallah doyurucu ve merakını giderici cevaplar vermeye çalışırım. Hem buna bütün gönlümle razı olurum.

İşte bu minval üzere başlayan ve Sultan Murad Han'ın bir kitap dolduracak nasihatleri ile devam eden konuşmasından bazı bölümler şu şekildedir.

Ara sıra yüce ecdadımı hatırladığım olur. Benden sonra senin ve senden sonra gelecekler, yani neslimizin akıbeti nasıl olacak, Soyumuz nasıl sürüp gidecek, diye düşünürüm. Bugüne kadar saygı, hürmet ve bağlılık görerek geldik, bugünden sonra da aynı şekilde devam etmemizi arzularım. Nasıl doğup, nasıl geldiysek yine öylece gidelim isterim.

Benim çoğu zamanlar, mütevazi ve iyiliksever kimselere yardımım dokunur. Bu yüzden halkımdan bir çoğunu içinde bulundukları şartlar gereği, değersiz yerlerden çıkarıp, yüksek mevkilere getirmişimdir. Hâlâ, akıl, hareket ve tavırlarına göre, birçoğuna, kendilerine uygun ve yakışan rütbeler dağıtmaktayım.

Bunların arasında, meselâ Karamanoğulları ile Alâüddevle Oğulları hesabına casusluk yapmış, sonradan işbirliğine girip onlarda kapılananlar bile vardır.

Bense konuya şöyle bakıyorum: Efendisine kalbinin bütün samimiyetiyle bağlı, aklı başında ve hareketleri düzgün olan bir kimseye efendisi de aynı davranışı gösterir. Böyle bir insanın yapmış olduğu hizmet ve fedâkarlıkların, karşılık olarak, aynı hizmet veya parayla ödenemeyeceklerine inanıyorum.

Hâlâ hatırımdan çıkmaz: Nice kullarıma rütbeler vermiş, onları yükseltmişim, karşılığında ben de onlardan memnun kalmışımdır. Fakat, yine benim yardımlarımla yükselenlerin bir kısmıysa, bu yükselmelerinin karşılığını çok pahalı ödemişlerdir. Geldikleri makam onların başlarına çok belâlar açmıştır. Çünkü, rütbeleri küçükken yapageldikleri yaramazlıklar pek göze çarpmazdı. Makamları yükselince ne yapıp, ne yapmadıkları iyice ortaya çıktı ve bu vesileyle gereklerine bakmada gecikme olmadı.

....

Ey oğul! Şunu iyice bellemelisin:

Herhangi bir şeyin, devamlı olarak kaba kuvvet, kılıç, kahramanlık ve ezici güç zoruyla meydana gelmesiyle, akıl, tedbir, sabır, ileri görüşlülük, imtihan ve yorucu tecrübeler sonucu, dilediğimiz şekilde meydana gelmesi arasında büyük farklılıklar vardır.

Birinci yol, her zaman geçerli olmadığı gibi, sakıncaları da çoktur.

Uygun ve münasip zamanlar, fırsat düşürmede sağlanan kolaylıklar, elbette ki, hayatta acele etmek ve kol gücünü kullanmak için verilmîş değildir. Bunu ben defalarca tecrübe edip durmuşum ve hep aynı sonuca ulaşmışımdır. Bunun için, elde edilmek istenen her varlığın, gerekli olan bütün şartlarına katlanmak gerekir.

Bir adam bir bahçe dolusu yemişi yiyebilmek için bir bahçeye girse, henüz olmamış ham meyveleri koparıp ağzına atsa, yemek istediği şey meyve değil, belki de zehirdir. Fakat olgunlaşmasını bekleyip ondan sonra koparıp yese, yediklerine ancak o zaman yemiş denebilir.

....

Ben yüce Allah'ıma karşı yaptığım ibadetleri en samimi duygularımla, can u gönülden yaparım. Onun, dürüst inancımla, benim her çeşit faydalı ihtiyaçlarımı zamanında karşılayacağını kati olarak diliyor ve buna inanıyorum.

Bunu bir başka misalle daha da güzel açıklayabilirim:

Meselâ, sevgili ve hayırlı bir oğul, şefkatli bir babadan, verilmesi çok kolay bir şey istese, o babanın böyle bir oğula, böyle bir şeyi vermemesi bir yana, bunu vermekten,

oğlunun arzusunu yerine getirmekten belki çok çok memnun olup sevinecektir.

İşte, biz insanların durumları ve arzularıyla, Allah tarafından vaad edilen şeylerin durumunu bununla kolayca karşılaştırabilirsin.

Ben, bu çile ve ıztırablar dünyasında çektiklerimin karşılıklarının, Allah tarafından, gelecek, başka bir dünyada verileceğine inanıyor ve O'na her an yalvarıyorum. Ayrıca, kendi halimden de son derece memnunum.

Öyle ki, yarın ecelim gelse, önünden bir adım bile kaçıp sakınmaya yeltenmem. Belki daha çok memnun ve müteşekkir kalırım. Çünkü, bu şekilde dünyamı değiştirip, yeni, yepyeni bir âleme gideceğime sevinir, belki uçardım.

Çünkü, benim gitmekte olduğum dünyanın, geldiğin, içinde yaşadığım bu dünya ile, bu ölümlü hayatla hiçbir ilgisi, hiçbir benzerliği yok. Oranın, buradan, yüz binlerce yönden mükemmel ve üstün olduğunu biliyorum.

………………………………

İnsanoğlu özellikle gençliğinde, yemek, içmek ve cinsi münasebetlerinde devamlı olarak normal çizginin üstünde dolaşır. Haliyle bütün bu israflar insan bedenini zayıf düşürür, ihtiyarlık gelip yetiştiği zaman bedeni bitkin ve rezil, işe yaramaz bir durumda bulur.

Bu durumda, ihtiyarlık öyle bir vücuda gelip çatmıştır ki,vücudun ona hürmet etmeğe bile gücü yoktur.

Mesela sana bir at lazım oldu. Senin ahır beyin de getire getire güçsüz, zayıf bir at getirdi. Bu durumda suç senin midir, yoksa ata bakanın, atla yakından ilgilenenin mi?

Elbette atla ilgilenenindir. Sana sadece binmek düşer, bakımıyla ilgilenmek değil!

Ben nice ihtiyarlar görmüşümdür, çok yaşlandıkları halde hemen hiç doktor yüzü görmemişler ve hayatlarını sağlıkla tamamlamışlardır. Bunlar hep perhiz sayesindedir. Onlar gençliklerinde bile perhize dikkat etmişlerdir. Çünkü hayatın sonlarında doktor eline düşmek, insana dayanılmaz acılar çektirir.

………………………………

Şunu da iyice bilmeni isterim:

Bu dünyada üç türlü insan vardır.

Birincisi akıl ve fikirleri yerinde, geleceği az çok gören ve düşünen, hiçbir anormallikleri olmayan kimselerdir.

İkincisi, yolların doğru veya eğri olup olmadığını bilmekten uzak olan kimselerdir. Ama bu duruma kendi istekleriyle değil, çevre etkisiyle düşmüşlerdir. Nasihat edildiğinde, kafaları alır ve kabul eder, söz dinlerler. Çoğu zaman, duyup, işittiklerine uyarak yaşarlar.

Üçüncüleri ise, ne kendileri bir şeyden haberdarlardır ve ne de yapılan ikazlara, nasihatlere kulak asarlar. Sadece kendi arzularına uyar ve her şeyi bildiklerini sanırlar. Bunlar diğerlerinden daha âdi, daha alçaktırlar.

Ey oğul!

Yüce Allah eğer seni ilk sırada saydığım kişiler arasında yaratmışsa, sevinirim. İlkinden değil de, ikinciler gibiysen, sana yapılan nasihatlere kulak vermeni tavsiye ederim.

Sakın üçüncü guruba dahil olmayasın! Onlar ne Allah'a, ne de insanlara karşı iyi bir durumda değildirler.

Padişahlar, elinde terazi tutmuş bir kimseye benzerler. Sen padişah olunca teraziyi doğru tutmanı isterim. O zaman yüce Allah da, senin iyiliğini arzular.

HASAN KUDUOĞLU

DEVLET-İ ALİYYE'NİN ON BİRİNCİ ŞEYHULİSLÂMI

BEYZÂVÎ MUHAŞŞÎSİ SA'DÎ ÇELEBİ

(Rahimehullâh)

- Târihçe-i Hayât-ı Necîbesi -

Vilâdet târihi: Bilinmemektedir. - Vefât târihi: h.945 / m.1539

Şeyhulislâmlık târihi: 3 Şevvâl 940 - 2 Şevvâl 945 / 17 Nisan 1534 - 21 Şubat 1539

Şeyhulislâmlık müddeti: 4 yıl, 10 ay, 4 gün - Şeyhulislâmlar arasındaki sırası: 11.Şeyhulislâm

Meşîhat makāmındaki sırası: 11 - Meşîhatı dönemindeki pâdişâh-ı âlem: 1.Süleymân (Kānûnî)

Tam adı **Sa'dullâh Sa'dî ibni Îsâ ibni Umurhân ed-Dâdâyî el-Hanefî er-Rûmî**'dir.

Kastamonu Daday'da doğdu. Küçük yaşta babası **Îsâ Çelebi** ile İstanbul'a gittiği ve bu sırada babasının, Murad Paşa Câmii'nde imamlık yaptığı belirtilir. *(Bkz:-Resim-1)*

- İlmî Hayâtı -

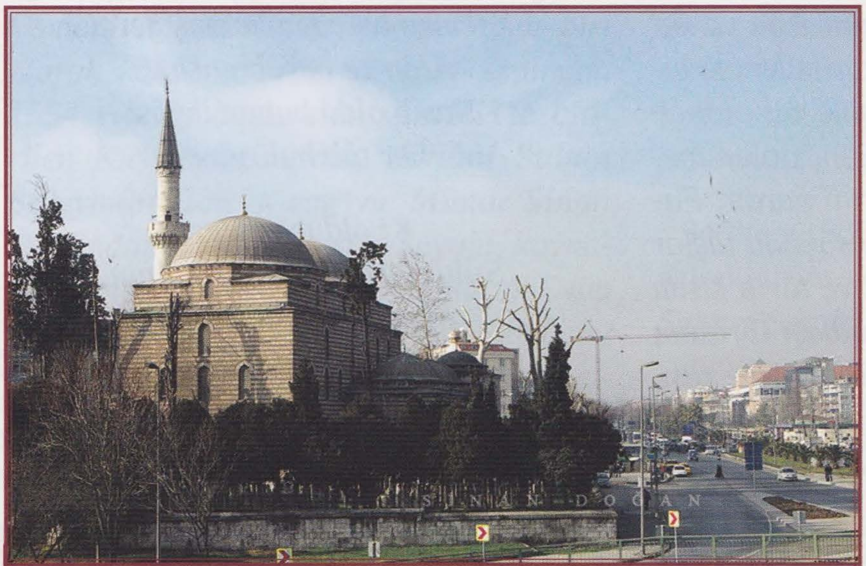
Sa'dî Çelebi *(Rahimehullâh)* ilk tahsîlini babasından yapmıştır. İlim zevki ve irfan aşkı, onun babasından tevârüs ettiği güzel hasletlerin başında gelir. Bu hasretle büyüyen **Sa'dî Çelebi** *(Rahimehullâh)* **Mevlânâ Muhyiddin Mehmed Samsûnî**'ye intisâb ederek onun hizmetine girdi ve mülâzemet (stajerlik) pâyesini elde etti.

Kendisi bir icâzetnâmede **İbni Yahyâ el-Ensârî**, **Yûsuf ibni Hasen el-Hüseynî** ve **Muhammed ibni İbrâhîm es-Semedînî**'yi hocaları arasında zikreder.

Medrese tahsîlinin ardından, önce Başçı İbrâhîm Medresesi'nde görev almıştır. Burada hazır mevzû etmişken, geçmişte İstanbul'da icrâ edilen târih katliâmına bir misal teşkil etsin için, bugün ayakta olmayan bu medrese hakkında bulabildiğimiz mâlûmâtı arzedelim:

- *Derkenâr (Anekdot)* -

***Prof. Dr. Semavi Eyice**'nin (zikrettiğimiz medresenin mescidi olan) Senkbanbaşı İbrâhîm Ağa Mescidi hakkında hazırladığı bir makāle Büyükşehir Belediyesi Aylık Bülteni'nin 152. sayısında yayınlanmıştır.*

Resim 1:

Murat Paşa Câmii'nin Bânisi, Bizans Tahtının Veliahtıydı

Murat Paşa Câmii'nin bânisi olan **Has Murat Paşa**, **Fâtih Sultan Mehmet Hân** döneminde vezirlik yapmış ve **Uzun Hasan**'la yapılan savaşta şehit olmuştur. İstanbul'un fethinden kısa bir süre sonra **Fâtih Sultan Mehmet Hân**, eski Bizans aristokrasisinin en soylu âilelerinden bâzı üyelerine Müslüman olmak kaydıyla idârî mekanizmalarda görev vermeye başladı.

İşte **Has Murat Paşa** ve kardeşi **Mesih Paşa** ile birlikte Müslüman olan bir Bizanslıydı. Daha da ötesi bu paşaların her ikisi de Palailogoslar'dan geliyordu ve son imparator 11.Konstantin (Dragases)in kardeşinin çocuklarıydı. Bizans yıkılmasaydı çocuğu olmayan imparatorun yerine bu kardeşlerden biri imparator olacaktı!

Eyice, *Sekbanbaşı Mescidi (Bkz:Resim-2) hakkında şu cümleleri kullanmıştır:*

"İstanbul'da büyük değişiklikler yapılırken 1940 yıllarında Unkapanı'ndan Yenikapı'ya uzanan geniş bir bulvar açılması da kararlaştırılmıştı. Şehircilik uzmanı ***Henri Prost****, Atatürk Bulvarı adı verilen bu caddenin şehrin Marmara kıyısında tasarlanan merkezinin Beyoğlu semtine bu cadde ile bağlanmasını düşünmüştü. Cadde aynı zamanda şehrin bu kesiminde iki yükseklik arasında uzanan Bozdoğan kemerini de daha belirli bir biçimde meydana çıkarmayı uygun görmüştü.*

Bulvar açılırken iki tarafındaki eski eserlerden birçoğu yol üzerine isâbet etmemelerine rağmen, ileride arsalarını satıp gelir sağlamak düşüncesiyle yıktırıldılar. Bunlardan biri de Sekbanbaşı İbrâhîm Ağa Mescidi oldu. Sekbanbaşı Mescidi, Unkapanı'ndan çıkarken sağ tarafta Gazanfer Ağa Medresesi'nin az aşağısındaki yapı adasında bulunuyordu.

Gazanfer Ağa Medresesi yerinde bırakıldığına göre, ona nazaran yaya kaldırımının bile daha gerisinde olan bu mescid durabilirdi.

Mescidin esâsı Bizans dönemine âit küçük eski bir kilise idi. Tamâmen tuğladan olan bu yapı İstanbul'un fethinin arkasından şehitlerden ***Sekbanbaşı İbrâhîm Ağa*** *adına mescide dönüştürülmüştür.*

Ayvansaraylı Hüseyin Efendi 'Hadîkatü'l-cevâmi'' *adlı eserinde* ***Sekbanbaşı****'nın şehit oluş târihini 902 (1496/1497) olarak verir ve kabrinin mihrap önünde bulunduğunu da bildirir.*

Resim 2: Sekbanbaşı İbrâhîm Ağa Mescidi'nin yıkılmadan önceki hâli

Ancak ***Sekbanbaşı İbrâhîm Ağa****'ya âit olduğu sanılan, fakat yazı türünden ve biçiminden çok geç bir döneme âit olduğu anlaşılan ve müzeye götürülmüş olan mezar taşında 857 (1453) târihi vardır. Fakat mescid yıkılırken etrâfa saçılan taşlar arasında bulduğumuz kırık ve târih kısmı eksik bir taş, belki de* ***Sekbanbaşı İbrâhîm Ağa****'nın gerçek târihiydi. Bu mezar taşı, gerek üzerindeki hat ve gerekse işlemeleri bakımından bütünüyle bir 15. yüzyıl eseri olduğunu gösteriyordu. Bu mezar taşının hazîrede bulunuşu, mescidin 15. yüzyıl sonlarında bir İslâmî ibâdet yeri olarak kullanıldığını belli etmektedir. 19.yy.daki tâmiri sırasında şimdi müzeye götürülen yeni bir taş işletilip konulmuştu.*

Resim 3: Sekbanbaşı İbrâhîm Ağa Mescdi'nin Pertevniyal Vâlide Sultân tarafından tâmir edildiğini ifâde eden ve bugün kayıp olan kitâbesi

Sekbanbaşı Mescidi İstanbul'un büyük yangınlarından birinde 19. yüzyılın ilk yarısında harâb olmuştu. Kapı üzerinde duran ***Sultân Mahmûd*** *tuğrâsının altında 14 mısrâlık manzum bir kitâbede câmiin harap bir hâlde dururken* ***Sultân 2.Mahmûd****'un ikballerinden* ***Sultân Abdülazîz****'in annesi* ***Pertevniyal Vâlide Sultân*** *tarafından 1254 (1838) târihinde tâmir ve ihyâ ettirildiği şöyle bildiriliyordu:* (Bkz:Resim-3)

'Hemen bu câmi kalmış gerçi
vîrân ve harâb ancak,
Nasîb oldu bunun ihyâsı
ber tâb hulûsâne.

Ki oldur mâder
Sultân Abdülazîz *efendinin,*
Muvaffak oldu hakka
Pertevniyal Hanım *bu ihsâne.'*

Bu tâmirden sonra 1877 yıllarına doğru yayınlanmış Rumca bir kitapta mescidin kıble cephesi ile önündeki hazîre, ***Galanakis*** *adındaki bir ressam tarafından çizilen bir resim sâyesinde tanınmaktadır.*

Mescid 1943'de yıktırıldığında burada bulunan mezar taşları gibi, daha birçok parçalar ile birlikte ***Pertevniyal Vâlide Sultân****'ın adını veren 14 mısrâlık kitâbe de bilinmeyen bir yere götürülmüştü. Burada arsada oldukça derine inen bir kazı yapılmış ve bu çukurda çok sayıda daha eski yapılara âit mermer sütun gövdeleriyle birlikte pek çok sayıda topraktan yapılmış kadehler bulunmuştur.*

Eski adı tespit edilemeyen bu kilisenin daha Bizans döneminde yerinde başka birtakım yapıların bulunduğu ve bu kalıntıların onların izleri ve hatıraları oldukları tahmin edilebilir."

Mescidin ve medresenin bulunduğu mahalle adını veren Kırkçeşme de, mescid ile aynı âkibete uğramaktan kurtulamamıştır!

- Kırkçeşme - (Bkz:Resim-4)

Bir semte adını vermiş bu sıra çeşmeler, Saraçhâne'den Unkapanı'na doğru giderken Bozdoğan Kemeri'nin ayağında bulunan Gazanfer Ağa Medresesi'nin (medrese, bugün Karikatür Müzesi olarak faaliyettedir) aşağısında yol üstünde idi.

Kırkçeşme su tesislerinin, ilk oluşumları geç Roma dönemine kadar uzansa da bu muazzam suyolu tesisinin tamâmıyla

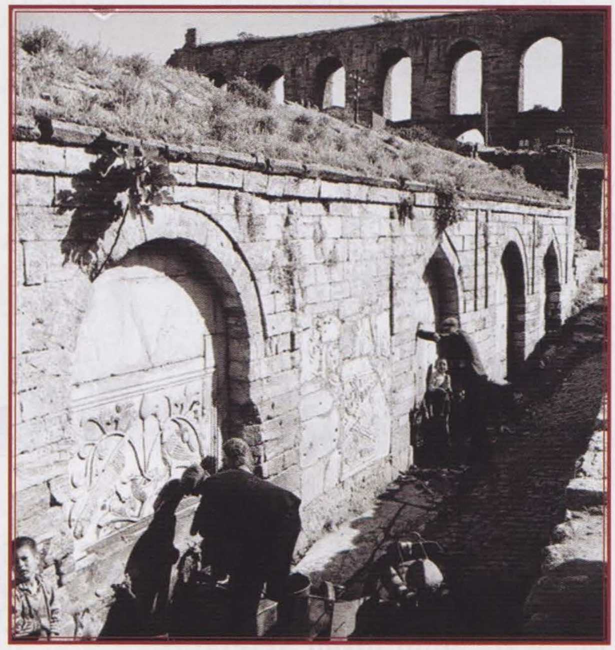
Osmanlı mîmârisinin örneklerinden biri olarak kabûl edilmesi gerekir. Yapımına 1554 yılında başlanılan ve 1563'te bitirilen Kırkçeşme suyolu, ***Kānûnî Sultân Süleymân Hân****'ın emriyle* ***Mîmâr Sinan*** *tarafından inşâ edilmiştir. Suyolu, kaynağını Belgrad Ormanlarından alarak Eyüp ilçesi ile suriçi bölgesinin su ihtiyâcını karşılamış, bir kolu da konu ettiğimiz sıralı çeşmelere akıtılmıştır. Bu çeşmeler ve civârı ise "Kırkçeşme" adıyla anılmıştır.*

Yolun hizâsında olmayıp bir parça çukurda kalan çeşmeler, sıralı dört adet çeşmeden oluşmaktaydı. 1940'lı yıllarda ***Henri Prost****'un Atatürk Bulvarı'nın açılmasına dâir projesinin hayâta geçirilmesiyle birlikte yol üzerindeki târihî yapıların da âkıbeti kesinlik kazanmıştır. Ya tamâmen yıkılıp yok olmuşlar ya da başka bir yerde kurulmak üzere nakillerine karar verilmiştir. Kırkçeşmeler'in de yıkımından evvel tüm parçalarının numaralandırılarak başka bir bölgeye taşınmasına onay verilmesine rağmen tasarı gerçekleştirilememiş ve çeşmeler bulvarın ortasında kaldığı gerekçesiyle yıkılmıştır.*

Sa'dî Çelebi *(Rahimehullâh)* Başçı İbrâhîm Medresesi'nden sonra sırasıyla Edirne'de Taşlık, İstanbul'da Mahmud Paşa, Bursa'da Sultan medreselerine ve Sahn-ı Semân medreselerinden birine müderris oldu. Ardından kadılık mesleğine geçti ve 930'da (1524'de) İstanbul kadısı oldu. On yıl boyunca kaldığı bu görevde önemli hizmetler gördü, birçok olayda yer aldı. İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri'nde **Sa'dî Çelebi** *(Rahimehullâh)*ın İstanbul kadılığı sırasında onayladığı 200'den fazla vakfiye bulunmaktadır.

Yine İstanbul kadılığı zamânında önemli bir sosyal ve dînî mesele hâline gelen **Molla Kābız**'ın yargılanması konusuna müdâhil oldu. Devrin kaynaklarına göre divan üyesi iki kazasker mahkemede başarısız olunca pâdişâhın emriyle muhâkeme işini **Şeyhulislâm Kemalpaşazâde** *(Rahimehullâh)* ile birlikte üstlendi.

940'ta (1533'de) İstanbul kadılığından azledildi ve yevmî 100 akçe ile yeniden Sahn-ı Semân medreselerinden Ayakkurşunlu'da müderrisliğe başladı.

Resim 4: (Unkapanı) Kırkçeşme (yıkılmadan önceki hâli)

Kemalpaşazâde *(Rahimehullâh)*ın vefâtı üzerine (2 Şevvâl 940 / 16 Nisan 1534) şeyhulislâmlık makāmı için **Abdülvâsi Çelebi** ile birlikte adı geçti. Ancak kendisini tutan **Vezîr-i Âzam İbrâhîm Paşa**'nın bu sırada Irakeyn Seferi'nde bulunması ve yerine vekil olarak ikinci vezir **Ayas Paşa**'nın bakması **Abdülvâsi Efendi**'yi öne çıkardı. Daha sonra muhtemelen **İbrâhîm Paşa**'nın müdâhalesiyle şeyhulislâmlığa tâyin edildi. Tâyin tarihi 3 Şevvâl 940 (17 Nisan 1534) olarak zikredilmektedir. *(Bkz:- Resim-5 ve 6)*

- İlmî Dirâyeti -

Sa'dî Çelebi 2 Şevvâl 945'te (21 Şubat 1539) vefâtına kadar beş yıl bu makamda kaldı.

Kaynaklarda onun bu görevi sırasında ilmî tavrı ile öne çıktığı belirtilir. **Mecdî**, **Sa'dî Çelebi**'nin eğitim, mahkeme ve fetvâ görevlerindeki dirâyet ve başarısını uzun uzadıya anlatır ve sağlam akîdesi, kuvvetli lisânı ile kendisinden eksik bir davranış ve sözün çıkmadığını ifâde eder.

Zengin bir kütüphâneye sâhip olduğu, çeşitli ilimleri öğrendiği, güçlü hâfızası sâyesinde okuduğu bütün ilimleri aklında tuttuğu, özellikle târihe ve ulemâ menâkıbına derin vukûfu bulunduğu bildirilir.

Sa'dî Çelebi *(Rahimehullâh)* zamânının büyük bir kısmını kitaplarını tetebbuatla geçirmiştir. Öyle ki temin ettiği kitapların hemen hepsini okumuş, gerekli gördüğü yerleri izleyerek farklı ve üstün bir müktesebâtın sâhibi olmuştur.

Aynı zamanda şâir olan ve şuarâ tezkirelerinde şiirlerine yer verilen **Sa'dî Çelebi** *(Rahimehullâh)*ın yazdığı şiirlerinden güzel bir beyte şunu misal verebiliriz:

عَالَمه طُولْدِى مَسَرَّتْ لِيكْ بَنْ شَادْ اُولْمَدِمْ
اٰه كِيمْ بَنْ بَنْدَه بِرْدَمْ غَمْدَنْ اٰزَادْ اُولْمَدِمْ

Resim 5: Sa'dî Çelebi Efendi'nin hatt-ı desti (el yazısı) ile yazdığı bir fetvâ örneği (işâretli yer kendi yazısıdır)

"el-Cevâb: Allâhu âlem, men idebilür, sahîh değildir.
ketebehu'l-fakîr Sa'dullâh, ufiye anh."

"Âleme doldu meserrat lîk ben şâd olmadım,
Âh kim ben bende bir dem gamdan âzâd olmadım."

- Vefâtı -

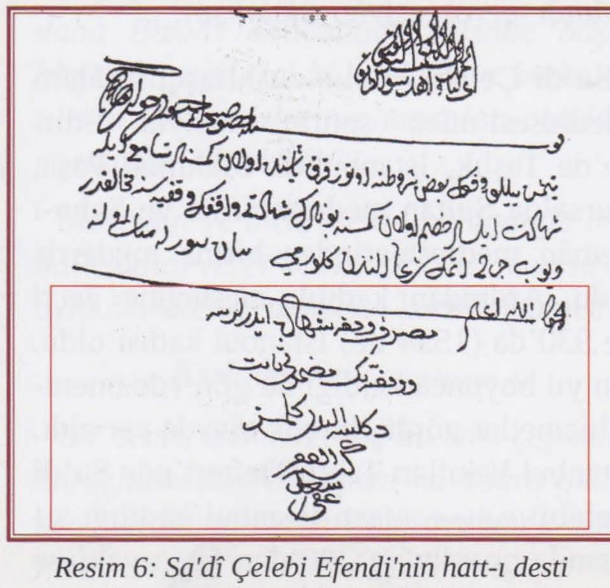
Sa'dî Çelebi *(Rahimehullâh)* 953 (1546) târihinde, bayramın ikinci gününe denk gelen bir cumâ günü gut hastalığı illetinden vefât etmiş ve Eyüp Sultan harîmine defnedilmiştir.

Kandî Efendi vefâtına şu târihi düşmüştür ki bu beyitler kabrinin baş şâhidesinde yer almaktadır: *(Bkz:Resim-7)*

خُدَاىِ لَمْ يَزَلْدِرْ حَيٌّ و بَاقِى
كُورِينَانْ جُمْلَه مَوْجُودَاتْ فَانِى

مُبَارَكْ عِيدِكْ اِيكِنْجِى كُونُنْدَه
كه مُلَّا كُوجْدِى يَادْ اِيدُوبْ جِهَانِى

دِيدِى قَنْدِى اِنِكْ مَوْتِنه تَارِيخ
بَقَايَه كُجْدِى سَعْدُ الدّينِ ثَانِى

Resim 6: Sa'dî Çelebi Efendi'nin hatt-ı desti (el yazısı) ile yazdığı bir fetvâ örneği (işâretli yer kendi yazısıdır)

"el-Cevâb: Allâhu âlem, masrûf-i vakfa şehâdet ederlerse vakfiyyenin mazmûnu sâbit değilse elinden gelmez.
ketebehu'l-fakîr Sa'dullâh, ufiye anh."

"Hüdâ-yı lem yezeldir ***Hayy-u Bâkî****,*
Görünen cümle mevcûdât fânî.

Mübârek îdin ikinci gününde,
Ki molla göçdü yâd edip cihânı.

Didi ***Kandî*** *ânın mevtine târih,*
Bekāya göçdü ***Sa'düddîn****-i sânî."*

Merhûm **Nazmî** de şu târihi düşmüştür:

مُفْتِى اٰهْ اُولْ جِهَانَه اُولْدِى رَوَانْ

"Müftî âh ol cihâna oldu revân."

Merhûm **Âşık Çelebi** de şu târihi düşmüştür:

فَقَدْ مَاتَ شَهِيدًا

"Hiç şüphesiz şehit olarak öldü."

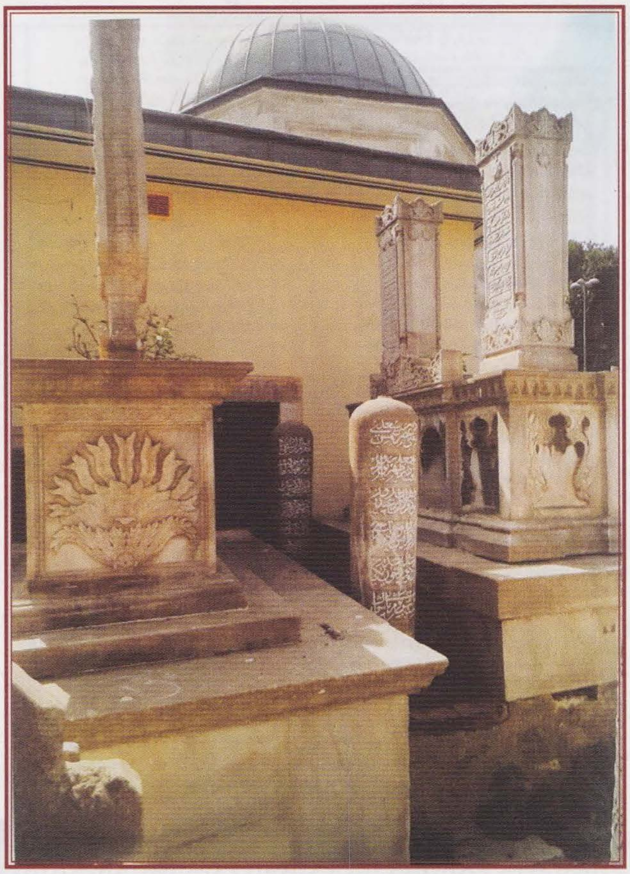
- İlmî Eserleri -

1) ***"Hâşiye 'alâ Tefsîri'l-Beyzâvî (el-Fevâidü'l-behiyye)."*** *(Bkz:Resim-8)*

Başta İstanbul olmak üzere Türkiye'de, ayrıca Kāhire, Şam ve Bağdat kütüphânelerinde birçok nüshası olan tefsirin çok okunduğu, bilhassa İstanbul medreselerinde tefsir derslerinde yardımcı kitap olarak tâkip edildiği anlaşılmaktadır.

Sa'dî Çelebi *(Rahimehullâh)*ın Hûd ile Nâs sûreleri arasına hâşiye yazdığı, baş kısmını ise oğlu **Pîr Mehmed**'in çeşitli hâşiyelerden istifâdeyle babasının üslûbu üzere derleyip tamamladığı belirtilir. Ancak baş kısmının sonradan talebesi ve İstanbul kadılarından olan **Abdurrahmân ibni Ali** tarafından yazıldığı şeklinde bir başka görüş de bulunmaktadır. *(Nüshaları için bkz.: Süleymâniye Ktp., Murad Molla, no:245-246; Hacı Selim Ağa, no:114; Hamidiye, no:135)*

Metot ve muhtevâ bakımından eserin kendine has bâzı özellikleri vardır. Baş kısmındaki açıklamalarda **Sa'deddîn et-Teftâzânî**, **Seyyid Şerîf el-Cürcânî** ve **Ekmeleddîn el-Bâbertî** *(Rahimehümullâh)*ın fikirlerine sıkça yer verilmiş, sûre isimleri, nüzûl yerleri ve âyet sayıları hakkındaki görüşlere temâs edilmiş, **Celâleddîn es-Süyûtî**'den nakillerde tercih edilen görüşler belirtilmiştir.

Resim 7: Sa'di Çelebi'nin Eyüp Sultan'daki kabri (ortada olan)

Lisan kāidelerinde ***"el-Kâfiye"***, lugatta ***"el-Kāmûsü'l-muhît"***, usûlde ***"et-Telvîh"*** en çok istifâde edilen kaynaklardır. Hâşiyelerde ***"el-Keşşâf"*** üzerine yapılan çalışmalardan faydalanılması, yer yer bunlara ilâveler yapılması esere ayrı bir değer kazandırmış ve ulemânın takdirine mazhar olmuştur.

Sûrelerin Mekkî veya Medenî oluşuna, ayrıca bir sûre içinde farklı yerlerde nâzil olan âyetlere dikkat çeken **Sa'dî Çelebi** *(Rahimehullâh)*, **Beyzâvî** *(Rahimehullâh)*ın sûre sonlarında zikrettiği, sûrelerin fazîletine dâir olan hadîs-i şerîfleri tahrîc ederek değerlendirmiştir.

Resim 8: Sa'dî Çelebi'nin Beyzâvî Tefsîri Hâşiyesi'nin ilk iki sayfası (Murad Molla-245)

Sarf, nahiv, lugat, iştikāk ve belâgatla ilgili notlar üzerinde durmuş, kırâat vecihlerini belirterek bunlar arasında tercihler yapmıştır. **Sa'dî Çelebi** hâşiyesinde bâzı sûrelerin sonuna ne zaman tamamlandığını kaydetmiştir. Hûd Sûresi'nin sonunda bu sûrenin hâşiyesini 1531'de tamamladığını belirttiğine göre eserini İstanbul kadılığının son yıllarında yazmaya başlamış olmalıdır. Eser 5 Cemâziyelevvel 944'te (10 Ekim 1537'de) tamamlanmıştır.

2) *"Fetâvâ-yı Sa'diyye* *(Mecmû'a-i Fetâvâ)."* *(Bkz:Resim-9) (Nüshaları için bkz.: Süleymâniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi, no:2680; Sâliha Hâtun, no:112; Şehid Ali Paşa, no:1073)*

3) *"Hâşiye 'ale'l-'İnâye fî Şerhi'l-Hidâye"* Bâbertî'nin ***"Hidâye Şerhi el-'İnâye"***sinin hâşiyesidir. ***"el-İnâye"*** ile birlikte **İbnü'l-Hümâm**'ın ***"Fethu'l-kadîr"*** adlı eserinin kenarında basılmıştır. *(Bkz:Resim-10)*

Sa'dî Çelebi *(Rahimehullâh)*ın ayrıca çeşitli eserlere şerh, hâşiye ve ta'likāt tarzında çalışmaları da vardır.

4) *"Şerhu'l-isti'âreti's-Semerkandiyye."* *(Nüshası için bkz.: Süleymâniye Ktp., Fâtih, no:4738)*

5) *"Risâle fi'l-ikrâr."* *(Nüshası için bkz.: Süleymâniye Ktp., Şehid Ali Paşa, no:2838)*

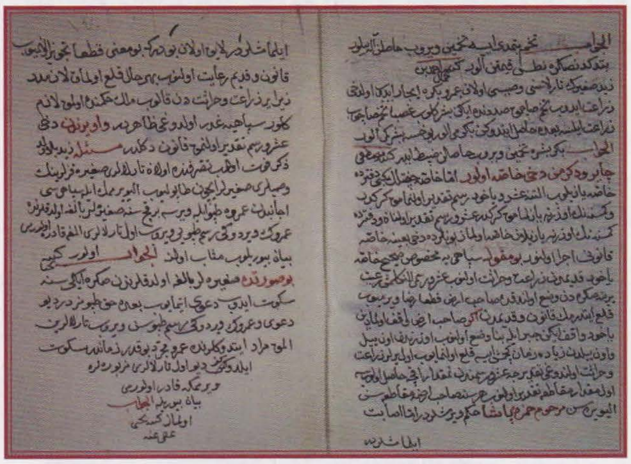
Bunlardan başka ***"Hâşiye 'ale'l-Kāmûs li-Fîrûzâbâdî"***, ***"Manzûme fi'l-fıkh"*** ve ***"Resâil Ta'lîkāt-ı Muhtelife"*** de kaynaklarda zikredilmektedir.

Şiirleri ve düşürdüğü târihlere âit örnekler çeşitli tezkirelerde yer alır. *(Meselâ bkz.: Latîfî Tezkiresi)*

- Hayır Eserleri -

Fâtih Câmii etrâfında, Küçük Karaman'daki evi yakınında **Mîmâr Sinan**'a 1538'den az önce bir dârü'l-kurrâ yaptırmıştır. Bugün yeri belli değildir. Bu eser **Mîmâr Sinan**'ın her iki tezkiresinde de kaydedilmiştir. Fakat **Mîmar Sinan**'ın mîmârbaşı olma târihi de 1538'dir. Buna göre bu yapı **Mîmâr Sinan**'ın mîmârbaşı olmasından önce meşgul olduğu eserlerden veyâ bâzılarında olduğu gibi yeniden yapılırcasına tâmir edilenlerden biri olmalıdır.

Burada yeri gelmişken şunu ifâde etmeliyim ki terceme-i hâl kitaplarında bu gibi hayır eserlerinden bahsederken "Felanca medreseyi veyâ mescidi yaptırmış ve âhiretini ihyâ eylemişti." gibi cümleler zikredilmektedir ki **Sa'dî Çelebi** *(Rahimehullâh)* için de aynı cümleler kitaplarda mezkûrdur.

Resim 9: Sa'dî Çelebi'nin Fetvâları'nın son iki sayfası (Saliha Hatun-112)

Eslâfımızın bu işe ne kadar ehemmiyet verdiklerini ifâde sadedinde, biz günümüz Müslümanlarına ibret olması için **Sa'dî Çelebi** *(Rahimehullâh)*ın bu dâru'l-kurrâsı için vakfettiği akarları burada zikretmek istiyorum.

Sa'dî Çelebi *(Rahimehullâh)*ın bu dâru'l-kurrâsı için 953 (1546) târihli vakıf tahrir defterinde 941 Zilka'de'si sonu yâni 1535 Mayıs sonunda **Ebu's-Su'ûd Efendi** *(Rahimehullâh)*ın tescil ettiği bir vakfiyesi vardır. Vakfiye sâdece dâru'l-kurrâ içindir.

Buna göre **Şeyhulislâm Sa'dî Çelebi** *(Rahimehullâh)* 100.000 akçe nakit bırakmış ve bunun geliri de yıllık 20.000 akçeyi bulmaktadır. Bundan başka dâru'l-kurrâ yanında 3 dükkân, Büyük Karaman'da 10 mahzen, 12 dükkân, Aksaray'da Çakır Ağa Mahallesi'nde iki katlı 2 ev, Hatîce Sultân Mahallesi'nde 1 ev, 1 fırın ve 5 dükkân, Balat Kapısı dışında 2 ev, 2 dükkân, su kuyusu ve 2 değirmen, 11 dükkân ve Alaca Hamam yanında hücreler vakfetmiştir. Bunların geliri de yılda 15.356 akçeye ulaşmaktadır.

Tevliyet (vakıf mallarına bakma vazîfesi) için günde 5, câbi (vakfın gelirlerini toplayan görevli) ve kâtibe 3, dâru'l-kurrâ şeyhine 7, 10 talebeye 1'erden 10, hademeye 1, nezâret için 1, 2 cüzhâna 1'erden 2 akçe tâyin eylemiş ve bundan başka iki kişiye ana ve babasına kabirlerinde birer cüz okumaları için birer akçe verilmesini istemektedir.

Allâh-u Te'âlâ hayât-ı necîbesinden bahsetmekle *şerefyâb* olduğumuz **Sa'dî Çelebi** *(Rahimehullâh)*tan râzı olsun, kendisini memnun edecek nîmetlere *ğark* ederek onu râzı etsin, cenneti onun makāmı eylesin ve bu zatların şefâatine de cümlemizi nâil eylesin. Âmîn! Rûhu için el-Fâtiha!

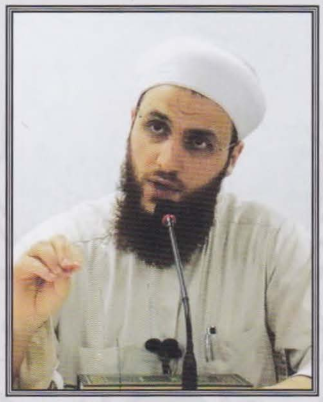

Resim 10: Sa'dî Çelebi'nin, Bâbertî'ye âit olan Hidâye Hâşiye'si İnâye'ye yaptığı hâşiyesinin, Fethu'l-kadir'le birlikte basılı nüshası

Kaynaklar:

(İsam, İslam Ansiklopedisi, 11/35/404-405; Yaşamları ve Yapıtlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi, 2/482; İsmail Hami Danişmend, İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, 5/112; Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi'nde Şeyhülislam Fetvaları, sh:11; Cahid Baltacı, 15-16. Asırlarda Osmanlı Medreseleri, 1/383-384; Taşköprizâde, eş-Şekâiku'n-nu'mâniyye fî ulemâi'd-devleti'l-'Osmâniyye, sh:265; Mecdî, Hedâikü's-Şekâik, sh:443-445; Mehmed Süreyyâ, Sicill-i 'Osmânî, 3/25; Bursalı Mehmet Tâhir, Osmanlı Müellifleri, 1/323; İlmiyye Salnâmesi (haz. Seyid Ali Kahraman, Ahmed Nezih Galitekin, Cevdet Dadaş), sh:304-305, 695-698; Müstakimzâde Süleymân Se'âdeddîn, Devhatü'l-meşâyih, sh:18-19; Abdülkadir Altunsu, Osmanlı Şeyhulislâmları, sh:21; Serhat Başar, Osmanlı Şeyhulislamları, sh:52-53; M.Orhan Bayrek, İstanbul'da Gömülü Meşhur Adamlar, sh:65; Hasan Basri Erk, Meşhur Türk Hukukçuları, sh:109; Ahmed Sıdkî, Mu'cemü şüyûhi'i-İslâm fi'l-'ahdi'l-'Osmânî, 1/330-334; Şemseddîn Sâmî, Kāmûsu'l-a'lâm, 4/2570; İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri 935 (1546) Tarihli, (Haz: Ekrem Hakkı Ayverdi, Ömer Lütfü Barkan), sh:200; İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri, 1009 (1600) Tarihli, (Haz: Mehmet Canatar), bk: İndeks; Mahmûd Süleymân el-Kefevî, Ketâibü a'lâmi'l-ahyâr min fukahâi mezhebi'n-Nu'mâni'l-muhtâr, Süleymâniye Ktp., Reîsülküttâb, no:690, vr:399b-400b; 'Ömer Rızâ Kehhâle, Mu'cemü'l-müellifîn, 4/216; İbnü'l-'İmâd, Şezerâtü'z-zeheb fî ahbâri men zeheb, 8/260; 'Abdülhayy el-Leknevî, el-Fevâidü'l-behiyye fî terâcimi'l-Hanefiyye, sh:78; Ziya Demir, Osmanlı Müfessirleri ve Tefsir Çalışmaları: Kuruluştan 10/16. Asrın Sonuna Kadar, sh:324-330; Ömer Nasuhi Bilmen, Büyük Tefsir Tarihi, 2/642; İ.Aydın Yüksel, Osmanlı Mîmârisinde Kānûnî Sultan Süleyman Devri, İstanbul-6, sh:491)

İletişim adresi: hasan.kuduoglu@outlook.com

ÖMER FARUK KORKMAZ

EHL-İ SÜNNET NAZARINDA
HAZRETİ MUÂVİYE
RADIYALLÂHU ANH

Sahabe İslamın omurga kuşağıdır. Bunun böyle olduğunu bilen sahabe tenkitçileri omurgayı zedelemek ve bütünüyle bünyeyi teslim almak için cerh etmeye çalışırlar sahabeyi. Kimsenin masumiyetlerini savunmadığı ashab-ı kirâmı beşer icabı kendilerinden sadır olan bir kısım hataları üzerinden eleştirerek hedeflerine varmak isterler. Sahabe arasındaki ihtilaflar ve anlaşmazlıklar bulunmaz bir nimettir onlar için. Allah'u tarafından tayin edilmi_ bir hakemmi_çesine bu kargaşalardaki haklıyı tespit etme adına bir kısım sahabilerin hata ve açıklarını ibraz etme gayreti güderler. Tarihteki kökleri: Şia, Havâric, Mu'tezile ve Cehmiyye gibi bidat fırkalara dayanan bu sapkın akımın günümüzdeki tezahürü de farklı veçheleriyle çıkıyor karşımıza. Dünden bu güne devam edegelen bu arızalı cereyana karşı, itikadî duruşunu Kur'an ve sünnet bütünlüğü istikametinde tanzim eden müslümanların müteyakkız olmaları gerekiyor.

Sahabe tenkitçiliği dendiğinde akla ilk gelen sahâbî Muaviye رضي الله عنه'dir şeksiz şüphesiz. Hazreti Ali رضي الله عنه ile arasında geçen bir kısım savaşlar ve istismarcı taife tarafından kasıtlı olarak yanlış aks ettirilen bazı vakıalar Hazreti Muaviye رضي الله عنه'nin şahsında bütün sahâbeyi müminlerin nazarındaki mevkilerinden düşürmek için malzeme olarak kullanılmaktadır. Böylelikle bu tarz iftiraların aslî hüviyetini araştırıp öğrenme altyapısına sahip olmayan müminlerin sahabe algısı zedelenmiş olacak ve sahabenin naklettiği dinî müktesebâta da şâibe düşmüş olacaktır. Dünden bu güne ardı arkası kesilmeyen sahabe tenkitçiliğinin ardında yatan esas niyet budur.

Kur'an'a itiraz etme mertliğini gösteremeyenlerin sünnete ve hadislere, Hazreti Peygamber ﷺ'e karşı koymaya cüret edemeyenlerin sahabeye saldırdığı bir ilhâd silsilesi bu. İslam uleması bu silsilenin güttüğü amacı o üstün basiretleriyle görmüş ve müminleri bu hususta müteyakkız olmaya davet etmiştir. Ebu Zür'a er-Râzî'nin " Bir adamın Resulüllah ﷺ 'ın ashabından birini ayıpladığını görürsen bil ki; o zındıktır. Zira bizim nazarımızda Kur'an haktır, Resül haktır.

Bu Kur'an'ı ve sünnetleri bize Resülullah'ın ashabı nakletmiştir. Bunu yapanlar bizim şahitlerimizi iptal ederek esasında Kur'an'ı ve sünneti hükümsüz bırakma peşindedirler. Böyle kimselere yaraşan cerh edilmeleridir. Ve onlar zındıklardır. "[1] şeklindeki sözü bunun örneğidir.

Ehl-i Sünnet Hiçbir Sahâbiyi Kötülemez

Sahih İslam inancı demek olan Ehl-i sünnet itikadında sahâbenin tamamına muhabbet beslemek ve onlara tazim hususunda aralarında hiç bir ayrım gözetmemek imanın bir gereğidir. İmam et-Tahâvî ehl-i sünnet itikadının temel parametrelerini anlattığı o meşhur akide metninde şöyle diyor bu konuda: Resulüllah ﷺ'ın ashabını severiz ve onlardan hiç birini sevme konusunda tefrite düşmeyiz. Hiç birinden de teberri etmeyiz. Ashaba buğzedip hayırla yad etmeyenlere biz de buğz ederiz. Ve biz onları ancak hayırla anarız. Onları sevmek dindir, imandır ve ihsandır. Onlara buğz etmek ise küfürdür, nifaktır ve tuğyan/azgınlıktır."[2] Ashab-ı kirâma bakışımızın nasıl olması gerektiği hususunda istikamet yönümüzü tayin eden bu ifadeler eslâfımızın sahabe konusundaki mutedil duruşunu yansıtması açısından çok önemlidir.

Ehl-i sünnet ulema sahabe arasında meydana gelmiş bir takım ihtilaf ve anlaşmazlıklarda da benzeri bir mu'tedil tutum sergilemişlerdir. Bu hadiseleri müslümanların gündemlerine taşıyıp haklı haksız incelemelerine girmenin faydadan çok zarar getireceği düşüncesiyle konuşmamayı eslem yol kabul etmişlerdir. Ömer b. Abdülaziz *(Rahmetullahi aleyhe)*'e " Sıffîn ehli hakkında ne dersin? " denildiğinde söylediği " Bunlar Allah'ın benim ellerimi temiz tuttuğu kanlardır. Lisanımı bunlara bulaştırmak istemem "[3] şeklindeki söz bu konularda konuşmanın anlamsızlığı ve zararını anlatması bakımından numune kabul edilebilecek bir sözdür.

Akaid İmamlarımızdan İmam et-Teftâzânî de sahabenin ihtilafları mevzuunda takınmamız gereken tavrı şöyle özetler: "Aralarında meydana gelen çekişmeler ve muharebelerin hamledileceği noktalar ve teviller vardır. Onlara sövmek ve haklarında kötü konuşmak şayet Hazreti Aişe *(Radıyallahu anha)*'ye zina iftirasında bulunmak gibi kat'î delillere muhalif olan türdense bu küfürdür. Aksi takdirde bidattır."[4] İmam et-Tahâvî ve et-Teftâzânî'den yaptığımız bu nakiller bir şahsın sahih bir itikada sahip olmasında sahabe inancının belirleyici unsur olduğunu göstermektedir.

İmam-ı Rabbânî *(Kuddise Sirruhu)* de şöyle söylüyor bu konuda:[5] "Hazreti Ali ؓ'nin Muaviye ؓ ile muharebe ve çekişmesi hilafete olan meyli ve rağbeti sebebiyle olmamıştır. Bilakis, devlet başkanına karşı gelenle savaşmanın farz ve zaruri oluşundandır. Nitekim Cenab-ı Hak *"Allah'ın buyruğuna dönünceye kadar saldıran tarafla savaşın"*[6] buyurmaktadır. Sözün özü, Hazreti Ali ؓ ile savaşanlar tevil ile başkaldırdıkları ve içtihat sahibi oldukları için her ne kadar bu içtihatlarında hatalı olsalar dahi haklarında kötü konuşulmasından, kınanmaktan, fıska ve küfre nispet edilmekten beridirler. Hazreti Ali ؓ de onlar hakkında: "Kardeşlerimiz bize başkaldırdılar. Fakat onlar ne fasıktırlar ne de kafirdirler. Çünkü ellerinde tevil var" demiştir. İmam Şafii şöyle demiştir –ki bu Ömer b. Abdülaziz'den de nakledilmektedir: "Bunlar (hadiseler) Allah'ın ellerimizi kendisinden temiz kıldığı olaylardır. Biz de dillerimizi temiz tutalım."

"Rabbimiz! Bizi ve bizden önce gelip geçmiş imanlı kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma! Rabbimiz! Şüphesiz ki sen çok şefkatli, çok merhametlisin!"[7]

Muaviye ﷺ Kapının Kulpudur

İslâm'ı manen tahrif etme niyetinde olup sahabenin tamamını tezyif etmeyi göze alamayanlar Muaviye ؓ üzerinden İslam'a ve sahabeye saldırmaktadırlar. Bu anlamda Hazreti Muaviye ؓ'nin bir müslümanın itikadî istikameti ve din bütünlüğünün ölçülüp tartılmasında bir mihenk taşı olduğunu söyleyebiliriz rahatlıkla. Nitekim Abdullah b. Mübarek'in "Muaviye bizim nazarımızda bir imtihandır. (معاوية عندنا محنة) Kimin Muaviye'ye kem gözle baktığını görürsek onu ashabın tamamını kastetmekle itham ederiz"[8] şeklindeki sözü de söylediğimizi tasdik eder mahiyettedir.

Muaviye ؓ'ye kapının kulpu denmesinin sebebi de budur. Zira her hangi bir kapıyı aşıp onun ardındaki yerlere varmak isteyenlerin kulpla olan münasebeti herkesçe malumdur. İmam en-Nesâî' ye "Muaviye hakkında ne dersin?" diye sorulduğunda "İslam kapısı olan bir ev gibidir. İslâm'ın kapısı sahâbedir. Sahabeye eziyet edenin İslam'a kastı var demektir. Kapıyı delen kişinin kapıdan girmeye kastının olduğu gibi. Muaviye'yi tenkit eden kişinin asıl maksadı sahabedir"[9] şeklinde verdiği cevap bir kimsenin sahabeye bakış açısını Muaviye ؓ' den ölçebileceğimiz anlamına gelmektedir. Rebî' b. Nâfi' el-Halebî' nin "Muaviye Resulüllah ﷺ'ın ashabı için bir perdedir. Bir adam perdeyi açtığında perdenin arkasına (taşkınlık yapmaya) cüretlendi demektir"[10] şeklindeki manidar sözü de bu meyanda ehemmiyet arz etmektedir.

Allah Resulü ﷺ' nün Dua ettiği Sahâbî: Hazreti Muaviye ؓ

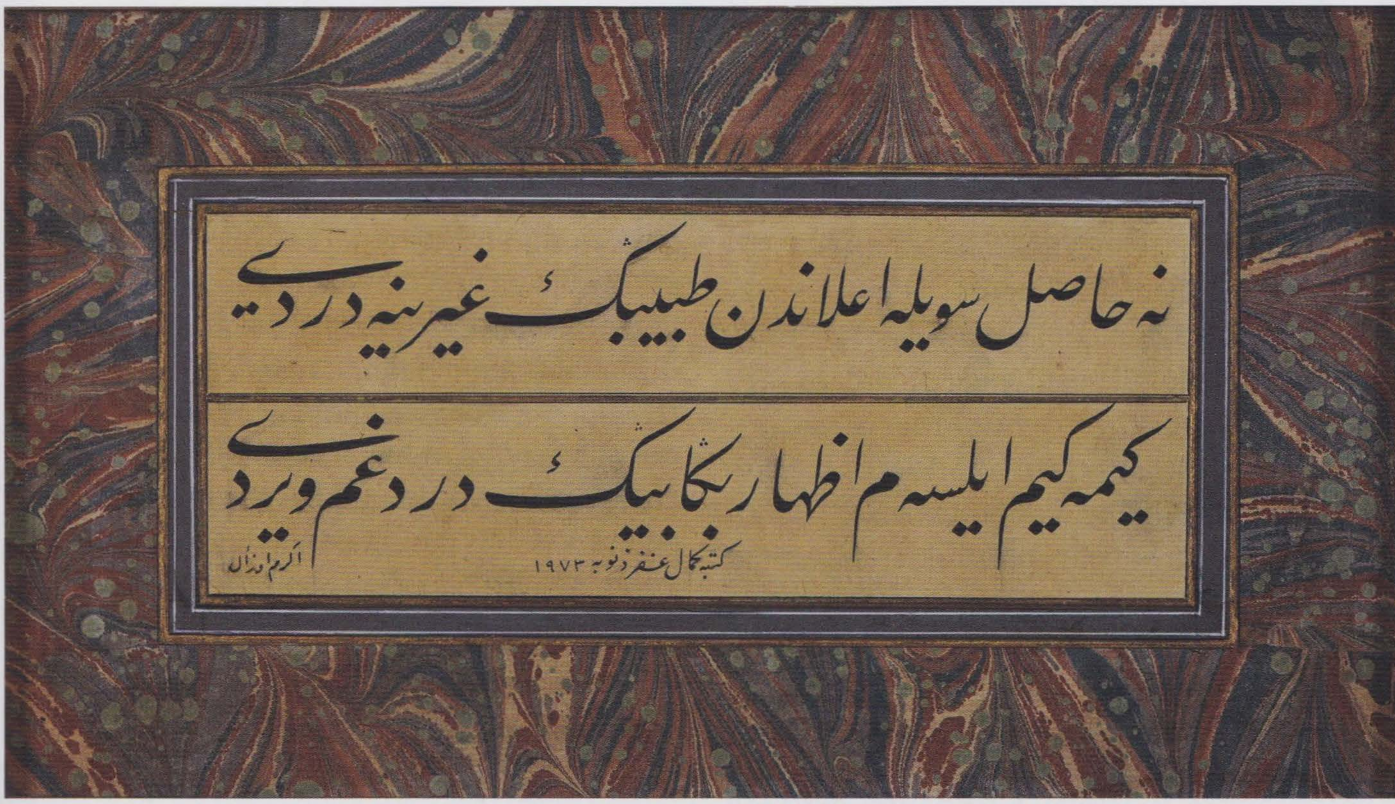
Hazreti Muaviye ؓ Resulüllah ﷺ'ın duasına mazhar olmuş bir mübarek sahâbidir ehl-i sünnet nazarında. Kaynaklarımız, Hazreti Peygamber ﷺ'in Muaviye ؓ'ye farklı zaman ve mekanlarda muhtelif dualarda bulunduğunu kaydetmektedir.

Nitekim Allah Resulü ﷺ'nün bir keresinde onun için "Allah'ım, onu doğru yolu gösteren ve doğru yolda olan biri kıl ve onunla (insanları) hidayete eriştir"[11] şeklinde dua ettiği çok meşhur bir rivayet olarak nakledilmektedir. Peygamber ﷺ'in duasının müstecap olduğunda kuşku yoktur. Böylesine müstecap ve mübarek bir duaya nail olmuş bir sahâbînin fazileti hususunda nasıl şüphe duyulabilir?[12] Allah Resulü ﷺ'nün hidayeti için, hayırlara vesile olması ve insanların hidayet rehberi olması için dua ettiği bir sahabîye karşı bize düşen tek şey onu tazim ve hürmetle yâd etmektir.

Allah Resulü ﷺ'nün Muaviye ؓ' ye duası bununla sınırlı değil elbette. "Allah'ım Muaviye'ye hesabı, kitabı öğret ve onu azaptan koru"[13] şeklindeki duası Hazreti Peygamber ﷺ'in Muaviye ؓ için yaptığı bir başka duadır. Bu mübarek duânın dünyadaki bir tezahürü olarak Cenab-ı Hak Muaviye ؓ'ye vahiy katipliği gibi mübarek bir vazifeyi nasip etmiştir.[14] Hazreti Peygamber vahit kâtipliğinin dışında bir takım mektupları yazması için de Hazreti Muaviye'yi çağırdığı rivayetlerde zikredilmektedir. Nitekim, Mesruk b. Vâil Allah Resulü ﷺ'ne gelip müslüman olunca kavmini İslam'a davet edecek bir takım adamlar göndermesini istemişti Resulüllah ﷺ'tan. Hazreti Peygamber ﷺ de Muaviye ؓ'ye emr edip bir mektup yazdırmış ve bu zatın kavmine davetçi olarak Ziyad b. Lebîd'i göndermiştir.[15]

Bu mübarek nebevî duanın müstecâb oluşunun dünyadaki tecellisi bu şekilde tezahür ettiğine göre ahiret tecellisi de – biiznillâh- Hazreti Muaviye ؓ'nin azaptan korunmasıyla tahakkuk edecektir. Zira Efendimiz ﷺ'in umûmî anlamda Muaviye ؓ'ye dua ettiğini anlatan şu rivayette konumuza ışık tutmaktadır: Ümmü Haram kendisinin Peygamber ﷺ'den: "Ümmetimden ilk olarak denizde gaza eden kimseler (mağfiret olunmayı veya cenneti kendilerine) vâcib kılmışlardır" buyururken

Cübbeli Hoca Efendi'nin hat koleksiyonundan

"Ne hâsıl söyle îlandan tabîbin gayrına derdini,
Kime kim eylesem izhâr, bana bin derd-i gam verdi."

Hattatı: Kemal Batanay (1309/1891 - 1401/1981) Hat Çeşidi: Celî Talik Levha, Târihi: 1973

işittiğini anlattı. Ve dedi ki: "Ben de: "Yâ Rasûlellah ﷺ! Ben bunların içinde miyim?" diye sordum; "Sen onların içindesin" buyurdu. Bundan sonra Peygamber ﷺ : "Ümmetimden Kayser şehrine ilk kez gaza eden ler de mağfiret olunmuşlardır" buyurdu. "Ben bunların içinde miyim yâ Rasûlellah?" diye sordum. "Hayır!" diye cevap verdi.[16] Bu rivayette Hazreti Peygamber ﷺ ümmetinden ilk kez deniz muharebesi yapanlara duada bulunmuştur. Ve İslam tarihinde bu şerefe nail olmuş ilk şahıs da Hazreti Muaviye رضي الله عنه'dir.[17]

Ümmet-i Muhammed ﷺ 'in Dayısı: Hazreti Muaviye رضي الله عنه

Kur'an-ı Kerim Hazreti Peygamber ﷺ'in eşlerinin müminlerin anneleri olduğunu ifade eder.[18]

Muaviye رضي الله عنه ise Hazreti Peygamber ﷺ'in mübarek zevcelerinden Ümmü Habîbe annemizin kardeşidir. Bu itibarla ümmetin dayısıdır. Allah Resulü ﷺ'nün akrabalarına -mümin oldukları sürece- tazim ve hürmet göstermemiz mümin olarak bir vazifedir bizler için. Zira *"De ki: "Ben bu tebliğime karşı sizden akrabalıkta sevgiden başka hiçbir ücret istemiyorum"*[19] şeklindeki ayet-i kerime kimi müfessirler tarafından Hazreti Peygamber ﷺ'in, bizden, akrabalarına karşı sevgi beslenmemizden başka bir şey istemediği şeklinde tefsir edilmiştir.[20] Resulüllah ﷺ'ın dünya ve ahiretimizi kurtaracak tebliğine karşı onun akrabasına göstermemiz gereken tazime riayet etmeyip onlardan biri hakkında tenkitvari konuşmak en hafif tabirle nankörlük ve hadsizliktir.

Efendimiz ﷺ'le arasında kan bağı bulunan akrabası ile sıhriyet yoluyla ona yakın olanlar arasında bu hususta bir ayrım yapılamaz. Zira Efendimiz ﷺ'in "Benim hısmım ve nesebim dışındaki bütün nesepler ve sıhriyetler kesilecektir"[21] şeklindeki hadisleri hısımlığının da mukaddes olduğunu tasrih etmektedir. Seleften el-Meymûnî Bu hadisi Ahmed b. Hanbel'e zikrederek "Bütün bunlar Muaviye ؓ için de geçerli midir?" dediğinde İmam Ahmed "evet" demiştir.[22] Aynı el-Meymûnî *(rahimehullah)* şöyle nakl ediyor: Ahmed b. Hanbel'e Muaviye ؓ ve İbn Ömer ؓ'in müminlerin dayısı olup olmadıklarını sordum "Evet, Muaviye ؓ, Ebu Süfyân'ın kızı Nebi ﷺ'nin eşi Ümmü Habîbe (radıyallahu anha)'nın kardeşidir, İbn Ömer ؓ de Nebî'nin eşi Hafsa (radıyallahu anha)'nın kardeşidir" dedi. O halde "müminlerin dayılarıdır" diyebilir miyiz? Dediğimde "evet" diye cevap verdi.[23]

Ümmet'in, Hakkında Hüsn-ü Şehâdette Bulunduğu Zât: Hazreti Muâviye ؓ

Başta sahabe-i kiram olmak üzere tabiun ve tebe-i tabiin neslinden İslam büyüklerinin de hakkında hüsn-ü şehâdette bulundukları bir zattır Hazreti Muaviye ؓ. İbadetlerindeki sünnete ittibanın keyfiyetine dair Ebud Derdâ ؓ'nın "Resulüllah ﷺ'tan sonra sizin şu Emîriniz (Hazreti Muaviye ؓ)'nin namazından daha çok Allah Resulü ﷺ'nün namazına benzeyen bir başkasını görmedim"[24] şeklindeki şehâdeti bunlardan bir tanesidir sadece. Sahabenin önde gelenlerinden olan Ebu'd-Derdâ ؓ'nın onun hakkındaki bu şehâdeti Muaviye ؓ'nin İslam'ın direği mesabesindeki namazı ikâme etmek hususunda ne kadar müstakim bir sahâbî olduğunu göstermektedir.

Muaviye ؓ'ye dair ashabın ve ümmetin şehâdeti sadece ibadet tarafına yönelik değildir. Bir devlet başkanı olmasına dair şehâdetleri de vardır ashabın. Bu bağlamda aşere-i mübeşşereden olan Sa'd b. Ebî Vakkas'ın "Osman ؓ'dan sonra şu kapının sahibi (Muaviye ؓ)'den daha çok haklıya hakkını veren bir başkasını görmedim"[25] şeklindeki sözü de Muaviye ؓ'nin hilafetinde ne denli hak-hukuka riayet eden bir devlet başkanı olduğunu resm etmektedir. Hakeza İbn Abbas ؓ gibi yüce bir sahâbînin " Muaviye ؓ'den daha çok hilafete layık olan birini görmedim"[26] demesi de onun halifeliği ne kadar adalet zemininde yürüttüğünün bir başka delilidir.

Hazreti Ömer ؓ Umeyr b. Sa'd el-Ensârî ؓ'yi Humus'taki görevinden alıp yerine Hazreti Muaviye ؓ'yi tayin etmiştir. Bu olay üzerine insanlar: "Umeyr ؓ 'i azl edip yerine Muaviye ؓ 'yi mi görevlendirdi?" gibi dedikodulara başlayınca vazifeden azl edilen Umeyr ؓ: " Muaviye ؓ'yi ancak hayırla yâd ediniz. Zira ben Resulüllah ﷺ'ın onun için 'Allah'ım, (insanları) onunla hidayete eriştir' buyurduğunu işittim" demiştir.[27] İbn Kesir bunu söyleyen kişinin görevden alınan Umeyr değil de Muaviye ؓ'yi göreve atayan Hazreti Ömer ؓ'in olmasının daha doğru olduğunu söyler. Zira mazeret beyan etme makamında olan kişi Umeyr ؓ değil Ömer ؓ dir.[28] Hazreti Ömer ؓ gibi ulu bir sahâbînin onu Humus'a tayin etmekten öte tezkiye edici mahiyetindeki şu sözleri dahi Muaviye ؓ hakkında kötü kelam etmenin büyük bir vebal taşıyacağının göstergesidir.

Netice

Muaviye ؓ Hazreti Peygamber ﷺ'in vahiy kâtipliğini yapmış ve onun muhtelif dualarına mazhar olmuş olan, sahabenin fakihlerinden kabul edilen bir sahâbîdir.

Peygamberlerin dışında hiç kimsenin masum olmayacağını bilenler Hazreti Muaviye ﷠'nin de bir takım içtihat hatalarının ve beşerî kusurlarının olabileceğini bilir ve söylerler. Ehl-i sünnet ulema onun Hazreti Ali ﷠ ile yaptığı savaşta içtihat hatası yaptığını ve bir ecir aldığını söylemişlerdir. Ancak ehl-i sünnet alimlerin bu husustaki mülahazaları bu aşamadan öteye geçmemiş ve bu husustaki bir kısım hadis-i şeriflerden hareketle bu anlaşmazlıkları konuşmanın sahabeyi ve Peygamber ﷺ'i üzeceğini dile getirmişlerdir. Ayrıca bunları konuşmanın sahabeyi yaralamak ve sahabeyi yaralamanın da dine darbe vurmak anlamına geleceğini de tespit etmişlerdir.

Bu yüzden bizler de bu gün, tazim ve hürmet noktasında hiç bir ayrım gözetmeksizin tüm sahabeyi hayırla yâd etmeliyiz tıpkı eslâfımız gibi. Bunun aksine gösterilen tavırların ve ortaya atılan mülahazaların Muaviye ﷠ üzerinden müslümanların sahabe algısını zedelemek, zihinlerini bulandırmak ve İslam esaslarına şüphe düşürmek gibi niyetler taşıdığından zerre şüphe etmemeliyiz.

Her şeylerini İslam'a feda etmiş sahabeyi savunamadığımız, onların tenkit edildiği mecralarda suspus kaldığımız bir dünyada yaşamanın da anlamsız olduğu şuurunda olmalıyız her dem.

Cenab-ı Hak bu şuurla yaşayıp bu şuurla ölmeyi nasip eylesin bizlere.

Âmin, Yâ Mücîbe's-Sâilîn...

Kaynaklar

1 el-Mizzî, Yusuf b. Zeki Abdurrahman Ebul Haccâc, *Tehzîbu'l-kemâl fî esmâi'r-ricâl,* Müessesetu'r-risale, Beyrut-Lübnan, 1980, B.I, XIX/ 96, Hatip el- Bağdâdî, *el-Kifâye fî ilmi'r-rivâye,* elMektebetu'l-İlmiyye, Medine-i Münevvere, I/49

2 Ebu Ca'fer et-Tahâvî, *el-Akîdetu't-Tahâviyye,* Daru İbn Hazm, Beyrut-Lübnan, 1995, Baskı: I, s. 29

3 Ebu Tahir es-Silefî, Sadruddin el-Isbehânî, *et-Tuyûriyyât,* Mektebetu Edvâi's-selef, Riyat, 2004, B.I, IV/1318, No: 1277, Ebubekir ed-Dîneverî, *el-Mücalese ve Cevâhiru'l-ilm,*Daru İbn Hazm, Beyrut-Lübnan, 1419, V/148, No: 1965, Ebu Nuaym el-Isbehânî, *Hilyetu'l-evliyâ,* Daru'l-kitabi'l-arabî, Beyrut, IX/114, İbn Abdilber, *Cami'u beyâni'l-ilm ve fadlih,* Daru İbni'l-cevzî, Suud, 1994, B.I, II/934, No: 1778

4 Sa'duddin et-Teftâzânî, *Şerhu'l-Akâidi'n-Nesefiyye,* Mektebetu'l-Külliyyâti'l-Ezheriyye, Kahire, 1987, Baskı:I, s. 102

5 İmam-ı Rabbânî, Ahmed el-Fârukî es-Serhendî, *el-Mektûbât,* II/150

6 Hücurât, 9

7 Haşr, 10

8 İbn Asâkir, *Tarihu Dımeşk,* LIX/209

9 el-Mizzî, *a.g.e.,* I/340

10 İbn Kesir, *el-Bidâye ve'n-Nihâye,* Daru Hicr, 1997, Baskı: I, XI/450

11 Ahmed b. Hanbel, *Müsned,* XXIX/426, No: 17895, Tirmizi, Menâkıb, No: 3842, Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat,* No: 656, *Müsnedu'ş-Şâmiyyîn,* No: 311, Ebu Nuaym, *Hilyetu'l-Evliyâ,* VIII/358,

12 Ali el-Kârî, *Mirkâtu'l-Mefâtîh,* Daru'l-Fikr, Beyrut-Lübnan, 2002, Baskı: I, IX/4022

13 Taberânî, *Müsnedu'ş-Şâmiyyîn,* No: 333, Ebubekir el-Hallâl, *es-Sünne,* Daru'r-Râye, Riyat, 1989, Baskı:I, No: 696, Buhâri, *et-Târîhu'l-Kebîr,* Dâiretu'l-Me'ârifi'l-Usmâniyye, Haydarâbâd, VII/327

14 Ahmed b. Hanbel, *Müsned,* IV/398, No: 2651

15 İbn Hacer, *el-İsâbe fî Temyîzi's-Sahâbe,* Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut-Lübnan, 1415, Baskı: I, III/389

16 Buhârî, "Kitâbu'l-Cihâd", No: 2766, Hâkim, *el-Müstedrek,* No: 8668, Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Kebîr,* No: 323, *Müsnedu'ş-Şâmiyyîn,* No: 444

17 İbn Hacer el-Askalânî, *Fethu'l-Bârî,* Daru'l-Ma'rife, Beyrut, 1379, VI/102

18 Ahzâb, 6

19 Şûrâ, 23

20 Taberî, *Cami'u'l-Beyân,* Müessesetu'r-Risâle, 2000, Baskı: I, XXI/524

21 Ebubekir el-Hallâl, *es-Sünne,* No: 654

22 el-Lâlekâî, *Şerhu Usûli İ'tikâdi Ehli's-Sünne ve'l-Cemâ'a,* No: 2786

23 el-Hallâl, es-Sünne, No: 657

24 Taberânî, *Müsnedu'ş-Şâmiyyîn,* No: 282

25 İbn Kesir, *el-Bidâye ve'n-Nihâye,* XI/435

26 İbn Kesir, *el-Bidâye ve'n-Nihâye,* XI/439

27 Tirmizi, "Menâkıb", No: 3843, Muhibbuddin el-Hatib, *el-Avâsım mine'l-Kavâsım ta'lîki,* Vizâretu'ş-Şuûni'l-İslamiyye, Suud, 1419, Baskı: I, s. 80

28 İbn Kesir, *el-Bidâye ve'n-Nihâye,* XI/408

Mahmud Efendi Hazretleri'nin

KIYMETLİ KELÂMLARINDAN

- İyi çalışalım, çalışan kazanır, çalışana feyiz gelir.

- **Allâh** yolunda olan insan kendine karşı çok nazlı olmayacak.

- Bedenî hastalık belli olur ama rûhî hastalık gizlidir.

- Durmayalım! **Allâh** yolunda ümitle yürüyelim, ecel bizi terakki ederken bulsun. Şimdi gariplik zamanı, onun için **Mevlâ**'ya kavuşmak daha çabuk olur.

- **Efendi Babam** *(Kuddise Sirruhû)* buyururdu ki: "Mahrem ol ki sana peçeyi kaldırsınlar."

- Şeriatı bilmeyen adamın konuşması, kör bir adamın elinde sopa ile çiçekliğin içinde çiçekleri kırarak dolaşmasına benzer.

- **Mevlâ Teâlâ**'nın yarattığı patates, domates, kavun, karpuz, muz ve diğer yiyecekler ve içecekler iyi, sadece şeriat iyi değil, öyle mi?! Buradaki mantıksızlığı yedi yaşındaki çocuk bile anlar!

- Şeriat vallâhi billâhi kârdır, çünkü onu **Allâh** meşru etti. Ruhumuzdan canımızdan kıymetlidir.

- **Mevlâ**'nın ismi ile başlanılmayan okumak, okumak sayılmaz.

- Çarşaf İslâmî bir kıyâfettir, geniş, uzun, bol elbiseleriniz İslâm kıyafetidir. Ayakkabılarınıza da dikkat edin, o da İslâmî ölçüler içinde olsun, hiçbir kâfir alametini almayın, giyimlerinden sebep zamanınızdaki Müslümanlar ne acayip duruma geldiler. Kâfirlerden ayırt edilmiyorlar.

- Bazı kere nimet, insanı **Allâh**'a yakın edecek yerde ondan uzak ediyor. Mal ve sıhhat iyi yerde kullanılırsa **Allâh**'a yakınlaştırır. Haramda ve şüpheli şeylerde kullanılırsa uzaklaştırır. **Hazreti Ömer** *(Radıyallâhu Anh)*: "Zenginlik ve fakirlik birer binektir, hangisine bineceğime aldırmıyorum" buyuruyor. Önemli olan iyi binici olmaktır.

- İnsan dünya hayatında bir gemiye benzer. Dünya geminin bulunduğu denizinin suyu gibidir. Su geminin seyrine, yürümesine, maksada ulaşmasına yardımcı oluyor. Eğer o su geminin içine girerse o gemiyi içindekilerle beraber batırabiliyor.

İşte dünya hayatının hakikati aynen böyledir. Eğer dünyayı kalbimize sokar da **Allâh**'ı unutursak, o zaman biz de gemi misali batarız. Yok onu kalbimizin dışında tutarsak, o zaman **Allâh**'a ulaşmamıza yardımcı olur.

- Dünyayı sevmeyelim, dünya sadece âhiretimiz için ziraat tarlası olma bakımından sevgili olmalıdır. Nefsani arzu ve isteklerimiz, yeme içme bakımından hiçbir kıymeti yoktur. Yediğimizin içtiğimizin ne olduğunu görüyoruz.

- Dünyası harap olanın âhireti de haraptır.

- Bolluğu cennette ara, dünyada arama.

- Dünyanın fakirliği tükenir ama âhiretin fakirliği tükenmez.

- Dünya hayatı sanki bir çay kaşığı.

İlm-i Hâl

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA
FIKIH KURULU

ALKOL ALAN KİŞİ NAMAZ KILABİLİR Mİ?

Allah'a hamd, Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)***e ehl-i beytine ve ashabına salat-u selam olsun**

Hakiki manada kılınan bir namaz, sahibini kötü eylemlerde bulunmaktan men eder. Nitekim bu hakikati Kur'an şu şekilde haykırmıştır:

اتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ

"(Ey Muhammed!) **Kitaptan sana vahyolunanı oku, namazı da dosdoğru kıl. Zira namaz, insanı hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allah'ı anmak** (olan namaz) **elbette en büyük ibadettir. Allah yaptıklarınızı biliyor.**" [1]

Kişi namaz kıldığı halde günah işlemekten kendini alıkoyamıyorsa kıldığı namaz, kendisinden istenilen kâmil bir namaz değildir.

Bununla beraber "*namaz kıldığım halde günah işlemeye devam ediyorsam namazım kabul olmuyor dolayısıyla kılmama gerek yok*" diyerek namazı bırakmak da doğru değildir. Zira namazın kabul olup olmadığı Allah katında olduğu gibi "bir şeyin tamamı elde edilemiyorsa tamamı terk edilmez" kuralınca namaz kılmaya devam etmek gerekir.

İçki içmek, şüphesiz kötülüklerin en büyüklerindendir. Zira aklı, sıhhati, malı ve en önemlisi şahsiyeti giderdiği gibi aile ve toplum üzerinde olumsuz etkileri de vardır. Şeytan, inancı zayıf olan kişileri kandırarak içki tüketmeye sevk eder.

Âlimlerimiz şarabın necis ve haram olduğunda ittifak etmişlerdir. Sarhoş olan kişi o haliyle namaza yaklaşmamalıdır.

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَى حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ...

"Ey iman edenler! Sarhoşken ne söylediğinizi bilinceye kadar namaza yaklaşmayın..."[2]

Sarhoş olan kişi ayıldığında üzerindeki içki eserini temizler, abdest alır ve namazını kılar. Kıldığı namazın makbul olduğunu ve bir gün bu emsal kötülüklerden onu alı koyacağını Allah'tan umar.

Bu kişi Allah'ın farz kıldığı namaz görevini yerine getirmiş, bunun yanı sıra yasak ettiği büyük bir günahı işlemiştir. Biri salih amel bir diğeri kötü ameldir.

Allah Teâlâ hazretleri kullarını, yaptığı iyilik ve kötülüklerine göre hesaba çekecektir. Ve hiç biri zayi olmayacaktır.

يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ () فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ () وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

"O gün insanlar amellerinin kendilerine gösterilmesi için bölük bölük kabirlerinden çıkacaklardır."

"Artık kim zerre ağırlığınca bir hayır işlerse, onun mükâfatını görecektir."

"Kim de zerre ağırlığınca bir kötülük işlerse, onun cezasını görecektir."[3]

Yapılan günah küfür olmadıkça yapılmış olan bir iyiliği kaldırmaz. Diğer bir ifadeyle yanlış, doğruyu gidermez. Ancak yapılan bir iyilik, yapılmış olan bir kötülüğü giderebilir.

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفَيِ النَّهَارِ وَزُلَفًا مِنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرَى لِلذَّاكِرِينَ

"(Ey Muhammed) **Gündüzün iki tarafında ve gecenin gündüze yakın vakitlerinde namaz kıl. Çünkü iyilikler kötülükleri giderir. Bu, öğüt alanlar için bir öğüttür."[4]**

Alkol içen birine; "alkol içmeye devam ettikçe namazı terk et" denmez. Zira kıldığı namazın onu kötülüklerden alı koyması ve bu kişinin kötülüklerin anası olan alkolü bırakması umulur.

"İçki içip de namazını terk eden kişi mi, yoksa namaz kıldığı halde içki içen kişi mi daha evladır?" diye sual edilecek olsa elbette vermemiz gereken cevap; içki içtiği halde namazını kılan kişinin her halükarda daha evla ve günahının daha az olacağıdır. Zira bu kişi içki tüketmeye devam ettiği müddetçe her ne kadar namazı hakkıyla kılması ve Kur'an-ı Kerimde tarif edilen Mü'min gibi namazı muhafaza etmesi uzaksa da hakkında hayır umulabilir.

Allah Teâlâ hazretleri Mü'mini şu şekilde tanımlamıştır:

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ

"Onlar ki, namazlarını kılmaya devam ederler."[5]

Lisanı Allah'ın zikriyle ıslak olduğu halde geceleyen kişiyle, ağzı kötülüklerin anasıyla ıslanmış kişi elbette bir olmaz. Allah bu halde olan kardeşlerimizi bu bataklıktan tez zamanda kurtarsın. Âmin.

Kaynaklar

1 Ankebut Suresi/45
2 Nisa Suresi/43
3 Zilzal Suresi/6-7-8
4 Hûd Suresi/114
5 Mü'minûn Suresi/9

Hadîs-i Şerîfler

Hz. Âişe *(Radıyallahü anha)* şöyle demiştir:

“Ebû Bekr *(Radıyallahü anh)***’ın kızı Esmâ** (Hz. Âişe validemizin ablası) **ince bir elbise ile örtülü olarak Rasûlûllah** *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)***’in huzuruna girdi. Rasûlüllah ondan yüzünü çevirdi ve Kendi mübarek yüzünü ve ellerini işaret ederek:**

“Ey Esmâ! Kadın erginlik çağına ulaşınca vücûdunun şurası ve burası dışında kalan yerlerinin görülmesi (gösterilmesi) **caiz değildir.”** Buyurdu. *(Ebû Davud, Libâs: 33)*

Ebû Umeyye eş-Şa’bânî şöyle demiştir: Ebû Sa’lebe el-Huşenî *(Radıyallahü anh)*’a geldim ve:

“Ey iman edenler! Siz kendinizi düzeltmeye bakın. Siz doğru yolda olduktan sonra (doğru yoldan) **sapanlar size zarar veremez.”** *(Maide: 105)* âyeti hakkında ne diyorsun? diye sordum. Ebû Sa’lebe el- Huşenî şöyle cevap verdi:

- Vallahi sen bu soruyu tam bilen birisine sordun. Ben de aynı şekilde bu âyeti Rasûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*’e sormuştum, şöyle buyurmuştu:

“Hayır! (sadece kendinizi düzeltmekle kalmayın) **Birbirinize iyiliği emredin, kötülüklerden sakındırın. Ancak ne zaman kendisine boyun eğilen bir hırsı/mal düşkünlüğünü; insanların peşinde gittikleri bir hevâ ve hevesi; dünyanın âhirete tercih edildiği ve herkesin kendi görüşünü beğendiği bir zamana ulaştığında kendi nefsine** (kendini düzeltip kötülüklerden korumaya) **bak, insanları bırak!..**

Ondan sonra öyle (zor) **günler gelecek ki o günlerde** (dinin emirlerine uyma hususunda gösterilecek) **sabır, ateş parçasını elde tutmak gibi zor olacaktır. O günlerde sâlih ameller işleyene, bu günkü sizin elli kişinin amelini işleyen kimselerin sevabı kadar sevap verilir.”** *(Tirmizî, Tefsir: 6)*

Ebu Musa *(Radıyallahü anh)* anlatıyor: “Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* buyurdular ki:

“Şu ümmetim rahmete mazhar olmuş bir ümmettir. Ahirette azaba maruz kalmayacaktır. Onun azabı dünyadadır: Fitneler, zelzeleler ve katl.” *(Ebu Davud, Fiten, (4277)*

Hz. Âişe *(Radıyallahü anhâ)* anlatıyor: “Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* buyurdular ki:

“Her kim, kendine zulmedene beddua ederse, ondan intikamını (dünyada) **almış olur.”** *(Tirmizî, Daavât 115, (3547)*

Ebu Hüreyre *(Radıyallahü anh)* anlatıyor: “Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* buyurdular ki:

“Sadaka Rabbin öfkesini söndürür ve kötü ölümü bertaraf eder.” *(Tirmizi, Zekat 28, (664)*

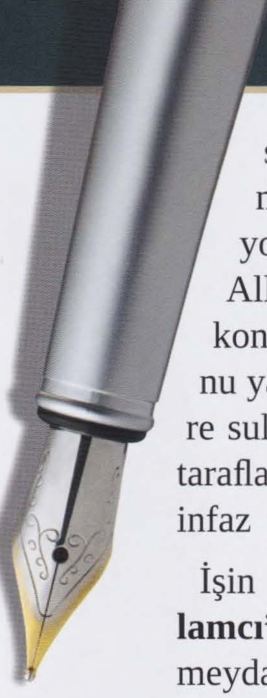
Ebu Sa’id *(Radıyallahü anh)* anlatıyor: “Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* buyurdular ki:

“Şüphesiz ki kıyamet günü, Allah’ın en çok ehemmiyet vereceği emanet, karı-koca arasındaki emanettir. Karı-koca birbiriyle içli dışlı olduktan sonra kadının sırlarını erkeğin neşretmesi, o gün en büyük ihanettir.” *(Müslim, Nikah 123, (1437); Ebu Davud, Edeb 37, (4870)*

Muâz bin Cebel *(Radıyallahü anh)*’dan; Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* buyurdular ki:

“Bir kimse kardeşini bir kusur ile ayıplarsa, o kusuru işlemeden, o kimse ölmez.” *(Tirmizî, 53, IV, No: 2505, 661)*

Güldeste
Mustafa Özşimşekler

ALLAH DOSTLARINA DÜŞMANLIK ETMEK

Maalesef günümüzdeki bir takım zevâtın, kendilerini İslam hakkında söz söyleme mevkiinde görerek haddi aşan laflar ettiklerini duyuyoruz. Din konusunda ahkâm kesen, selef ulemâ ve sulehâyı acımasızca tenkit eden, çıktıkları televizyon kanallarında güya İslam adına, filhakika nefsi için çene çalmaktan başka hiçbir marifeti olmayan bu haddini bilmez güruh; mânevî değerleri tahrip etmek, kafalarda i'tikâdî yönden bir takım soru işaretleri oluşturmak ve nezih akîdeleri bulandırmak için adeta ellerinden geleni yapıyorlar.

Tabi dini konularda ahkâm kesip her meselede lakırdı eden bu densizler, Allah dostlarına dil uzatmadan dururlar mı?.. Milyonların hidâyetine vesile olmuş Tasavvuf büyüklerine de fütursuzca saldırıp haksız tenkitlerde bulunarak, onları karalamaya çalışıyorlar. Ömrünü Kur'an'a adamış Allah dostlarının aleyhinde ileri geri konuşup alânen onların dedikodusunu yapmaktan çekinmiyor ve gönüllere sultan olmuş bu zatların güya eksik taraflarını ve hatalarını bulup yargısız infaz yapıyorlar.

İşin garip tarafı da, **"İlahiyatçı, İslamcı"** sıfatıyla sanki otoriteymiş gibi meydanlarda ahkâm kesen ve geçmiş ulemayı beğenmeyen bu müfterilerden bazılarına bakınca, ne hâllerinde ne de ahvâllerinde İslam sıfatını maalesef göremiyorsunuz.

Allah dostları aleyhine laf edenler hakkında, İmam-ı Gazâlî **"İhyâ"**sında çok güzel bir tesbitte bulunuyor ve diyor ki:

"Büyük zatları kötüleyenler onların yüksekliğini, fazl-u kıymetini, halkın kendilerine olan teveccühlerini çekemedikleri için ileri geri konuşurlar. Bunlar ilmi az, aklı hafif vicdanları kıt kimselerdir. Çatlak sesleriyle Allah dostlarının ve ulemânın aleyhine konuşup dururlar."

Ulemanın eti zehirlidir

Evliyâullah'ın, hakikat ehli ulemânın aleyhinde pervasızca laf söyleyenlere öncelikle şu âyeti kerimeyi hatırlatalım:

"...Birbirinizin kusurunu araştırmayın. Biriniz, diğerinizi arkasından çekiştirmesin. Sizden biriniz ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz. O halde Allah'tan korkun!.." *(Hucûrat Süresi: 12)*

Rabbbimiz bu âyet-i kerime'yle çok açık bir şekilde dedikodu yapmayı,

başka birini arkasından çekiştirmeyi yasaklıyor. Peki, sıradan bir müslümanın bile dedikodusunu yapmaya dinde müsaade edilmiyor ve bu; **"ölü kardeşinin etini yemeğe"** benzetiliyorken, ömrünü Kur'an'a hizmet için adamış olan mâneviyat sultanlarının aleyhinde dedi kodu etmek, üstelik bunu **"din adına"** yapmak nasıl bir nasipsizlik ve ne büyük bir vebâldir. Hatta bu densizler, o büyük zatların aleyhinde konuşup dedikodu etmeleri bir tarafa, iftiralar edip hakarete varacak sözler dahi söyleyebiliyorlar.

İmâm-ı Âzam'ın ifadesine göre; "**ilmiyle âmil olan âlimlerin eti zehirlidir.**"

Dolayısıyla mâneviyat sultanlarının gıybetini yapmak (âyet-i kerimenin ifadesine göre) onların **etini yemek** öldürücü bir zehir gibidir. Bunu yapanı helâk eder, rûhunu öldürüp katleder ve kendi mânevî akıbetini tehlikeye sokar.

Bu konuyla alakalı olarak, iki bininci yılın müceddidi, kendi zamanındaki yetmiş bin evliyanın reisi İmâm-ı Rabbânî Hazretleri, **"Mektûbât"** isimli eserinde, Muhammed Sâdık Keşmirî'ye yazdığı 106. Mektubunda, Şeyhü'l-İslam Herevî'den rivayetle şöyle demiştir:

"Bu Taifeye (Allah dostlarına) **buğz etmek, öldürücü bir zehirdir. Onlara taan etmek ebedi mahrûmiyeti gerektirir. Böyle bir beladan Sübhân olan Allah bizi ve sizi korusun."**

Şeyhü'l-İslam Herevî bir başka sözünde şöyle diyor:

"İlâhî, her kimin ayağını kaydırmak dilersen, onu aleyhimize düşür. Yani bizi ayıplamaya ve gıybetimizi yapmaya düşür."

Bu sözlere kulak vermeli ve meselenin ciddiyetini iyi anlamalıdır.

Bu mânevî yol on dört asırdan beri binlerce velî yetiştirmiştir. Bu zatlara karşı bilerek veya bilmeyerek yapılan hakaretler, aleyhte söylenen gâfilâne sözler Allah-ü Teala'nın gayretine dokunabilir. Bakınız Şah-ı Nakşibendi Hazretleri *(Kuddise Sirruhu)*:

"Biz kınından çıkmış kılıç gibiyiz. Biz kimseye zarar vermeyiz lakin, onlar gelip kılıca çarparlar." buyurmuştur.

Evliyâullah insanların hidâyeti ve inâyeti için çalışıp gayret ederler ve onlara sataşıp düşmanlık edenlere de bizzat kendileri gazap etmezler. Fakat bu sataşmalar Allah'ın gayretine dokunursa, işte o kişilerin akıbetleri pek hayır olmaz. Zira Bir Hadis-i Kutsî'de Mevla Teâla şöyle buyurmuştur:

"Her kim Benim veli kullarımdan birine düşmanlık ederse, muhakkak Ben ona harp ilan ederim..." *(Buhârî, Rikak: 38)*

Dolayısıyla Allah dostlarına düşmanlık etmek "Allah ile harp etmeyi göze almak" demektir ki, bu da nokta kadar aklı olanın yapacağı bir iş değildir.

Bu kabağın bir sahibi var

Silsileyi meşâyıhımızdan Mustafa İsmet Garibullah Büyük Şeyh Efendi *(Kuddise Sirruhu)*, başını daima ustura ile tıraş ettirirdi. Bir gün berberde tıraş olurken, birisi geldi. Büyük Şeyh Efendi'de başını usturaya vurdurmuş mübarek başı parlamaktaydı. O gelen şahıs kibirli bir edâ ile içeri girdi ve müstehzî bir tavırla Büyük Şeyh Efendi'nin mübarek başını eliyle sıvazlayıp, arsız bir edâ ile: **"Kabağa bak, kabağa!"** diye alaylı bir söz söyledi. Büyük Şeyh Efendi ise hiç cevap vermeyip bu sözü duymazdan geldi.

O kimse az sonra oradan ayrıldı. Atına binip gideceği sırada, at birden hırçınlaştı ve huysuz bir hareketle onu yere düşürdü. Attan düşen adam başladı yerde debelenmeye...

Oradakiler bu duruma çok şaşırdılar. Çünkü son derece iyi bir binici olan bu adamı, gayet sakin bildikleri bu atın, hırçınlaşarak üzerinden atmasına bir anlam veremediler. Ellerinden de bir şey gelmiyor ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Fakat berber, Mustafa İsmet Efendinin ne büyük bir Allah Dostu olduğunu çok iyi bildiği için, berber koltuğunda tıraş olan Büyük Şeyh Efendi'yi işaret ederek, onlara:

- **Bu işi, kabak dediğiniz zâta sorun. Bunu ancak o halleder,** dedi. Bunun üzerine durumun ciddiyetini ve yapılan edepsizliğin büyüklüğünü anladılar. Hemen yanına gelip:

- Efendi Hazretleri o bir edepsizliktir etti, ne olur onu affedin, diye ricacı oldular. Bunun üzerine Büyük Şeyh Efendi şöyle cevap verdi:

- **Bu işin benimle alakası yok. Bana yapılan bu harekete kızmış da değilim lakin, bu kabağın bir sahibi var! Bu hareket galiba O'nun gayretine dokundu!..**

Maksatları nefis tezkiyesi ve kalp tasfiyesi olan, mânen kemâle ermek isteyen bu yolun sâliklerini, nefis ve şeytanın oyunlarına alet olmadan, onların tuzaklarına düşmeden Mevla Teala'ya ulaştırmaktan başka gayeleri olmayan Tasavvuf erbabı aleyhinde söylenen sözler, gerçekten son derece üzücüdür. Hele tarihe şerefle isimleri geçmiş olan, yaşadıkları devirlerde insanlara yol gösteren birer hidâyet yıldızı mesabesindeki Ehlüllah'ın aleyhinde, yerli yersiz yapılan itham ve karalamalar son derece çirkindir.

Geçmiş ulemâ ve sülehâyı güya beğenmeyip kendilerini bir şey zanneden bu nasipsizleri, Ehlüllah hakkındaki çirkin hezeyanları, milyonlarca insanın hidâyetine vesile olmuş Allah dostları hakkında hakarete varan sözler söylemeleri, ne insanlığa sığar ne de İslâma...

Kimdir Allah Dostları?

Said b. Cübeyr *(Radıyallahü anh)*'dan rivayet olunmuştur ki; "Peygamber Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'e, evliyâullahın kimler olduğu sorulduğunda şöyle buyurmuştur:

"Onlar öyle kimselerdir ki, görüldükleri zaman Allah zikrolunur, yâd olunur." *(İbni Mâce, Zühd: 4)*

Başka bir rivayette ise:

"Onlar öyle kimselerdir ki, görüldükleri zaman Allah hatırlanır" buyurmuştur.

Allah dostlarının kalpleri, İlâhi Cemâlin nurlarının madenidir. Yüzlerindeki aydınlık, parlayan nûr ve letâfet, kalplerindeki nûrun yansımasıdır.

Allah Dostları yaşadıkları her devir ve asırda, Ümmeti Muhammed'in karanlıklar içinde bocaladıkları zamanlarda, çeşitli bid'at ve hurâfeler içine düşmüş, yanlış itikatların taassup girdabına yakalanmış ve çeşitli sapık cereyan dalgalarında boğulma tehlikesi geçiren İslam gemisindeki mazlum müslümanlara, birer hidâyet rehberi olma görevini üstlenmişlerdir.

Onlar ümmetin kurtuluşu için vardırlar. Onların yüzü suyu hürmetine döner dünya... Onlar, insanoğlu için gerçekten çok büyük bir nimet ve bizlere Allah'ın bir lütfudurlar. Nitekim Ubâde bin Samit *(Radıyallahü anh)*'ın rivayetine göre Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Yeryüzü onlarla durur. Onlar sebebiyle size yağmur yağdırılır ve onlar hürmetine yardım olunursunuz." *(Ali el-Mutteki, Kenzu'l Ummal: XII/190-1 No:34613)*

Mevla Teala Kur'an-ı kerim'de şöyle buyurmuştur:

"İyi bilin ki, Allah'ın veli kulları için hiçbir korku yoktur ve Onlar üzülmeyeceklerdir. Onlar iman edip takvaya ermiş olanlardır. Dünya hayatında da ahirette de onlar için müjdeler vardır.." *(Yunus: 62-64)*

Gönül sultanlarını anlamak

Bu güne kadar tekkelerle medreseler hep yan yana ve sırt sırta yapılmış, en büyük velilerle en büyük âlimler ve fakihler bir arada bulunmuşlardır. Birçok mutasavvıf, bâtınî ilimlerde eşsiz olduğu gibi zâhirî ilimlerde de zamanın bir tanesiydi. Yani hem çok büyük bir âlim, hem de mâneviyat sultanıydı...

Bu zatlar hem zâhirî ilmi, hem de bâtınî ilmi çok iyi bildikleri halde tasavvufla yoğrulmuşlarsa, bu meyanda artık bir takım çatlak seslere itibar edilmez. Onlar gönül dostudurlar, milyonların gönüllerine sultan olmuşturlar.

Rivayet edilir ki:

Mevlânâ Celâleddin Rûmî'ye zamanın sultanı gelir ve der ki:

- Sana da sultan diyorlar bana da, buna ne diyorsun?

Mevlânâ'nın cevabı ilginçtir.

- Sizin sultanlığınız gözünüzü yumuncaya kadar devam eder, bizim ki ise gözümüzü yumduktan sonra başlar...

Adamın biri, zamanın kutbu **İmâm-ı Şârânî**'yi ziyaret eder. Oradan da, "zamanın sultanının yanına gideceğini" söyleyerek der ki:

- Efendim müsaadenizle sultanımızla görüşmeye gidiyorum. Şayet bir arzu ve isteğiniz varsa çekinmeden söyleyebilirsiniz, mutlaka hallederiz. Zira saray erkânıyla ve sultanımızla aramız iyidir.

İmâm-ı Şârânî hazretleri o kimseye teşekkür ettikten sonra şöyle cevap verir:

- Sağol evladım bir arzumuz ve isteğimiz yoktur. Şayet senin Mevlâ Teala'dan bir isteğin varsa bize söyleyebilirsin. Onunla aramız iyidir...

Bu zatları böyle anlamalı... Bu zatların aleyhine konuşurken çok insaflı olmalı. Hatta Onlar hakkında bir şey söylerken yetmiş defa düşünüp öyle söylemeli...

Fakat yozlaşmış bir toplumda yetişip, beyni medya ve televizyon kanallarının pislikleriyle kirlenmiş olanlar, bu zatları anlamakta elbette güçlük çekeceklerdir.

O büyük Taife, külde ateşin gizliliği gibidir. Onların huzurunda ve gıyâbında, haklarında sû-i zan ve kötü düşünceli olmaktan sakınmak lazımdır. Zira Ehlüllah'a en küçük derecede bir itiraz, insani kötü bir akıbete mâruz bırakabilir. Onlara dil uzatarak zemmetmek, kişiyi nedâmet duyulacak bir hale düşürebilir.

Kafasıyla kayayı kırmaya çalışmak

Her asır ve devirde olduğu gibi, İmamı Azam Hazretlerinin aleyhinde de o zamanlar ileri geri asılsız sözler söyleyenler vardı. O devrin büyük zatlarından biri bunu duyunca, İmâm-ı Âzam'ın hakkında laf söyleyenler için dedi ki:

- O büyük İmamın arkasından laf söyleyip Onu yıpratmaya çalışmak, kafasıyla büyük bir kayaya vurup onu kırmaya çalışmaya benzer ki, ben o kayaya değil onu kırmaya çalışan akılsız kafaya acırım!.. İşte söz budur...

O büyük zatlar aleyhinde konuşarak güya onları karalayıp yıpratacağını zannetmek, kafasıyla koca bir kayayı kırmaya çalışmaktan başka bir şey değildir. Ki, olan kayaya değil, o beyinsiz kafaya olur.

Ayrıca konuşulacak bir çok mesele varken, aleyhinde söz söylenecek bu kadar İslam düşmanı mülhidler mevcutken, onları bırakıp da Allah'ın dinini yaymayı bir vazife bilen ve hayatını bu yolda feda eden mâneviyat sultanlarının aleyhinde edepsizce laf edenlere de yazıklar olsun!..

Uyarı ve tavsiye!

Şâh-ı Nakşibendilerin, Abdülkadir-i Geylânilerin, Mevlânâların ve hatta İmamı Âzamların aleyhinde lakırdı eden nasipsizler!

Şayet bu gün ölecek olsanız, yarın belki sizi kimse hatırlamayacak, unutulup yok olup gideceksiniz. Ama asırlar geçmesine rağmen Onların hatıraları dimdik ayakta, hala hürmet ve muhabbetle, saygı ve sevgiyle anılıyorlar ve anılmaya devam edecekler.

Bu büyük taife evvelce vardı, şimdi de var, sonra da olacak. Size düşen, bir an önce tövbe istiğfar edip bu düşmanlığı bırakmak…

Ayrıca, bu büyük zatları tanımadığı, bilmediği için söz söyleme gafletinde bulunanlara, onların hayatlarını dikkatlice okumalarını tavsiye ediyorum. Onların her birerlerinin hayatlarını, büyük hizmet ve faziletlerini anlatan kıssa ve menkıbeler, sağlam nakillerle haber verilerek birçok eserde uzun uzun anlatılmaktadır. Aleyhte söz söyleyenler, şayet bu eserleri önyargısız bir şekilde ve insafla okurlarsa, işte o zaman Ehlüllahın gerçekten de İslam'a ve Kur'an'a ne büyük hizmet ettiklerini, aradan asırlar geçmesine rağmen niçin eksilmeyen bir muhabbet ve hürmetle anıldıklarını daha iyi anlayacak ve aleyhlerinde söyledikleri sözlerden dolayı utanıp pişmanlık duyacaklardır.

Görmez misiniz ki; **Ashâb-ı Kehf**'in peşine takılan **Kıtmir**, Cennetlik oldu... Allah dostlarının peşine takılan bir köpek dahi cenneti hak ediyorsa, eşrefi mahluk olan insanoğlu Allah dostlarının peşine takılıp onların yolundan giderse, inşaALLAH Mevla Teala cenneti ihsan edecektir.

Hâsılı; evliyâullahı sevmek Cennete girme vesilesi, düşmanlık beslemek ise Cehenneme girme sebebi olacağı apaçık ortadadır.

Öyleyse bu mâneviyat sultanlarının, bu sonsuzluk kervanının peşine takılıp Kıtmir misali onlara tabi olmak varken, olur olmaz her şeye hırlayan bir köpek gibi, o büyük zatların aleyhine laf söylemenin hiçbir manası yoktur...

Fî emânillâh!

Bir Sahâbîyi Tanıyalım

HZ. SEVDE BİNTİ ZEM'A

(Radıyallâhü Anha)

2. BÖLÜM

Mekke'de, Peygamber Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in Sevde binti Zem'a *(Radıyallahü anha)*'ya talip olduğu haberi yayılınca bazıları bu habere inanamadı. Zira Efendimizin, Sevde binti Zem'a gibi yaşı ilerlemiş dul ve çocuklu bir kadına dünür olacağı kimsenin aklına gelmemişti. Çünkü Kureyş kadınlarının en soylu, asil ve zengin hanımefendisi olan Hz. Hatice *(Radıyallahü anha)*'nın yerini kim tutabilirdi?..

Hz. Sevde binti Zem'a, zaten Hz. Hatice'nin yerini tutmak iddiasında değildi. O kocasının vefatından sonra dul ve korunmasız kalmıştı. Dolayısıyla gönlü alınmak, eşinin vefatından sonra maruz kaldığı sıkıntılardan ve yalnızlıktan kurtarılmak gibi sebeplerle kendisine evlenme teklifi yapıldığının bilincindeydi.

Peygamber Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*, müşriklerin işkencelerine rağmen iman saflarına iltihak ettiği günden beri sıkıntılara maruz kalan, beş çocuğuyla dul kalıp geçim sıkıntısı çeken, Mekke'deki baskı ve zulümler rağmen imanını koruyup İslamı yaşama konusunda azami derecede gayret gösteren, direnişi, sebatı ve Efendimize olan sadakatiyle imanından zerre kadar taviz vermeyen bu mücahide hanıma şefkat ve merhamet elini uzatıyor, Onu himayesi altına alarak müminlerin annesi olmak şerefine ulaştırıyordu.

Sevde *(Radıyallahü anha)* Efendimizin bu evlilik teklifini çok büyük bir ganimet bilerek memnûniyetle kabul etti. Kâinatın Serveri'ne eş olmak onun için ne büyük bir saadetti. Böylece çektiği çileler, sıkıntılar artık sona ermiş oldu.

Hz. Sevde annemiz, Peygamber Efendimiz'e lâyık bir eş olabilmek için çok gayret ediyor, saygıda kusur etmiyordu. O'na lâtifeleri ile tebessüm ettiriyor, gönlünü hoş tutuyordu. Annelik şefkatinden zerre ödün vermeden Hatîce annemizin geride kalan o güzel emanetlerine gözü gibi bakıyordu. Tatlı dilli, güleryüzlü, örnek bir aileydi.

* * *

Hz. Sevde *(Radıyallahü anha)*'nın, Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'le evlendiğini duyan, henüz iman etmemiş olan kardeşi çok üzüldü ve bu evliliğe şiddetle karşı çıktı. Adeta saçını başını yoldu, üzüntüsünden başına topraklar serpti. Tabi daha sonra Müslüman olup bu yaptığını hatırladığında mahcubiyetini ve pişmanlığını şöyle dile getirdi:

- Kardeşim Sevde'nin Resûlullah ile nikâhlandığını duyunca saçımı yolduğum, başıma ve yüzüme topraklar serptiğim zamanki kadar gülünç ve aşağı duruma düştüğümü hiç hatırlamıyorum!..

Hz. Sevde *(Radıyallahü anhâ)* validemizin sarsılmaz îmânı, İslami yaşantısı, güzel ahlâkıyla bütünleşen hâl ve ahvâli, yakın çevresi ve akrabası üzerinde büyük tesirler bıraktı. Onlara İslâm'ın üstünlüklerini gerek hâliyle, gerekse kâliyle anlatarak kardeşleri ve yeğenlerinin de İslâmiyet'i kabul etmelerine vesile oldu.

Hz. Sevde *(Radıyallahü anhâ)*'nın Efendimizle olan izdivacı, yakınlarının ve kabilesinin İslam'a ve Müslümanlara ısınmalarına vesile oldu. Onun sayesinde akrabalarından pek çok kişi Müslüman olup daha sonra Medine'ye hicret ettiler.

* * *

Bu evlilikten kısa bir zaman sonra hicret izni verildi. Ashab-ı kiram birer ikişer, gizli saklı Medine'ye hicret etmeye başladılar. Ve Efendimiz de Hz. Ebu Bekir'le hicret için yola çıktığında, Sevde annemiz Mekke'de kalmıştı.

Efendimiz Medine'ye gidip orada yerleşince Sevde annemizi ve kızları Ümmü Gülsüm ile Fâtıma'yı getirmesi için Zeyd ibni Hârise ile Ebû Rafî'i Mekke'ye gönderdi. Hz. Ebû Bekir'de oğlu Abdullah'ı onlarla birlikte yollayıp kızı Hz. Âişe'yi ve aile efradını getirmesini istedi. Tabi Zeyd ibni Harise kendi hanımı Ümmü Eymen'i de bu vesile ile getirecekti. Birlikte Mekke'ye vardılar ve tüm aile efradını alarak hep birlikte Medine'ye döndüler.

İyi bir eş iyi bir Anne

Sevde binti Zem'a *(Radıyallahü anha)* için mescidin yanında bir oda yapılmıştı, Medine'ye gelince oraya yerleşti. Bundan sonraki ömrünü Peygamber Efendimize ve çocuklarına hizmetle geçirdi. Tabi Efendimiz'den çocukları olmadı, fakat o, Efendimizin çocuklarına öz anneleriymiş gibi davranıp şefkatle muamelede bulundu. Onun bu samimi ve sevgi dolu gayretleri Efendimiz'i çok memnun etti.

Sevde annemiz Peygamber Efendimize karşı çok itaatkârdı. O'na karşı edep ve hürmetinde hiç kusur etmez, emirlerini titizlikle yerine getirirdi. Latîfe etmeyi severdi, birçok kere Peygamberimizi latîfeleriyle sevindirmiş ve duasını almıştı.

Kuması olan Hz. Âişe'ye de çok iyi davrandı. Ona sevgi dolu bir gönülle yaklaştı. Yaşlandığında ise kendi nöbetlerini ona bağışladı. Nitekim bir gün Efendimize dedi ki:

- Ya Rasûlallah! Sana olan nöbetimi Aişe'ye bağışladım. Sadece beni nikâhında tut yeter. Kıyamet günü Allah'ın beni Senin zevcen olarak diriltmesini istiyorum.

Hz. Aişe de Onun bu tavrını devamlı anar, vefasını dile getirirdi. Efendimizin nikahı altındaki bu iki kıymetli insan birbirleriyle de çok iyi anlaşırlardı.

Hz. Âişe, Hz. Sevde hakkında şöyle demişti:

"Ben hiç kıskanması olmayan kadın görmedim. Fakat Sevde'de kıskançlıktan eser yoktu.

Sevde kadar hiç bir kadını kendime yakın hissetmedim. Zannederim ki onunla benim ruhumuz iki ayrı vücutta bulunan tek bir ruh gibidir."

Hz. Aişe bir başka sözünde ise demişti ki:

"Yerinde olmak istediğim kadınların bana en sevgilisi Sevde binti Zem'a'dır."

Cömertliği

Hz. Sevde *(Radıyallahü anhâ)* alçak gönüllülüğü, cömertliği, eli açıklığıyla tanınırdı. Kendisine gelen bütün hediyeleri muhtaçlara sadaka olarak dağıtırdı. Allah Rasûlü'nün diğer bir hanımı olan Zeyneb bint Cahş ile sadaka dağıtma konusunda âdeta yarışırdı.

Bir defasında Hz. Ömer *(Radıyallahü anh)* kendisine bir torba dolusu gümüş dirhem göndermişti. **"Bu nedir?"** diye sordu. **"gümüş dirhem"** olduğu söylenince, **"Hurma mıdır ki, bu kadar çok göndermiş?"** diyerek hiç bekletmeden kendisine ulaşan bu dirhemlerin tamamını fakirlere dağıttı.

Hz. Sevde annemiz, Peygamberimiz ile birlikte diğer hanımları gibi sırası geldiğinde savaşlara iştirak ederdi. Uhud Savaşı'na katılarak yaralanan mücâhidlerin yarasını sarmış, onlara su taşıyarak hizmet etmişti. Peygamber Efendimizle **Veda Haccı**'nda bulunmuş, bundan sonra bir daha hac ve umreye gitmemişti.

Kolu uzun olan

Bir gün Peygamber Efendimizin pâk zevceleri bir araya toplandı ve kendi aralarında:

"Acaba Resûlullah'a vefatından sonra ilk olarak hangimiz kavuşacak?" diye konuştular, bunun cevabını bizzat Efendimiz'den duymak için hep birlikte huzura gelerek:

- **Yâ Rasûlallah! Bizden hangimiz size en önce kavuşacak**? diye sordular. Efendimizbu soru üzerine tebessüm ederek buyurdu ki:

- **Vefâtımdan sonra Bana ilk kavuşacak olanınız, kolu** (eli) **uzun olanınızdır!**..

Efendimiz'den bu nükteli ve hikmetli cevabı alınca, birbirlerinin kol uzunluklarını ölçmeye başladılar.

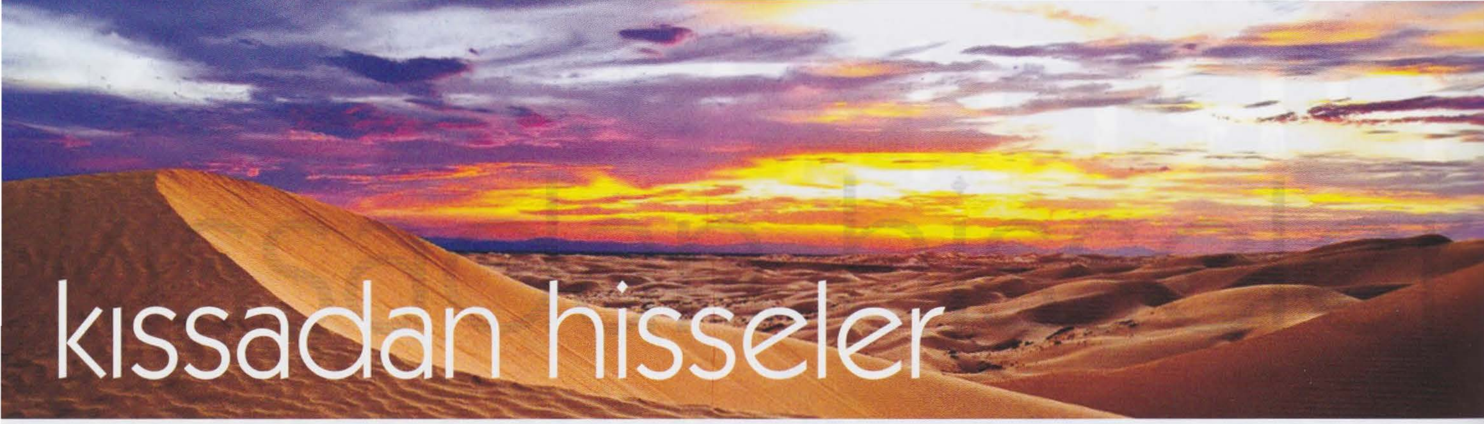
Sevde annemizin kolu hepsinden uzun gelince, bunu kendine bir işaret kabul ederek Efendimizin Dâr-ı bekâ'ya irtihalinden sonra kendini daha çok âhiret hazırlığına verdi.

Fakat Efendimiz'den sonra ilk vefat eden annemiz **Zeynep binti Cahş** *(Radıyallahü anha)* olunca, Efendimizin o tatlı nüktesini ve hikmetli sözünü ancak o zaman anladılar.

Zira içlerinde en çok sadaka veren, en cömert olanı Zeynep binti Cahş annemizdi. Efendimiz de, **"kol uzunluğu"**nu **"cömertlikten"** kinâye etmişti.

Sevde annemiz Hz. Ömer *(Radıyallahü anh)*'ın hilâfetinin son dönemlerinde (bir diğer rivayete göre ise hicretin elli dördüncü yılında) Dar-ı Beka'ya irtihal etmiştir.

Allah Ondan râzı olsun.

RÛHUNA EL-FATİHA

Kanûnî zamanında Arapzâde isimli bir alim vardı. Bu alimin zâhiri ilmi çok olmasına rağmen, maalesef bâtınî ilimlerden nasipsizdi. Tasavvuf ehline muhalefet eder, kerâmeti inkar ederdi. Hatta; "eğer keramet diye bir şey olsaydı, benim keramet göstermem lazımdı. Çünkü ben bu zamana kadar hiç büyük günah işlemedim." Diyerek, alaycı bir tavırla evliyanın kerametini reddederdi.

İşte bu zat, bir şekilde Kanûnî'nin Başveziri Rüstem Paşa'ya tesir etmiş ve kendisini Mısır Baş Müderrisliğine tayin ettirmişti. Tabi zamanın ulemâsı, i'tikâdî yönden bozuk birinin böyle bir mevkiye getirilmesinden endişe duydukları için padişaha müracaat ettiler. Akâid kitaplarında dahi **"evliyanın kerameti haktır"** buyrulmasına rağmen, kerâmete inanmayan birinin, alim de olsa bu itikatla medreseye Baş Müderris olarak tayin edilmesinin sakıncalı olduğunu, padişaha usûlü dairesinde anlattılar.

Fakat bu tayin tasdik edilmiş ve ok yaydan çıkmıştı. Kanûnî her ne kadar bundan pişmanlık duymuş olsa da, bu tayin Rüstem Paşa'nın ısrarıyla gerçekleştiği için, onun vezirlik itibarını ayaklar altına almamak, ayrıca Mısır ulemasının ileri geri konuşmalarına ve olası bir fitnenin de çıkmasına mahal vermemek için, şimdilik bu tayini geri almadı. Fakat onu Mısır'a gönderirken de şöyle niyazda bulundu:

- **Allah'tan dileğim şudur ki; Arapzâde inşaAllah Mısır'a ulaşamaz, böylece Ehli sünnet ulemasının ithamına maruz kalmamış oluruz.**

Arapzâde, birçok yardımcısıyla birlikte gemiye binerek Mısır'ın yolunu tuttu. Ona kaptan köşkünün hemen yanında bir yer tahsis edilmişti. Yolculuk esnasında orada kitaplarını mütaala ediyor, yeri geldikçe de gemideki halka va'z-ü nasihatte bulunuyordu.

Gemi bir zaman yol aldıktan sonra Rodos Adası'na uğradı. Oranın Sancak Beyi onları karşıladı. Bir müddet sonra adadan ayrılacakları zaman sancak beyi onlara:

- **Burada keramet ehli, duası makbul büyük bir velî var. Ondan dua almadan gitmeyin,** diye tavsiyede bulundu.

Bu tavsiye aslında Arapzâde'nin inançlarına aykırıydı ama sırf Sancak Beyi'nin hatırı için, yanında bulunan hizmetçilerden birine bir dinar vererek:

- **Git bu dinarı o zata ver, bizim için de dua etsin. Mısır'a sağ salim varalım,** dedi.

Hizmetçi, diğer yolcularla birlikte velinin huzuruna çıktı. Herkes o zatın elini öperek hayır dua istedi. Hizmetçi de geldi elindeki dinarı postun kenarına bırakıp, "Arapzâde'nin Mısır'a sağ salim varabilmesi için dua etmesini" istedi. Herkese hayır dua eden o veli, hizmetçinin bıraktığı o altını elinin tersiyle iterek:

- **Arapzâde'nin ruhuna el-Fatiha!** dedi.

Tabi hizmetçi, o velînin yaşlı olduğu için sözünü yanlış anladığı zannetti. Aynı isteği tekrarladı ama aynı cevabı aldı. Bu hal üç defa tekrar etti.

Herkes bu duruma çok şaşırmıştı. Acaba böyle söylemesinin hikmeti neydi?..

Daha sonra gemiye döndüklerinde, hizmetçi bu durumu Arapzâde'ye olduğu gibi anlattı. Arapzâde bunları gülerek dinledi ve:

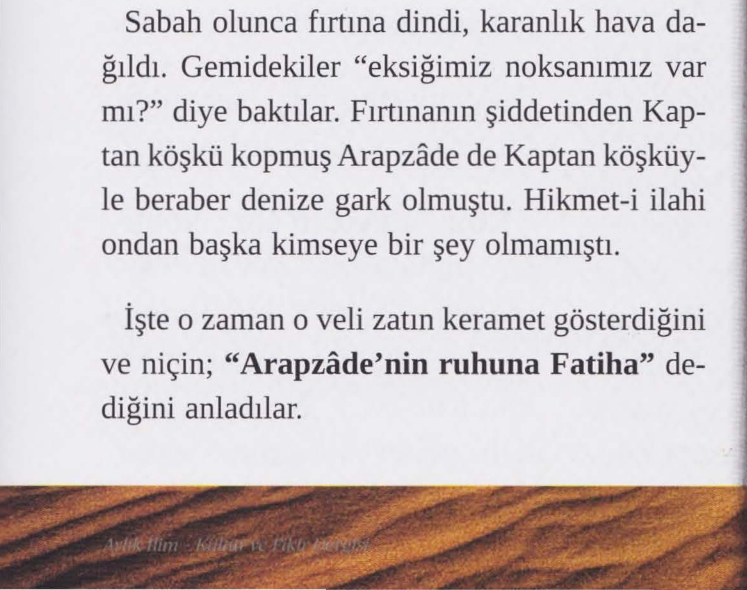
- Bunda anlamayacak ne var. Veli dediğin işte böyle olur. Gönderdiğim parayı az gördü de ruhumuza fatiha okuyor, dedi.

Gemi yoluna devam etti. Biraz sonra Arapzâde halka vaaz etmek için Kur'an-ı kerim'i açtığında, hikmet-i ilahi **"Nuh tufanı"**yla alakalı ayetler açıldı. Bir zaman sonra gökyüzünü birden bire simsiyah kara bulutlar kapladı, ortalık geceye döndü. Ve ardından şiddetli bir fırtınayla beraber müthiş bir yağmur başladı.

Dalgalar gemiyi aşıyor, koskoca gemi ceviz kabuğu gibi sallanıyordu. Herkes hayatından ümidini kesmiş korkuyla dua ediyorlar ve çaresizlik içinde bekleşiyorlardı.

Sabah olunca fırtına dindi, karanlık hava dağıldı. Gemidekiler "eksiğimiz noksanımız var mı?" diye baktılar. Fırtınanın şiddetinden Kaptan köşkü kopmuş Arapzâde de Kaptan köşküyle beraber denize gark olmuştu. Hikmet-i ilahi ondan başka kimseye bir şey olmamıştı.

İşte o zaman o veli zatın keramet gösterdiğini ve niçin; **"Arapzâde'nin ruhuna Fatiha"** dediğini anladılar.

TAHRİFİN ZİRVESİ: NASR HAMİD EBÛ ZEYD -3-

Bu yazının önceki bölümleri geçtiğimiz iki ayda yayınlanmıştı.

Ayetlerin İniş Sebepleri

Kur'an'ın olgu ve kültür içinde şekillendiğini[56] iddia eden **Ebu Zeyd,** esbab-ı nüzulü (bazı ayetlerin sebeplere bağlı olarak inişini) tarihsel çıkarımlarına referans yapabilmek için genel kabullerin dışında izafi bir takım mütalaalarda bulunur. Söz konusu mütalaaları ilmi hakikatlerle çelişince o hakikatlerin tedvin terkip, tahlil ameliyelerinin mimarları alimlere yüklenir: Onları Kur'an'ı anlayamamakla, ayetlerin iniş sebepleriyle ilgili rivayetler hakkında sağlıklı yorum yapamamakla bu yüzden rivayetler arasında kurgusal varsayımlarda bulunamamakla itham eder.[57] Bu bağlamda tefsir literatüründe, ayetlerin sebebi nüzulleriyle alakalı genel kabullerden olan ayetin inişinin önce, hükmün sora; hükmün önce, ayetin inişinin sonra olmasına itiraz eder.[58]

Ulemanın ayetlerin iniş sebepleriyle (*esbab-ı nüzul*) alakalı mütalaalarının (*biz burada sadece ayetin önce inip hükmün sonra gelmesini inceleyeceğiz*) kendi dünyasında yanlışlığına hükmeden yazar, hükmüne gerekçe olarak şunları göstermektedir:

1. Ayetlerdeki şer'î anlamla lügavi anlam arasında ayırım yapılamamıştır.

2. Ayetin iniş sebebiyle alakalı reddi mümkün olmayan bir rivayetin mevcut olması doğru hükme ulaşmaya engel olmuştur.

3. Ayetlerin iniş sebepleri birbirine karıştırılmıştır.[59]

Ebu Zeyd'in söz konusu iddialarına cevap vermeden önce meramının ne olduğunun anlaşılması için *Kur'an'ı Kerim'le* alakalı genel kanaatini tekrar hatırlamak gerekir:

O, Kuran'ı hicaz kültürünün etkisiyle şekillenen bir kitap gördüğünden Onun ezeliliğine işaret eden *'Levh-i Mahfuz'* gerçeğini inkâr etmektedir. Çünkü *'Levhi Mahfuz'*da öncesi olan bir Kur'an'ın Hicaz kültürü içerisinde teşekkül ettiğini söylemek imkânsızdır. Bu bağlamda *Ebu Zeyd'in*ayetin Mekke'de inip hükmünün Medine de gelmesine itiraz etmesi söz konusu kanaatini desteklemeye matuftur.

Yazarın ayetlerin iniş sebeplerini gerçek hikmetinden tecrit ederek ayet-olgu kurgusunda açıklamasına bizzat Kuran, kendi var oluş gerçeğiyle karşı koymaktadır. Şayet iddia edildiği gibi olgular ayetlerin oluşumunda amil olsalardı bir ayet indikten yıllar sonra onun hükmü gelir miydi? **Ebu Zeyd** bu nevi nüzulü gerçekçi bulmadığından değil, zihinsel çıkarımlarına mani gördüğünden -bir takım zorlama tevillerle- karşı çıkmaktadır.

Yazar, Kur'an'ı Kerim'in her insanın idrak seviyesine farklı bir anlam yoğunluğu içerisinde hitap ettiğini göz ardı ederek, ulemanın ayetlerin tefsiriyle alakalı farklı mütalaalarını onların cehaletiyle açıklamaktadır. Gerçek olan şudur ki, **Efendimiz** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* zamanında bile ayetler ashabın idrak düzeyine göre farklı anlaşılmıştır. Örneğin **Hazreti Ömer** *(Radıyallâhu Anh)* ashaba *"Nasr Suresi"* hakkında ne düşündüklerini sorunca; Ashap, *"Bu sure yardım ve fetih hakkımızda müyesser olunca Cenâb-ı Hakk'a hamd ve istiğfar etmemizi emrediyor"* şeklinde cevap verir. **Abdullah ibni Abbas** ise bu suredeki fetihten maksadın **Allah Resul'ünün** eceli olduğunu

Cenâb-ı Hakk'ın Ona bu süre ile ecelini haber verdiğini söyler.

Hazreti. Ömer'de *(Radıyallâhu Anh)* **Abdullah**'ın tefsirine katılır.[60] Naklettiğimiz olay bir Kuran gerçeğidir. Bu konuda büyük kelam ve tefsir âlimi mutasavvıf **Sehl ibni Abdillah et-Tusteri** (v. 283) şunları söylemektedir: Kişi Kur'an'ın her bir harfine karşılık bin anlam verse yine de **Allah Teâlâ'nın** *(Celle Celâlühû)* Kur'an'ın bir ayetine yüklediği manaların sonuna ulaşamaz. Çünkü O, **Allah Teâlâ'nın** *(Celle Celâlühû)* kelamıdır. Kelamı ise **O'nun** *(Celle Celâlühû)* sıfatıdır. **Allah Teâlâ** *(Celle Celâlühû)* için bir sonluluk söz konusu olmadığı gibi aynı şekilde Onun kelamını anlamanın da sonu yoktur. Herkes **Allah'ın** -kendi adına- takdir ettiği pay kadar Kur'an'ı anlar. **Allah Teâlâ'nın** kelamı mahlûk değildir. Dolayısıyla yaratılmışların idraki Onu anlamanın nihayetine erişemez.'[61]

Beşeri metinler bile, insanların anlama seviyelerinin farklılığına nispetle zengin bir anlam içeriğine sahip olurlar. İnsan farklı kitaplar okuyup irfani açıdan zenginledikçe aynı metin üzerindeki yeni okuyuşlarının bahşedeceği anlamlarda zenginleşir. Yani eserler durdukları yerde muhataplarının idrak seviyelerine göre zenginleşirler. Tıpkı her çıkılan yeni bir basamağın insana daha geniş bir alanı ihata etme gücünü vermesi gibi.

Beşeri metinlerin doğasında dahi bulunan bu anlam zenginliğinin Kur'an'da var olmasını **Ebu Zeyd'in** idrak edememesi ya da bunu Kur'an'a çok görmesi doğrusu anlaşılabilir değildir.

Bu tespitten sonra, ayetin önce, hükmün ise sonra indiği gerçeğini, **Ebu Zeyd'in** ulemanın Şer'i anlamla lügavi anlamı birbirine karıştırması olarak nitelemesini ve Kur'an'ı anlayamamalarının birinci gerekçesi olarak göstermesini değerlendireceğiz:

Şer'î Anlamla Lügavi Anlamın Birbirine Karıştırılması

Fukaha Kur'an ve Sünnette anlatılanın doğru anlaşılabilmesi, sapık anlama ameliyelerinin ise dışlanabilmesi için çeşitli formüller geliştirmişlerdir. Bu formülleri tanımadan onları Şer'i anlamla lügavi anlamı birbirine karıştırmakla itham etmek ortalık malumatının yüksek sesle tekrarından ibarettir. ***Fukaha***, Şer'î bir nassın anlaşılabilmesi için öncelikli olarak harici bir delile muhtaç olup olmamasını dikkate alıp nassı; delaleti açık olan ve olmayan olmak üzere ikiye ayırmıştır. Bu bağlamda nasstan kastedilen anlam ancak şer'i bir nakille anlaşılabiliyorsa bu tür bir özelliğe sahip nassı da delaleti açık olmayan üst başlığında *'mücmel'* adı altında incelemişlerdir. Binaen aleyh lügatte farklı anlamlarda kullanılan *'salat/namaz', 'zekat', 'sıyam/oruç', 'hac', 'riba/faiz'* gibi kavramları **Kur'an ve Sünnet'in** kastettiği şer'i anlamlar çerçevesinde mütalaa etmişlerdir.[62]

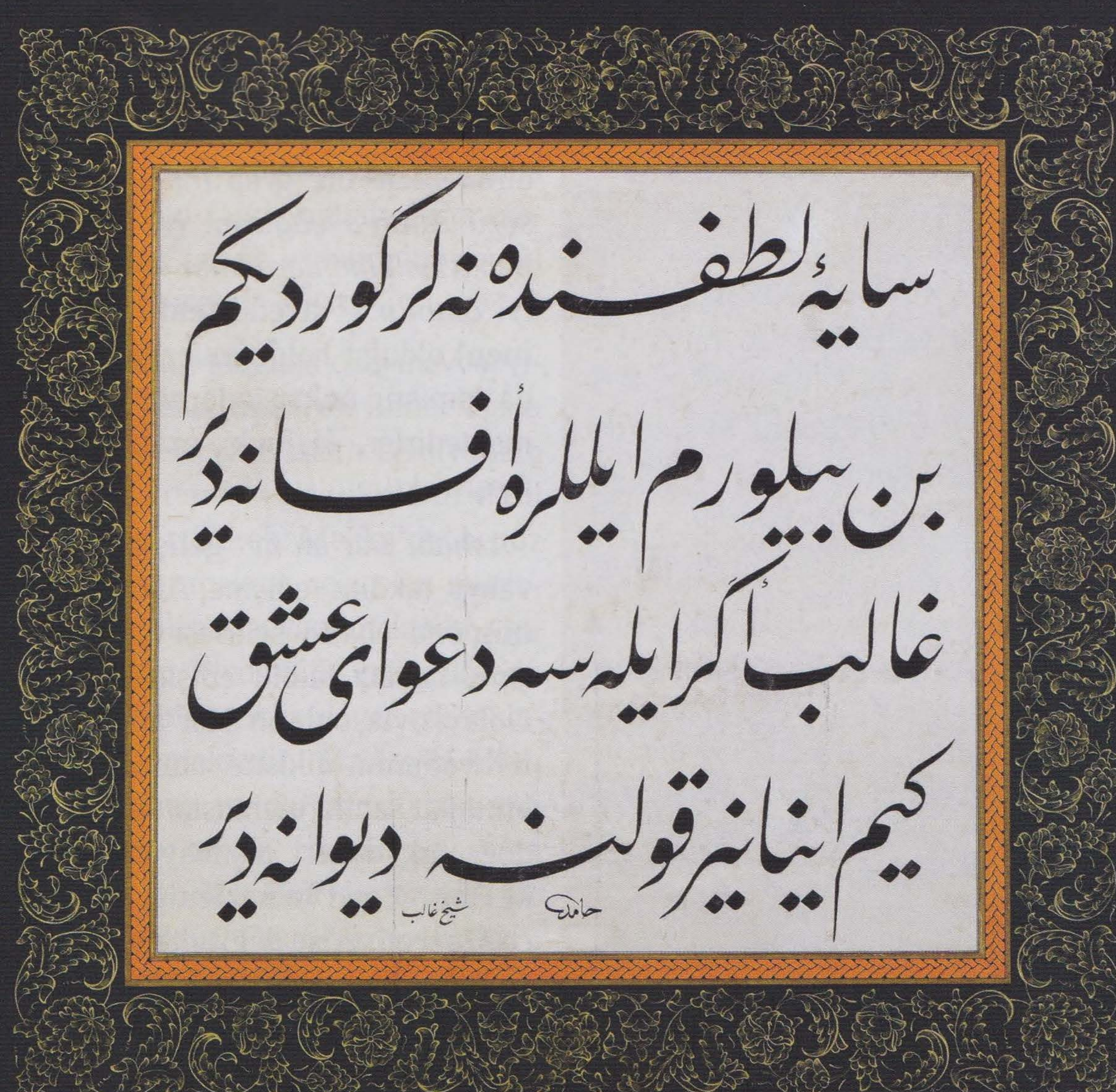
Kur'an ve Sünnet'teki mevcut bir kavramın lügavi bir anlamda anlaşılıp anlaşılmaması ancak mevcut bir nassla mümkün olur. Ortada nassın lügavi anlamının dışında Şer'i bir anlamının olduğuna işaret eden bir rivayet mevcut ise bu durumda akli bir takım nazariyelerde bulunmak caiz değildir. Rivayet neyi, nasıl emrediyorsa kelimeyi emredilen anlam muvacehesinde lügavi anlamından Şer'i anlamına taşımak bir zorunluluktur. Buna göre, **Allah Rasulu** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* bizzat fiili ve sözlü sünnetiyle *'salat/namaz'*kelimesinin lügavi karşılığı olan dua yerine değil de, bilinen rükünlerden ibaret olan ibadet suretinde anlaşılıp uygulanmasını emredince, salat kelimesinin namazın dışında başka bir anlam muvacehesinde değerlendirme imkan ve meşruiyeti de ortadan kalkmış oldu.[63]

Görüldüğü gibi ulema meseleyi en ince ayrıntısına varıncaya kadar tahlil edip belli bir disiplin dâhilinde değerlendirmiştir. Bütün bu gerçekler aşikârken onları şer'i anlamla lügavi anlamı birbirine karıştırmakla itham etmek insaflı bir bakış açısı değildir. Onlar, **Ebu Zeyd'in** örnek olarak gösterdiği -ve maalesef doğru idrak edemediği- ayetlerin anlaşılması noktasında bir takım tasarruflarda bulunurken bunu o husustaki amir rivayetler gereği yapmışlardır.

Ebu Zeyd'in lügavi anlamla şer'i anlamın ayırt edilememesine örnek gösterdiği; *'Arınan (tezekka) ve Rabbinin adını anıp, namaz kılan kimse mutlaka kurtuluşa erer.'* ayetindeki *'tezekka'* kelimesinin anlamı iddia edildiği gibi karıştırılmamış bilakis yukarıda da ifade edildiği gibi Kur'an'ın zengin anlam potansiyelinde mevcut rivayetler dikkate alınarak tefsir edilmiştir. **Ebu Zeyd,** Kur'an'ın bu zengin anlam gerçeğini görmezden gelip kafasındaki şahsi doğrularına Kur'an gerçeğini uydurabilmek için diyor ki: *"Bu ayet Mekki olmasına rağmen ulema tarafından zekat hakkında bir nass olarak kabul edilmiştir."*[64] Halbuki Mekke'de ne bayram, ne zekat, ne de oruç vardı.

Zerkeşi[65] ve **Suyuti**[66] 'tezekka' kelimesinin geçtiği bu ayeti, ayetin önce, hükmün sonra inmesine örnek olarak gösterirler. Zira **Beyhaki, İbn Ömer'e** *(Radıyallâhu Anh)* isnaden rivayet ettiği hadiste ayetin *'fıtr sadakası'* hakkında indiğini söylemektedir. **İmam Begavi** de konuya, *Beled suresinin* ilk iki ayetini örnek gösterip, *'ayetin önce, hükmün sonra'* geldiğini söyleyerek katkıda bulunur.[67]

Cübbeli Hoca Efendi'nin hat koleksiyonundan

"Sâye-i lütfunda neler gördüğüm, Ben bilirim ellere efsândir.
Gâlib eylese eğer dâva-yı aşk, Kim inanır kavline dîvânedir."

(Şeyh Gâlib)

Hattatı: Hâmid Aytaç (1309/1891- 1402/1982) Hat Çeşidi: Celî Talik Levha, Târihi: Yazılmamış

Çünkü ne **Begavi**, ne **Zerkeşi** ve ne de **Suyuti'nin**zihninde Kur'an'ın Hicaz kültürünün etkisi altında şekillendiği, dolayısıyla Kelam-i İlahinin ezeliliğine işaret eden *'Levh-i Mahfuz'* gerçeğinin inkar edilmesinin kültür içinde şekillenen bir Kur'an için gerekliliği gibi bir ön yargı vardı. Dolayısıyla onlar hadisenin tek doğru değerlendirme yolunu seçip **Allah ve Resul'ünden** rivayet edilen nakillere müracaat etmişlerdir.

"Tezekka" kelimesi mevcut rivayetler ve rivayetleri değerlendirme usulü çerçevesinde zekât veren olarak anlaşılacağı gibi, Kur'an'ın zengin anlam örgüsü içerisinde arınan olarak da anlaşılabilir.

Ayeti iki yönlü anlamak lügavi anlamla şer'i anlamı birbirine karıştırmak değil bilakis anlaşılması gerektiği gibi anlamaktır.[68]

Ayette geçen 'tezekka' kelimesinin lügavi anlamının yanı sıra şer'i anlamıyla da anlaşılabileceğine dair **İbnu'l-Hassar** şunları söylemektedir: **Allah Teâlâ** *(c.c.)* namaz, zekat ve diğer şer'i hükümleri farz kılıncaya kadar **Resulüne** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* olan vaadini gerçekleştireceğini, dinini ikame edeceğini ve üstün kılacağını ifade etmek için Mekke'de inen surelerde açık ya da üstü kapalı bir şekilde zekatı –ki tartışmasız olarak Medine'de alınmıştır- çokça zikretmiştir.[69] **İbnu'l-Hassar** Mekke'de inen şu ayetleri, görüşüne şahit olarak göstermektedir: *"Hasat edildiği gün hakkını verin."*[70] *"Namazı kılın zekatı verin."*[71]

Rivayetler Arasındaki Çelişkinin Fark Edilememesi

Tarihselcilik anlayışına meşruiyet kazandırabilmek için *'Levh-i Mahfuz'* hakikatini inkar edip ayetleri Arap örf ve adetlerinin gölgesinde şekillenen bir metin konumuna indirgeyen **Ebu Zeyd,** ulemanın ayetleri yanlış anlamasının ikinci nedeni olarak şunları söylemektedir. Ashab ya da tabiine nispeti sebebiyle ulemanın reddedemediği bir rivayette, ayete dair bir yorumun yer alması ve yorumunda ayetin **Medeni** (Medine'de inen) olduğunu ifade etmesidir. Bu durumda ulema çelişkiyi giderebilmek için, ayetin hükmünün, metninden sonraya kaldığından başka bir çözüm bulamamaktadır.[72]

Ebu Zeyd, bu husustaki en sahih rivayetleri kendi sapık düşüncesine kurban etmektedir. Ona göre, rivayetin tefsir disiplini içerisinde meşru olması ya da Kur'an'ın ruhuna muvafık olması hiçbir önem arz etmez. Kendisini adeta Kur'an ilmlerinin *"la yüsel/hesap sorulmaz"* musahhihi gören **Ebu Zeyd,** Kur'an'ın Kelamı İlahi olduğuna işaret eden kanıtları ortadan kaldırma gayreti içerisindedir. Şimdi onun bu çerçevede değerlendirip ciddi hiçbir gerekçe göstermeden karşı çıktığı rivayetlere bakalım:

Hazreti. Aişe, İkrime, İbn Ömer ve âlimlerden bir grup *(r.a. ecmain)* *"Kimin sözü Allah'a çağıran, iyi iş yapan ve ben Müslümanlardanım diyenden daha iyi olabilir."*[73] ayeti **Mekki (Mekke de inen)** olduğu halde müezzinler hakkında inmiştir noktasında görüş beyan etmektedirler. Halbuki ezan Medine'de meşru kılınmıştır.[74]

Ashab, Kur'an'ın gelişine Cibril'in vahyi takdim edişine, **Allah Resul'ünün** onu ebad-ı selasesi ile tefsir edişine, hayata tatbik edişine şahit oldu. Dolayısıyla onların Kur'an hakkındaki rivayetlerini dikkate almadan yapılan bir tefsir sahih referansları tükettiğinden doğruluk değeri taşımayacaktır. Kaldı ki **Ebu Zeyd'in** naklettiği gibi sadece **Hazreti. Aişe** değil diğer sahibelerin de katılımıyla rivayet edilen ayetin iniş sebebi ortada iken bir müfessir bu rivayet yokmuş gibi davranıp Kur'an'ı tefsir edemez. Böyle bir hakkı yoktur. Ancak şunu yapabilir, şayet bir ayetin iki tane iniş sebebi var ya da bir ayet iki farklı zamanda indiyse bu konudaki mülahazaları dikkate alarak farklı mütalaalarda bulunabilir. Ya da iniş sebebi tek ise *"sebebi has/özel hükmü amm/genel"* kaidesinden hareketle ayete genel bir çerçeve çizebilir. Yukarıdaki mülahazalar çerçevesinde ayetin indiği zaman ve mekânla ilgili rivayetlere baktığımızda karşımıza şunlar çıkmaktadır: **Hasan, Mukatil** ve bir grub müfessir *"ayetin Allah Teâlâ'yı birlemeye davet eden herkesi kapsadığını yani anlamın umumi bir muhtevaya sahip olduğunu söylemektedir."*

İbn Abbas'tan, sadece **Allah Rasulu'ne** has olduğuna dair rivayet vardır. **Aişe, Kays b. Ebi Hazm, İkrime** ve **Mücahit** ise ayetin müezzinler hakkında indiğini söylemektedir.[75] ***Ayete,*** Kur'an'ın **Allah Teâlâ'nın** ezeli kelamı oluşu zaviyesinden bakıldığında ayet hakkındaki farklı mütalaaların Kelami İlahinin i'caz ve icazının bir gereği olduğu görülecektir.

Ayetin Mekki olduğuna dair mevcut rivayet **Allah Teâlâ'nın** ezeli ilmine işaret etmektedir. Gelecekte İslam cemiyetinin bünyesindeki duruş ve vazifelerin nasıl olacağı ifade edilerek Mekke'de henüz kendilerini korumaktan aciz olan mustazaf ruhlara diriliş aşısı yapılmaktadır. Onlara, gün gelip Medine'de müezzinlerin insanları İslam'a açıkça davet edeceklerini müjdelenmektedir. Hadiseye **Allah Teâlâ'nın** olmuş ya da olacak her şeyi önceden bilip takdir etmesi açısından bakıldığında görülecektir ki ortada hiç bir müşkül yoktur. Fakat yazar Kur'an'ı Kerim'i *'Levh-i Mahfuz'* gerçeğinden soyutlayıp yedinci yüzyıl Arap yarımadasına hapsetmek istediğinden Kur'an'ın hakikatini kendine göre yorumluyor. Zira bazı ayetlerin önce, sebeplerin sonra gelmesi Kur'an'ın Arap örf ve adetlerinden etkilenmediği bilakis onları ibtal, ilga ibka ve ıslah ameliyesine tabi tuttuğunu gösteriyor. Hakikatte hadise Kuran'ın bir icazıdır. Bundan ancak Kuran'ın muarızları rahatsız olur. Görüldüğü gibi gerçek, birtakım zorlama tevillere imkân vermeyecek kadar açıktır.

Ayetlerin İniş Sebeplerinin Ayırt Edilememesi

Ebu Zeyd'e göre, âlimlerin, ayetleri sebebi nüzul bağlamında yanlış anlamalarının üçüncü nedeni, her hangi bir ayetin iniş sebebi ile söz konusu ayetin tanıklığına müracaat edilen bir başka bağlamı birbirine karıştırmaktır. Bu durumda ***ravi***, ayetin sebebinden önce indiği zannına kapılır. Daha sonraki dönemde de bir başka âlim gelir bu önceki zanna bağlı olarak, ayetin metninin hükmünden ve sebebinden önce inmiş olabileceğini düşünür. **Ebu Zeyd** iddiasına **Suyuti'nin Hazreti. Ömer'den** *(Radıyallâhu Anh)* naklettiği şu haberi örnek gösterir. **Hazreti. Ömer** *(Radıyallâhu Anh)* anlatıyor: *"O topluluk yakında yenilecek ve arkalarına dönüp kaçacaklar."*[76] ayeti inince, kendi kendime bu hangi topluluktur diye sordum. Ne zaman ki Bedir günü geldi, Kureyş hezimete uğradı. Savaş ortamında **Hazreti. Rasulullah'a** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* baktım düşmanların ardı sıra kılıcını çekmiş olduğu halde şöyle diyordu: *'O topluluk yakında yenilecek ve arkalarına dönüp kaçacaklar.'* Anladım ki, ayetin nüzul sebebi Bedir günüdür.[77]

Ebu Zeyd, ayetin bir ihbar değil Mekkelilere yönelik bir tehdit içerdiğini söylemektedir.[78]

Çünkü **Ebu Zeyd'in** tasavvur ettiği Kur'an'ın Hicaz yarım adasına hapsedilmesi zorunluluğu vardır.

NASR HAMİD EBÛ ZEYD

Bu yolla Onun zaman ve mekân üstü oluşuna işaret eden bütün deliller ortadan kaldırılacaktır.

Ebu Zeyd'in ayetlerin bağlamlarını birbirine karıştırmakla itham ettiği **Hazreti. Ömer** *(Radıyallâhu Anh)*, Mekke dönemi dâhil **Allah Resulü** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* ile birlikte yaşayan, vahyin gelişine şahit olan, müellefe-i kulub, sevad-ı Irak, sirkat haddinin âdem-i tatbik-i gibi konularda yaptığı içtihatlarla Kur'an'a etraflı bir şekilde vâkıf olan bir sahabi ondan öte müctehit bir devlet başkanıdır. Hal böyle iken **Hazreti Ömer'in** *(Radıyallâhu Anh)* başını çektiği ashab ayetin iniş sebebini, kastedilen topluluğun kimler olduğunu merak ediyor öyle ki bu merakları elindeki kılıcıyla Mekkelilerin üzerine bu ayeti okuyarak yürüyen **Cenâb-ı Peygamber Efendimizi** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* görünceye kadar devam ediyor. Onlar ayetin Mekkelilere yönelik bir tehdit olduğunu anlayamıyor.

Fakat ancak onların haberlerine göre Kur'an'ı doğru anlama şansına sahip olabilen **Ebu Zeyd**buna muvaffak oluyor. Ne var ki o, ashabı referans kabul etmek şöyle dursun mağruriyetinin kanatları altına sığınıp onları cehaletle itham ediyor. **Ebu Zeyd'in** hakikati karıştırmakla itham *ettiği* ***Hazreti Ömer'in*** *(Radıyallâhu Anh)* ***allame oğlu Abdullah,*** **Ebu Zeyd** suretindeki mağrurların çöküşünü *anlatan "Ey insan! Cömert Rabbine karşı seni ne aldattı?"*[79] ayetindeki kıyamet sorgusunu tefsir ederken buyuruyorlar ki: Vallahi onu mağrur eden şey cehalettir.[80] **Ebu Zeyd'in** Kur'an'a karşı olan bu duruşunu küfrün dışında karşılayabilecek tek kelime de cehalettir.

Ebu Zeyd'in tanımlamaya çalıştığı kitap, **Allah Resul'üne** inen Kur'an'la örtüşmediğinden haliyle o, Kur'an üzerine yazılan eserlerde kendi düşüncesinin kanıtlarını bulamıyor. Bu yüzden *'Ulum-u Kur'an'* müelliflerini Kur'an'ı anlayamamakla itham ederek hem kendi düşüncesine meşruiyet kazandırıyor hem de onları cezalandırıyor!

Kur'an'ın Tedricen İnmesi

Müşrikler, Kur'an'ın tedricen indirilmesini kendi küfür mantıkları çerçevesinde kavrayamıyor önceki kitaplar gibi birden indirilmesini talep ediyorlardı. Onların bu suallerinin cevabını bizzat Kur'an uhdesine almıştır: *"Biz Kur'an'la senin kalbini pekiştirmek için onu böyle kısım kısım indirdik ve onu ağır ağır okuduk."*[81]

Zerkeşi, Suyuti başta olmak üzere Ulum-u Kur'an üzerine eser telif eden müellifler bu ayeti tefsir sadedinde şunları söylemektedirler. Kur'an'ın tedricen indirilişinin asıl hikmeti **Allah Resulü'nün** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* kalbini kuvvetlendirmektir. Zira her hadise karşısında yeni bir vahyin gelmesi peygamberin kalbinin güçlenmesine ve kendisine yardım edilmesine işaret eder. Aynı zamanda bu, vahiy meleğinin ona daha çok gelmesini hem kendisine hem de **Cenâb-ı Hakk'tan** gelen Risâlet görevine dair olan vaadin yenilenmesini gerektirir. Neticede Peygamberde kelimelerin ifadede yetersiz kaldığı bir sürur oluşur.[82]

Ebu Zeyd'e göre, ulema Kur'an'ın tedricen inişinin hikmetini kavrayamamıştır. Çünkü Kur'an'ın tedricen inişinin sebebi yalnızca **Allah Resulü'nün** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* kavraması değildir. Diğer muhatapların idrak etmesi de bunda etkilidir. Mesele bu minval üzere açıklanması gerekirken ulema tedriciliğin hikmetini sadece **Allah Resulune** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* tahsis etmiştir.[83]

Bu ifadelerin sahibini, her şeyden önce okuduklarını kendisine izah edecek birisiyle çalışmaya ikna etmek gerekmektedir. Zira kendisinin de naklettiği ayette **Cenâb-ı Hakk** Kuran'ı tedricen gönderişini –**Allah Resulune** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*hitaben- *"bununla senin kalbini kuvvetlendirmek"* için diye açıklamaktadır. Dolayısıyla vahyin ilk muhatabı olan **Cenâb-ı Peygamber'in** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* konumunun dikkate alınması ulemaya değil **Allah Teâlâ'ya** ait bir beyandır. **Ebu Zeyd'in** merak ettiği ayırımın gerekçesi görüldüğü gibi bizzat Kur'an'ın kendisidir.

Diğer insanların doğru anlaması **Efendimiz'in** anlamasına bağlı olduğundan vahyin anlaşılması noktasında önemli olan Peygamberin doğru anlamasıdır. Çünkü O, hem Kur'an'ın ilk muhatabı hem de açıklayıcısıdır.[84] Bu yüzden **Cenâb-ı Hakk** O'nun anlamasını öncelemiştir. Kaldı ki mesele **Ebu Zeyd'in**iddia ettiği gibi değildir. **Zerkeşi ve Suyuti** dışında *Ulum-u Kur'an'la* ilgili eser telif edenler ayetlerin tedricen indirilişleri ile alakalı –**Ebu Zeyd** gibi iki değil- tam altı yöne/hikmete dikkat çekmişlerdir. O hikmetlerden biri **de Allah Resulü** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* dışındaki muhatapların Kur'an'ı ezberleme ve anlamalarını kolaylaştırmaktır.[85] Yani yazarın iddia ettiği gibi ulema meselenin bu yönünden gafil değildir. Gerçekte gafil olanlar onların eserlerini okuyup yanlış anlayan ya da eserlerini okumadan hüküm verenlerdir.

Zerkeşi ve Suyuti'nin Allah Resulü'ne *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* vurgu yapmaları ise, Kur'an'i yönlendirmeden[86] kaynaklanmaktadır.

Nesh Tarihselci Anlayışı Tekzip Eder

Ebu Zeyd, sonradan gelen ayetlerin öncekilerin hükmünü ortadan kaldırması anlamına gelen neshin Kur'an-ın Levh-i Mahfuz gerçeğiyle ile çeliştiğini iddia etmektedir. Ona göre nesh, Kur'an'ın kültür içinde teşekkül ettiğine işaret eder. Toplumsal değişmeye paralel olarak Kur'an'ın değiştiğini gösterir.

Gerçekte ise nesh, Kur'an'ı, İlmi İlahi'nin ezeli duruşundan ayırmaz. Zira ayetlerin nesh edilişleriyle değişen İlmi İlahi değil Hitabi İlahidir.[87] İlmi İlahi, İslam ümmetinin toplumsal gelişimini dikkate alarak, -önceden takdir edildiği üzere- Hitab-ı İlahide değişiklikte bulunur. Bu yüzden ümmetin, çocukluk devresine tekabül eden hükümler takdiri ilahi gereği tekâmül devrinde değişmiştir. Tıpkı önceden programlanan müfredat gereği öğrencilere karşı sunumun değiştirilmesi gibi. Nitekim birinci sınıfta öğrenciye cümleler hece hece tanıtılırken ileriki sınıflarda bütüncül olarak öğretilir. Aynı şekilde doktor hastalığın seyir sürecine göre tedavi programında değişiklikler de bulunur. Bazen ilacın dozunu artırır bazen de tamamen ilacı değiştirir. Muhakkak bunları, hastalığın başındaki takdirine göre ayarlar. Eğitim ya da tedavi süreci programsız olmaz da bütün bir insanlığın eğitimini amaçlayan İlahi Hitap nasıl programsız olabilir.

İnsan hayatının bütün şubelerinde nesh caridir. ***İnsan hayatı,*** ceninle başlayıp sırasıyla çocukluk, yetişkinlik, gençlik, kuhulet/orta yaş, yaşlılık ve her(e)im/elden ayaktan düşmek diye isimlendirilen yedi farklı devreden geçerek ölümle noktalanır.

Her bir devre öncekini nesh eder. Şüphesiz bunlar birer kanun-i ilahidir. Varlıkları, İlmi ezelide nasıl takdir edildi ise öyle vuku bulmaktadır.

Kâinatın her zerresinde de nesh vardır. Her ölüm bir doğumu, her gece bir gündüzü nesh eder. Bunlar İlmi İlahide ezelde takdir edilmişlerdir. Maslahata göre **Cenâb-ı Hakk** değişiklikte bulunmaktadır. Nesh edilen şeylerin önceden mevcut oluşlarını inkâr etmek, İlmi-i İlahinin şümulünü inkâr etmek anlamına gelir. Nasıl kâinat İlmi İlahinin kapsamında önceden mevcut ise, Kur'an da İlmi İlahide önceden mevcuttur. ***Dolayısıyla nesh,*** Kur'an'ın *'Levh-i Mahfuz'* gerçeğini inkâr etmez bilakis her şeyin maslahat çerçevesinde işlediğini gösterir ki bu da onu teyit eder.

Sonuç

İslam'ın esası vahiydir. Akıl referans kabul edilerek onun yenilenmesi yapılamaz. Böyle bir ameliye insan bilgisine ilahi bilgi üzerinde bir otorite tayin etmek anlamına gelir. Bu ise, **Allah Teâlâ'nın** bilgisinin kuşatıcılığı ve her an faal oluşu ile çelişir.

İslam'ın yenilenmesi yalnızca **Efendimiz'in** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* yürüdüğü **Sünnet ve Cemaat** yolundan sapmalar söz konusu olduğu durumlarda olabilir. Bu da Kur'an ve Sünnetin buyrukları ile onların gösterdiği istikamette yapılır. Yani İslam'ın tecditi/yenilemesi sahihin yanlıştan, sünnetin bidatten arındırılması ile yapılan bir öze dönüş ameliyesi olarak telakki edilmelidir.

Ezcümle tecdit, unutulan İslami hakikatlerin yine İslam'dan hareketle yeniden ihyasından ibarettir.

Ebu Zeyd'in *Ulum-u Kur'an'a (Kur'an ilimleri)* karşı geliştirdiği yenilenme anlayışı ise, bir öze dönüşten öte İslam'ı aşarak oluşan bir çağdaşlaşmadır. Çünkü onun yenilenme anlayışında ne Kur'an, ne Sünnet, ne Ulum-u Kur'an, ne de klasik içtihat anlayışının hâkimiyeti vardır. Bilakis onun hedefinde Kur'an'ın bağlayıcılığını, sahih sünnetin otoritesini Ulum-u Kur'an yaklaşımını kaldırıp onların yokluğu ile oluşacak boşluğa tarihselciliği ikame etmek vardır. Bu yüzden **Ebu Zeyd'in** Kur'an'ı yeniden yorumlaması bütünüyle oryantalizme özgüdür.

Ebu Zeyd, oryantalizmin *"İslam, Müslüman toplumların terakkisine mani olmuştur"* iddiasına tepki olarak Müslümanların terakkisine mani olan İslam değil Müslümanların İslam anlayışıdır diye cevap veren ve bu cevabın gereği olarak İslam'ın değişmez esaslarını dahi değişime tabi tutarak köklü bir yenilenmeden yana tavır koyan **Afgani- Abduh- Reşid Rıza** çizginin çağdaşlaşma adına yaptığı tahrifatı yetersiz görerek onları geleneğe hizmet etmekle suçlamaktadır.

Çünkü yazar, ilk yenilikçilerden farklı olarak hareketinin esasını oryantalizmle aynileştirmektedir. Tek bir farkla ki oryantalizme aidiyeti olanlar Müslüman etiketini taşımamaktadırlar. Bu da göstermektedir ki onun yenileşme anlayışı modernizmin en uç noktasıdır. Uç noktada duruşun bir gereği olarak hiç yüksünmeden Kur'an'ın kültür içinde teşekkül ettiğini söyleyebilmektedir.

Ebu Zeyd'in kültür içinde teşekkül ettiğini iddia ettiği Kur'an'ın evrensel hakikatlerini arşive kaldırabilmek için önerdiği tarihselcilik Hıristiyan merkezli bir yorum tarzıdır.

Uygulanış gayesi ise lafız ve mana itibarıyla birçok çelişkileri ihtiva eden İncil'i aydınlanmacıların saldırılarından kurtarabilmektir. Hıristiyanları böyle bir usulü icat ve icraya İncilin tabiatı zorlamıştı. Çünkü muharref haliyle İncil ya Rasyonalizm karşısında bütünüyle çökecek ya da rasyonelleşecekti. ***İkinciyi tercih etti ve kendini akla teslim etti.*** İslam'ın böylesi bir sorunu olmadığına göre yapılan ameliye en basiti ile yanlış bir teşhistir.

Yenilenmesi talep edilen İslami gelenek, Batının geleneğinden bütünü ile farklıdır. Zira Batı geleneğinin esası tarihi müdahale ile sürekli form değiştiren ve bu yüzden tarihi bir vesika hüviyetinde olan İncil'dir. Onun tarihselci bir anlayışla yorumlanması bir anlamda arındırılması demek olacaktır. İncil tarihsel yoruma tabi tutuldukça İlahileşecektir. Fakat içinde insan ve kültürün katkısı olmayan Kur'an ise tarihselci okumaya açıldıkça beşerileştirilecektir.

Vahye dayalı hakikat ve prensiplerin mecmuu olan İslami geleneğin beşeri karışımlardan arındırılması/yenilenmesi yine vahiyle mümkündür. İnsan ve kültürel şartlardan kaynaklanan bir yenileme sahih geleneği sapıklaştırır. ***Bir başka ifade ile ilahi hakikati beşerileştirir.***

Müctehit İmamlar, İslam Medeniyetinin esasını teşkil eden **Kur'an ve Sünnet'i** ashabın sonraki kuşaklara aktardığı anlayış usulü çerçevesinde değerlendirmek suretiyle tespit ettikleri tefsir ve fıkıh usulleri vasıtasıyla, İslam'ın her asırda yenilenmesini yapmışlardır.

Meşru bir yenilenme ancak bu usuller çerçevesinde yapılabilir.

Dipnotlar

56. Ebu Zeyd, Nasr Hamid Ebu Zeyd, İslam'la Bir Yaşam, (çev. Celadet Moralıgil), İletişim, İstanbul, 2004, s. 102.

57, 58, 64. Ebu Zeyd, a.g.e., s. 121.

59. Ebu Zeyd, a.g.e., s. 121-126.

60. Ebu'l-Fida İsmail İbn Kesir, Muhtasar-u Tefsir-i İbn Kesir, Daru'l-Kurani'l-Kerim, Beyrut, 1399, III, 687.

61. Zerkeşi, el-Burhan fi Ulumi'l-Kur'an, Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 2001, I, 29-30.

62. Ebu Bekir Muhammed b. Ahmed b. Ebi Sehl, Usul, (tah. Ebu'l-Vefa el-Afgani), Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 1993, I, 168; Sa'düddin Mes'ud b. Ömer b. Abdillah Teftazani, Şerhu't-Telvih ala't-Tavzih, Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 1996, 128-129; Vehbe Zuhayli, Usuli'l-Fıkhi'l-İslami, Daru'l-Fikr, Beyrut, 1998, I, 240-241.

63. Abdulvahhab Hallaf, İlmu Usuli'l-Fıkh, Lübnan, 1940, 140; Zuhayli, a.g.e., I, 322,341.

65. Zerkeşi, a.g.e., I, 58.

66, 77. Suyuti, el-İtkan fi Ulumi'l-Kur'an, Kahraman Yayınları, İstanbul, 1978, I, 48.

67. Zerkeşi, a.g.e., I, 58; Suyuti, a.g.e., I, 48.

68. Ayetin lügavi ve şer'i anlamlarının sihhat ve referansları için bkz. Ebu Abdillah Muhammed b. Ahmed Kurtibi, el-Cami'u li Ahkami'l-Kur'an, Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 2000, XX, 16; Razi, a.g.e., XXXI, 133; Şihabuddin Muhammed Alusi, Ruhu'l-Meani, İhyau't-Türasi'l-Arabi, Beyrut, 1985, XXX, 109-110.

69, 74. Suyuti, a.g.e., I, 49.

70. Kur'an, En'am(6): 141.

71. Kur'an, Müzzemmil(73): 20.

72. Ebu Zeyd, a.g.e., s. 123.

73. Kur'an, Fussilet(41): 33.

75. Ebu Hayyan, el-Bahru'l-muhît, VII, 475.

76. Kur'an, Kamer(54): 45.

78. Ebu Zeyd, a.g.e., s. 124-125.

79. Kur'an, İnfitar (82): 6.

80. İbn Kesir, Tefsîru'l-Kur'âni'l-azîm, III, 610.

81. Kur'an, Furkan(25): 32.

82. Zerkeşi, a.g.e., I, 292-293; Suyuti, a.g.e., I, 56.

83. Ebu Zeyd, a.g.e., s. 127-129.

84. Kur'an, Nahl(16): 44.

85. Kur'an'ın tedricen indirişlin diğer hikmetleri için bkz. Muhammed Ali Sabuni, et-Tibyan fi Ulumi'l-Kur'an, Alemu'l-Kutub, Beyrut, ty., s. 35-44.

86. Bkz. Kur'an, Nahl(16): 44.

87. Sabuni, Revaiu'l-Beyan Tefsir-u Ayati'l-Ahkâm, Daru İhyai't-Türasi'l-Arabi, Beyrut, 1980, II, 103.

Kızım

Artsın eksilmesin şerefin senin,
İffetinle daim olasın kızım!
Hak yolunda giden şu kafilenin,
İçinde her zaman kalasın kızım!

Lisan-ı hâlinle yaşa İslâm'ı!
Göster gâfillere gerçek insanı!
Ehlinden öğrenip ilmi, irfanı,
Hayatınla örnek olasın kızım!

İtibar edilmez dini satana!
Fatihler yetiştir, güzel vatana!
Hakkı tebliğ edip, küfre batana!
Kulluğunu ifa edesin kızım!

Hoca, müjde verdi emre uyana,
Tesettür İslâm'ın emridir sana,
Kapılma modaya, sarıl imana!
Huzuru edepte bulasın kızım!

Oğlum

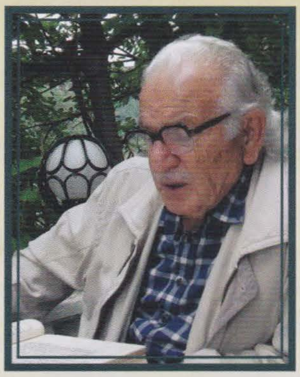
Kulak ver doğru söze!
Gerçekleri duy oğlum!
Kendini bir şey sanma!
Âlimlere uy oğlum!

Haksızlıktan uzak dur!
Haklıya hak ver oğlum!
Helalinden kazan, ye!
Olsun alnın ter oğlum!

Şiddetten şiddet doğar,
Kabından taşma oğlum!
Kulluğunu unutma!
Haddini aşma oğlum!

Kötülük zarar verir,
Peşinden koşma oğlum!
Hoca der son sözüm şu:
İslam'dan şaşma oğlum!

Süleyman KUKU

İMÂM-I RABBÂNÎ HAZRETLERİ'NİN OĞLU, SİLSİLE-İ MEŞÂYİHIMIZIN 25.HALKASINDAKİ el-URVETÜ'L-VÜSKĀ MUHAMMED MA'SÛM es-SERHENDÎ HAZRETLERİ'NİN MEKÂTÎB-İ ŞERÎFESİNDEN MÜNTEHABÂT

(KIYMETLİ MEKTUPLARINDAN SEÇMELER)

1. CİLDİN 54. MEKTÛBU

Bu mektûb Cânân Beygüm'e gönderilmiş olup, mahbûbun elemlerindeki güzelliği ve aşkın esrârını bildirmektedir.

Mektûbumu yazmaya Besmele ile başlıyorum. Hakîm olanın [Allahu teâlânın] her işinde, hikmet ve fâide vardır. Hakîkî güzelden ne gelirse tatlı ve hoştur. Beyt:

"Gülyüzlülerin cevri, acı değil tatlıdır,
Ne kadar cevrederse, o kadar hoş, iyidir."

Belâ, seveni [muhibbi] sevgiliye ulaştıran bir rehber, sevenin kalbinden, sevgiliden gayri herşeyi çıkaran bir kamçıdır. Belâ, mahbûbun [sevgilinin] kemendidir. Seven, bütün damar ve kılları ile buna tutulmuş, çekile çekile maksada kavuşturulur. Beyt:

"Ben kendi arzum ile ardından gitmiyorum,
İki anber kemendle çekilip gidiyorum."

Belâ, sevenle sevgili arasında dellâldır. Güzel çağrıları ile birini diğerine kavuşturur. Bu dünyâda kavuşmak için uğraşan, âşıktır ma'şûk değil. Burada ise şaşılacak bir durum var ki, arzu, istek ma'şuktandır. Evet, asıl olan önce olur. Fer'i olanın her şeyi asıldandır.

Fer'i bir işte kendi arzûsuyla olamaz. Kendisinde olan aşk ve muhabbet de, mâşuk tarafından ona bir ihsândır. Beyt:

"Aşk hakkını ödemek, dostun ihsânı iledir,
Yoksa zavallı âşık bir şeye kâdir değil."

Mâşukun nâzı, ihtiyacsızlığı ve korkusuzluğu sebebi ile kimsenin delâletini istemez ise de, iyi düşünülürse, aşk iki taraflıdır. Mahbûb da muhib gibi, kendisini sevene müştaktır. Hadîs-i kudsîde bildirildi ki: **"Biliniz ki, beni görmek isteyen iyi kullarımı, ben onlardan çok görmek isterim."**

Şu şiir ne güzel söylenmiştir. Beyt:

"Âşıklar mâşukunu, dâim özler, ararlar,
Mâşuklar âşıklara, âşıktan âşıktırlar."

Fakat mâşukların aşkı, gizlidir ve perde arkasından olmaktadır. Örtülüdür. Herkes anlayamaz. Beyt:

"Peri yüzlü dışardan görünür sâhib-i ar,
Kalbten ise muhabbet ateşi ile yanar."

Âşıkların aşkı ise perdesizdir, örtüsüzdür. Herkes görür, saklanamaz. Dâima coşar ve dalgalanır. Muhabbetle kaynar. Beyt:

"Mâşukların sevgisi örtülü ve gizlidir,
Âşıkların sevgisi, davullu, zurnalıdır.

Fakat âşıkın aşkı, âşıkı eritiyor,
Mâşukun aşkı ise, hoş ve toplu yapıyor."

Vesselâm.

1. CİLDİN 56. MEKTÛBU

Mevlânâ Muhammed Sıddîk'a. Murâkabe dışında hâl ve keyfiyetin çok olmasının sırrı hakkındadır.

Allahu teâlâya hamd, seçtiği kullarına selâm olsun. Azîz kardeşim Mevlânâ Muhammed Sıddîk, yazıyorsunuz ki, hâller murâkabede de dışında da aynı oldu. Hattâ bazı zamanlar murâkabe dışında daha çok oluyor. O zamanlarda kendinde olmak, teveccüh ve keyfiyet ve hâlleri kontrol çok az olabiliyor ve o teveccühsüz zamanlarda, husûsi keyfiyetler el veriyor.

Kardeşim, böyle bulmalar nisbetin asâletini bildirmektedir ve âfâk ve enfüsün ötesinden haber vermektedir. Murâkabe, sanki enfüsî nisbet için va'z edilmiştir [konmuştur], her ne kadar tam olmayıp, arada bir olmasa da. Azîzlerden biri buna işâretle diyor ki, beyt:

"Çevirmedikçe senden o sevgili yüzünü,
Ayağını eteğine, başını yakana çek."

Zıl dâiresinin nihâyeti enfüsün nihâyetidir. Âfâk ve enfüsün dışında zıl yoktur. Asâlet nisbetine geçiş başlar. Aynı şekilde bizim büyüklerimizin nisbeti gönül çalan sevgili gibidir. Ona ne kadar alâka duyar, yüzünü döner ve onu murâkıb olarak oturursan, nazlanır, kaçar ve yüzünü göstermez. Onu kendi hâline bırakırsan yüzünü açar ve yeterince zuhur eder. Vesselâmü aleyküm ve alâ men ledeyküm.

1. CİLDİN 58. MEKTÛBU

Mevlânâ Allahverdi'ye. Bâtın nisbetinin muhâfazası hakkındadır.

Allahu teâlâya hamd, seçtiği kullarına selâm olsun. Meyân Allahverdi kardeşimizin kıymetli mektûbu geldi. Bizi çok memnûn etti. Lâzımdır ki, hep bu minvâl üzere, hâllerinizi bize yazın. Çünkü bu, ma'nevî râbıtanın kuvvetlenmesine ve gaibâne olarak teveccühe sebeb olmaktadır.

Bâtın nisbetini muhâfaza en mühim işlerdendir. Sırrını [içini] Allahu teâlâdan gayrisinden korumak en şerefli maksadlardandır. Dersi bitirdikten sonra, yirimidört saatte bir iki vakıt halvete [yalnız kalmağa] ayırmalıdır ki, ehli olmayanlar yüzünden zikir ve fikir vazîfelerine bir halel gelmesin. Böylece bu görünüşte var, aslında yok olan dünyada vücûd ve ona bağlı olanları nefy ede. Azîzlerden biri dedi ki: Bir saat [az bir zaman] beşerî vücûdu nefye [varlığını yok etmeğe] çalışmak, ibâdet ehlinin nice yıllar ibâdetinden faydalıdır.

Size ve yanınızdakilere selâm ederim.

1. CİLDİN 60. MEKTÛBU

Hâce Muhammed Fâruk'a. Şerîatin nübüvvet ve velâyet kemâllerinin aslı olduğundan bahseder.

Allahu teâlâya hamd, seçtiği kullarına selâm olsun. Mısra:

"Dosttan bahsetmek hepsinden daha iyi."

Azîzim, velâyet kemâlleri şerîatin sûretinin [emir ve yasaklara riâyetin] neticesi, nübüvvet kemâlâtı, şerîatin hakîkatinin neticesidir. O hâlde velâyet ve nübüvvetin kemâlâtından olmayıp şerîat dâiresinin dışında olan ve ihtiyac duyulmayan ve yazdığımız kemâllerden başka olup elde edilmesinde itikad ve amelin tesiri olmayan bir kemâlin bulunması lutf ve ihsân sebebiyle ise ve o muâmele asâleten enbiyâ ve resûllere âid ise,

bunları geçtikten sonra ihsân ve tefaddulün üstünde muhabbet yoluyla gelen muâmeleler vardır ki, bunlar Habîbullahın ve Kelîmullahın nasîbleridir *(aleyhimüsselâm)*.

Bunlar her ne kadar şerîat-i garranın [parlak şerîatin] dâiresi dışında ise de, şerîat esas ve temel olduğundan, şerîate hiç ihtiyacları yoktur, denemez. Biliniz ki, temas ettiğimiz bu muâmeleler, her ne kadar asâleten bu büyüklere mahsûs ise de, onlara tâbi' olanların büyüklerin verâset yoluyla ondan nasîbleri olur ve tâbi' oldukları gibi, onlar da tâbi' olduklarının tufeylîsi olarak o devletle şereflenirler. Mısra:

"O ay girerse koynuma,
yakamdan güneş doğar."

Tâbi olan dâima tufeylî ve metbû ile yenen yemekten nasîbdârdır, onunla eşit veya ondan üstün olma düşüncesi akla gelmemelidir. Bu gibi ma'rifetler, Müceddid-i elfi Sânî hazretlerine mahsûs sırlardandır ve murâd, tam tâbi olandır. Bizim gibi hevâ ve hevesine tâbi olanlar için bu gibi sözleri duymak, hüsnü kabûl şartıyla büyük ni'mettir ve bunlara îman da kemâle dâhildir.

Yâ Rabbi, nûrumuzu tamamla ve bize mağfiret eyle. Sen her şeye kâdirsin. Vesselâm.

1. CİLDİN 63. MEKTÛBU

Büyük oğulları, makâm ve derecesi yüksek, sûrî ve mânevî kemâller sâhibi Şeyh Muhammed Sibgatullah hazretlerine yazılmıştır. Hakkın halkla nisbetini bir örnekle anlatmakta ve ona münasîb bazı mârifetleri de bildirmektedir.

"En yüce sıfatlar Allaha âiddir" *[Nahl-60]*.

Allahu teâlânın bu âlemle münâsebeti bir noktanın sür'atle dönmesinden meydana gelen mevhûm dâireye nisbeti, alâkası gibidir. Lâkin Allahu teâlâ âlemi kendi vücûdunun zılli ile mevcûd, kendi vücûd-i hâricinin zılli ile de hâric kıldı.

Allahu teâlânın âleme nisbeti, öyle dedikleri gibi, ihâta ve sereyân şeklinde de değildir.

Ancak biliriz ki, Allahu teâlâ âlemi muhîttir, ancak bizim idrâkimiz bu ihâta ve kuşatmayı anlayamaz ve bizim anlayış sahamıza girmez.

Biliniz ki, bu nokta-i cevvâle [dönen nokta, mesela ipin ucundaki taş], çizmiş gibi görünen dâirenin içinde ve dışında değildir. Noktanın dâirede nerede bulunduğu belli değildir, ancak vehimdedir. İçinde ve dışında düşünülemez. Bununla birlikte bu dâirede bu noktadan başka bir şey yoktur. Ama yine de nokta dâire değildir. Bizim açıklamak istediğimizi de buna benzetebilirsiniz. İşte Allahu teâlâ vücûd bakımından çok yakın, vicdân [bulmak] bakımından çok uzaktır. Seyir ve sülûk, vâcib noktaya kavuşmak için, istidadlarına göre âlem dâiresini aşmaktır.

Şunu da bildireyim ki, müminlerin haşrı, âlem dâiresinin asıl noktaya en yakın olduğu noktada olur. Herkesin derecesine göre yakınlığı nisbetinde.

Bizim hazreti Îşânımız (radıyallahü teâlâ anh) buyurdu ki: Benim şu anda seyrim, asla en yakın noktaya ulaştı ve onun üstünde bir seyir düşünülemez. O hâlde haşr bu nokta üzerinde olur. Çünkü üstü tasavvur olunamayacak noktadır. Âbadandan ileri şehir yoktur bir temsîldir. Zannederim ki, vefât ettikten ve kıyâmette dirildikten sonra ve Cennete girdikten sonra, bu makâmın tamamlayıcısı olan bazı işler ve bu makâmla alâkalı birtakım şeyleri bildirirler. Ve yine bu dünyada zuhura gelmemiş olan bazı ilim ve ma'rifetleri ki, bu dünyada örtülmeleri icâbeder. Allahu teâlânın keremi ile zuhura, açığa çıkar ve münkeşif olurlar. Burada örtülmesi gereken hakîkatlar ve incelikler pek çoktur. Eğer onların birazını söylemeğe kalksak çok uzun sürer. Vesselâm alâ menittebe'el-hüdâ.

(Süleyman Kuku -A.Fârûk Meyân-, Mektûbât-ı Ma'sûmiyye, 1/197-207)

Hikmetli Sözler

"İnsanların en zâlimi kendisine insaflı davranan kimseye zulmedendir."

Hz. Ali (Radıyallahü anh)

"Hayırlı kadın; helâlinden başkasının dikkatini çekmeyecek şekilde giyinendir."

Hz. Fatıma (Radıyallahü anha)

"İyiliği tecrübe edilmiş insanlar hakkında sû-i zanda bulunma!"

Lokman Hekim

"Allâh rızası için birbirinizi severseniz kuvvetli bir halat gibi olursunuz. Eğer birbirinizi sevmezseniz kopacak halat gibi olursunuz. Halat koptu mu idare kâfirin eline geçer."

Mahmud Efendi hazretleri (Kuddise sirruhu)

"Ne kadar iyi olursan ol, istersen evliya ol. Arkadaşın kötüyse yoldan çıkarsın."

Mehmet Zahid Kotku (Kuddise sirruhu)

"Eğer sınırlarınızda sorun varsa, Bunu gidermenin tek yolu sınırlarınızı genişletmektir."

Büyük Hun İmparatoru Atilla

"Medeniyet dediğin açmaksa bedeni
Desene hayvan senden daha medenî

Mehmet Akif Ersoy

Prof. Dr. Volkan TUZCU
Cornell Üniversitesi
Sidra Çocuk Hastanesi

OKSIJENSIZ YAŞAYAN CANLILAR

Bilim adamları Akdeniz'in derinliklerinde oksijensiz yaşayan hayvanları keşfetti. Daha önceleri sadece bazı virüslerin veya tek hücreli canlıların oksijensiz yaşayabileceği sanılıyordu.

Son yıllarda yapılan araştırmalar ile derin deniz bölgelerinde oksijene hiç ihtiyacı olmadan yaşayan çok hücreli canlılar keşfedildi. Normalde insanlarda ve tüm hayvanlarda enerji mitokondri adındaki hücre içi organellerde üretilir. Mitokondriler hücre içinde enerji üretim fabrikası gibi çalışan merkezlerdir. Mitokondride oksijen yardımı ile besin maddeleri ATP adlı enerji moleküllerine dönüştürülür. Şu ana kadar bilindiği kadarı ile ATP üretilmesi için çok hücreli canlıların mutlaka mitokondrilere dolayısıyla oksijene ihtiyacı olduğu sanılıyordu. Ancak yukarıda bahsedilen loriciferans adlı derin deniz canlılarında ATP'nin oksijen olmadan üretildiği gösterildi.

Bu buluş bilim dünyasını bir yandan şaşırtırken, bir yandan da oksijen olmayan gezegenlerde de hayatın olabileceğini konuşulmaya başlandı. Üstelik loriciferanslar sadece oksijensiz değil aynı zamanda zehirli sülfitlerin ve son derece tuzlu bir ortamda, yani normalde başka canlıların yanıp kül olacağı kadar zehirli ve kimyasal bir ortamda yaşarlar.

İtalya'nın Marche Politeknik Üniversitesinde bu konuyu ortaya çıkaran araştırmacılardan Roberto Danovaro bu bulguları ilk keşfettiklerinde önce inanamadıklarını, hayvanların metabolizmalarının oksijensiz mümkün olamayacağı ile ilgili olan yaygın kanının bu canlıların keşfi ile tamamen yıkılmasının kendilerini çok şaşırttığını itiraf etmektedir. Danovaro bu ilk bulgularına kendilerinin bile inanmakta zorlandıkları ve bu canlıların gerçekten oksijensiz yaşadığını kesin ortaya koymak için yaklaşık 10 yılı aşkın deneyler yaptıklarını söylemektedir.

Sonunda bu loriciferans türlerinde mitokondri bulunmadığı ve dolayısıyla diğer tüm hayvanlardan farklı olarak oksijenden değil hidrojenden istifade ederek enerji elde ettikleri anlaşıldı.

Bu yeni keşfedilen oksijensiz yaşayan hayvanlardan önce bazı tek hücreli canlılarda çok ilginç ve oksijeni hiç kullanmadan yaşayan örnekler biliniyordu. Bakterilerin çoğu bu şekilde oksijen kullanmadan yaşarlar. Bu canlıların mitokondrileri yoktur. Hatta bazı bakteri türleri ortamda oksijen varsa ölürler. Bunlar sülfat, nitrat karbonat gibi maddeleri kullanarak enerjilerini karşılarlar. Zaten bitkiler çok farklı yapıları ile güneş enerjisini kullanarak karbondioksiti oksijene çevirmekte ve oksijeni enerji için kullanmak yerine tam tersine, insanlar ve hayvanlar için oksijen kaynağı olarak varlıklarını sürdürmektedir.

Yine son yıllarda ülkemizde de sık bulunan bir akvaryum balık türü olan kırmızı japon balıklarının da (goldfish) oksijene ihtiyaç olmadan aylarca yaşayabildiği anlaşıldı. Bu balıklar kış dönemlerinde anaerobik mekanizma ile oksijen olmadan enerjilerini karşılarken, biz insanlardakinin aksine yan ürün olarak laktik asit değil alkol ortaya çıkarırlar. İnsanlarda da aslında oksijenin yetersiz kaldığı durumlarda mesela aşırı efor sarf edildiğinde olduğu gibi oksijensiz metabolizma çalışır ve yan ürün olarak laktik asit ortaya çıkar. Laktik asidin fazlası canlılar için çok zararlıdır. Kaslarımızda yorulunca ortaya çıkan ağrının sebebi de işte bu laktik asittir. Japon balıkları ise oksijensiz metabolizmalarını laktik asit yerine alkolü yan ürün olarak ortaya çıkararak gerçekleştirir ki en azından alkol onlar için laktik asit kadar tehlikeli değildir.

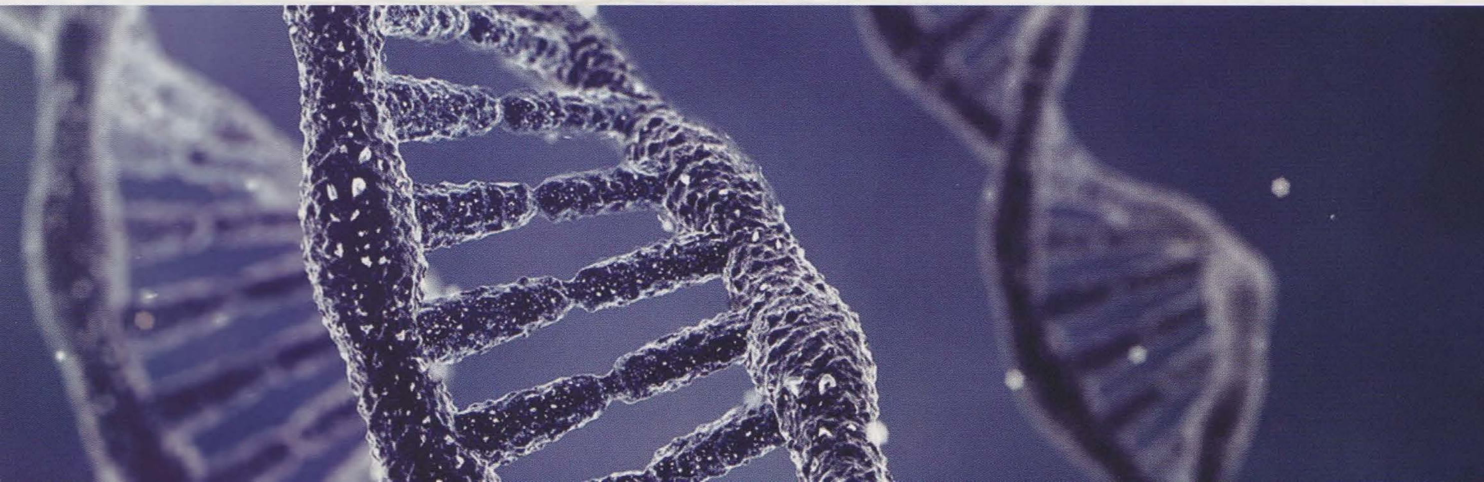
Dolayısıyla tabiatta hayat enerjisini çok farklı şekillerde karşılayan canlılar mevcuttur. Görüldüğü gibi hayvanlar için bile oksijen şart olmayabilmektedir. Dolayısıyla Rabbimiz canlıları çok farklı şekillerde hayatta tutmaya muktedirdir.

Bazı haddini aşan insanlar televizyonlara çıkıp herkesin önünde Hz. İsa göğe yükselmiş olamaz orada oksijen yok diyerek büyük bir cehalet örneği sergilerken, aynı zamanda komik duruma düşmektedir.

Allah her şeye kadirken bu şekilde ifadeler kullanıp sahih hadisleri inkar yoluna gidenler, aslında Rabbimizin kudretinin sonsuzluğunu da sorgulamış olmaktadır. Allah cümlemizi böyle cahil insanların şerrinden korusun.

Kaynaklar:

http://news.nationalgeographic.com/news/2010/04/100416-oxygen-free-complex-animals-mediterranean/

ZİKİRLER, DUÂLAR VE FAZÎLETLİ AMELLER

SAFER AYININ VAZÎFELERİ

SAFER AYININ HER GÜNÜ OKUNACAK BİR DUÂ

(21 Ekim Cumartesi ile 18 Kasım Cumartesi arası)

Evliyâullâhın reisi ve **Nebhânî** *(Rahimehullâh))*ın ifâdesiyle; nazîri bulunmayan ***"el-Cevâhiru'l-hams"*** isimli eserin sâhibi **Muhammed ibni Hatîruddîn** *(Kuddise Sirruhû)*dan rivâyet olunduğuna göre her kim aşağıda zikredilecek duâyı Safer ayının her günü okursa **Allâh-u Te'âlâ** onu bir dahaki Safer ayına kadar o sene olacak bütün belâ ve musîbetlerden korur. O sene ona aslâ hiçbir belâ isâbet etmez.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

«اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَنَبِيِّكَ وَرَسُولِكَ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هٰذَا الشَّهْرِ وَمِنْ شَرِّ هٰذَا الْيَوْمِ وَمِنْ كُلِّ شِدَّةٍ وَبَلَاءٍ وَبَلِيَّةٍ الَّتِي قَدَّرْتَ فِيهِ يَا دَهْرُ يَا دَيْهُورُ يَا دَيْهَارُ يَا كَانُ يَا كَيْنُونُ يَا كَيْنَانُ يَا أَزَلُ يَا أَبَدُ يَا مُبْدِئُ يَا مُعِيدُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدِ! أَنْتَ تَفْعَلُ مَا تُرِيدُ، اَللّٰهُمَّ احْرُسْنِي بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ فِي نَفْسِي وَمَالِي وَأَهْلِي وَأَوْلَادِي وَدِينِي وَدُنْيَايَ الَّتِي ابْتَلَيْتَنِي بِصُحْبَتِهَا بِحُرْمَةِ الْأَبْرَارِ وَالْأَخْيَارِ بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ يَا كَرِيمُ يَا سَتَّارُ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اَللّٰهُمَّ يَا شَدِيدَ الْقُوٰى يَا شَدِيدَ الْمِحَالِ يَا عَزِيزُ يَا كَرِيمُ يَا كَبِيرُ يَا مُتَعَالُ! ذَلَّتْ بِعِزَّتِكَ جَمِيعُ خَلْقِكَ، اِكْفِنِي وَاكْفِنِي عَنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ يَا مُحْسِنُ يَا مُجْمِلُ يَا مُتَفَضِّلُ يَا مُنْعِمُ يَا مُكْرِمُ! يَا اَللّٰهُ لَا إِلٰهَ إِلَّا أَنْتَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ! اَللّٰهُمَّ يَا لَطِيفُ لَطُفْتَ بِخَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، اُلْطُفْ بِنَا فِي قَضَائِكَ وَعَافِنَا مِنْ بَلَائِكَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ! حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اَللّٰهُمَّ بِسِرِّ الْحَسَنِ وَأَخِيهِ وَجَدِّهِ وَأَبِيهِ وَأُمِّهِ وَبَنِيهِ، اِكْفِنِي شَرَّ هٰذَا الْيَوْمِ وَمَا يَنْزِلُ فِيهِ يَا كَافِيَ الْمُهِمَّاتِ يَا دَافِعَ الْبَلِيَّاتِ! ﴿فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللّٰهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾، وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ، اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَهْرِ الصَّفَرِ وَاخْتِمْ لَنَا بِالسَّعَادَةِ وَالظَّفَرِ، اٰمِينَ!»

"Ey **Allâh**! Kulun, **Nebîn** ve **Rasûlün** olan Ümmî **Peygamber Efendimiz Muhammed**'e ve Ehl-i Beyti'ne ve sahâbesine salât eyle, bereketler yağdır ve selâm eyle.

Ey **Allâh**! Muhakkak ki ben bu ayın ve bu günün şerrinden ve Senin bu ayda yarattığın her bir belâ ve musîbetten Sana sığınırım. Ey **Ezelî**! Ey **Bâkî**! Ey **Kadîm**! Ey **Mevcûd**! Ey **Sâbit**! Ey **Hakk**!

Ey (varlığının) başlangıcı olmayan! Ey sonu olmayan! Ey her şeyi yoktan yaratan! Ey her şeyi tekrar diriltecek olan! Ey celâl ve ikrâm sâhibi! Ey ulu Arş'ın sâhibi! Sen dilediğini yaparsın!

Ey **Allâh**! Canımı, malımı ve birliktelikleriyle beni imtihana tâbi tuttuğun çocuklarımı, dînimi ve dünyâmı hiç uyumayan kudret nazarınla muhâfaza eyle. İyi ve hayırlı kullarının hürmetine bu duâmı kabûl eyle! Rahmetinle muâmele eyle!

Ey yüce **Allâh**! Ey günahları bağışlayan! Ey (kullarına karşı) cömert (olan)! Ey günahları örten! Ey acıyanların en merhametlisi rahmetinle muâmele eyle! Ey kuvvetleri güçlü ve azâbı şiddetli olan **Allâh**! Ey Kendisi çok güçlü olan! Ey ululuk sâhibi! Ey iyilik sahibi! Ey büyük **Allâh**! Ey yüce **Allâh**! İzzetinle bütün yaratıklarını zelîl kıldın. Sen bana kâfî gel, mahlûkātın(ın şer ve zararların)a karşı bana kâfî gel.

Ey güzellik veren! Ey yaptığını güzel yapan! Ey (dilediğini) güzelleştiren! Ey fazl-u kerem sâhibi! Ey in'âm eden! Ey ikrâm eden! Ey Kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmayan! Ey acıyanların en merhametlisi! Ey gökleri ve yeri yaratma lütfunda bulunan Latîf! Kazâ ve kaderinde bize lütufta bulun. Belandan bize âfiyet ver. Günahlardan dönüş ve ibâdete kuvvet ancak Senin yardımınladır. Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle (duâmı kabûl buyur).

Allâh-u Te'âlâ bize yeter. O ne güzel vekildir. O pek yüce ve çok büyük **Allâh**'ın yardımı olmadan hiçbir güç ve kuvvet yoktur. Ey **Allâh**! **Hasen** ile kardeşinin, dedesi ile babasının, annesi ile oğullarının sırrı hakkı için; bugünün şerrine ve bugünde inecek olan belâların şerrine karşı bana kâfi gel. Ey mühim sıkıntılara kâfi gelen ve ey belâları kaldıran! **'Onlara karşı muhakkak Allâh sana kâfi gelecektir, O hakkıyla işiten ve hakkıyla bilendir.'** *(el-Bakara Sûresi:137'den)* (**âyet-i kerîme**si hakkı için bana kâfi gel.)

Allâh-u Te'âlâ, **Efendimiz Muhammed**'e, Ehl-i Beyti'ne ve ashâbının tümüne salât eylesin. Ey **Allâh**! Safer ayında bize bereket ver. Mutluluk ve murâda nâiliyetle bitirmemizi nasîb et. Âmîn!" *(Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:50-52; İbrâhîm el-Ensârî, Rave'z-zam'ân fî fezâili'l-eşhuri ve'l-eyyâm, sh:4; Muhammed Ebu'l-Yüsr 'Âbidîn, Tenbîhu'l-kulûbi'n-nâ'ime 'ale'l-evrâdi'd-dâime, sh:71-72; Şeyh Mahmûd Sâmî, el-Ed'iye ve'l-ezkâr, sh:118-119)*

SAFER AYININ SON ÇARŞAMBA GECESİ OKUNACAKLAR

Safer Ayının Son Çarşamba Gecesi (14 Kasım Salı'yı 15 Kasım Çarşamba'ya bağlayan gece bir de Rûmî Takvim'e göre olan Mart ayının ilk Çarşamba gecesi yâni salıyı çarşambaya bağlayan gece) akşam namazından sonra bir senelik belâlardan korunmak için okunacak duâlar:

12 kere el-Fâtiha Sûre-i Celîlesi, ilk başta Eûzü, her birinin başında besmele ile okunur.

100 kere: «بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ.»

"O Rahmân ve O Rahîm olan **Allâh**'ın ismiyle!"

100 kere: «بِسْمِ اللهِ الَّذِي لاَ يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلاَ فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ.»

"O **Allâh**'ın ismiyle (akşamladım) ki, O'nun ismiyle birlikte (olana) ne yerde, ne de gökte hiç bir şey zarar veremez. O, hakkıyla işiten, çok iyi bilendir."

100 kere: «لاَحَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.»

"Günahlardan dönüş ve ibâdete kuvvet ancak Yüce ve Ulu olan **Allâh-u Te'âlâ**'nın yardımıyladır."

27 kere Kadr (İnnâ Enzelnâ) Sûresi:

بِسْــــمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ﴿اِنَّـا اَنْزَلْنَـاهُ فِـى لَيْلَـةِ الْقَـدْرِ ۚ ۞ وَمَـا اَدْرٰيـكَ مَـا لَيْلَـةُ الْقَـدْرِ ۜ ۞ لَيْلَـةُ الْقَـدْرِ خَيْـرٌ مِـنْ اَلْـفِ شَـهْرٍ ۜ ۞ تَنَـزَّلُ الْمَلٰٓئِكَـةُ وَالـرُّوحُ فِيهَـا بِـاِذْنِ رَبِّهِـمْ ۚ مِـنْ كُلِّ اَمْـرٍ ۞ سَـلَامٌ هِـىَ حَتّٰـى مَطْلَعِ الْفَجْـرِ﴾

“O Rahmân ve O Rahîm olan Allâh’ın ismiyle! Muhakkak Biz onu (o ebedî mucize olan Kur’ân-ı Kerîm’i) **Kadir Gecesi’nde** (Levh-i Mahfûz’dan, birinci kat semaya) **topluca indirdik. Kadir Gecesi’nin ne** (kadar büyük bir gece) **olduğunu sana bildirmiş olan şey de nedir?** (Kimse bilemez ki bildirsin! İşte şimdi Ben sana bildiriyorum ki;) **Kadir Gecesi** (içerisinde Kadir Gecesi bulunmayan) **bin aydan daha hayırlıdır. Melekler de, Rûh** (diye adlandırılan Cebrâîl *(Aleyhisselâm)*) **da** (o geceden bir dahaki seneye kadar takdir edilmiş olan) **her önemli işten dolayı Rablerinin izniyle onda iner de iner.** (Başka zamanlarda Allâh-u Te‘âlâ hem belâ hem de selâmet takdir ederken,) **o** (geceki takdirler)**, fecir doğuncaya kadar ancak bir selâmettir.”** *(el-Kadr Sûresi:1-5)*

100 kere: «يَا خَالِقُ.»

100 kere: «سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ.»

Sonunda şu salevât-ı şerîfe okunur:

«اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ تَسْلِيمًا.»

“Ey **Allâh**! **Nebiyy-i Ümmî** olan **Efendimiz Muhammed**’e, âline (Ehl-i Beyti’ne) ve sahâbesine çokça salât et ve çokça selâm et!” *(Mâü’l-‘Ayneyn, Na‘tü’l-bidâyât, sh:168)*

HER ÇARŞAMBANIN UĞURSUZLUĞUNDAN KORUNMAK İÇİN HER SALIYI ÇARŞAMBAYA BAĞLAYAN GECE OKUNACAKLAR

Mâü’l-Ayneyn *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**’nin ehl-i hayırdan ve ehl-i ilimden olan güvenilir zatlardan naklettiğine göre, her çarşamba gecesi yâni salıyı çarşambaya bağlayan gece akşamla yatsı arasında:

100 kere: «بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ.»

100 kere: «يَا خَالِقُ.»

100 kere: «سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ.»

100 kere de: «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.»

okumaya devâm eden kişiyi **Allâh-u Te‘âlâ** o sene inecek bütün belâlardan muhâfaza eder. *(Mâü’l-‘Ayneyn, Na‘tü’l-bidâyât, sh:168)*

SAFER AYININ SON ÇARŞAMBA GECESİ BİR KABA YAZILIP SUYU İÇİLECEK SELÂM ÂYETLERİ

(14 Kasım Salı’yı 15 Kasım Çarşamba’ya bağlayan gece)

“Bir Senelik Belâ ve Uğursuzluklardan Kurtulmak İçin Safer Ayında Okunacak Duâlar ve Çarşamba Gününün Uğursuzluk Özelliği” kitabımızda zikredilen birçok mâlumattan anlaşıldığı üzere her ayın çarşambaları, özellikle de son çarşambası bir takım sıkıntılara mahal olabilir.

Nitekim **İsmâ'îl Hakki el-Bursevî** *(Kuddise Sirruhû)*nun beyânı vechile; Âd kavminin kısır rüzgârla azâba uğratılması safer ayının son çarşambasının sabahı başlamış ve diğer çarşamba güneş batana kadar devâm ederek sekiz gün sürmüştür. O sene bu günler "Kocakarı soğukları" diye anılan günlere denk gelmiştir. O günlere "Kocakarı soğukları" denilmesi ise Âd Kavmi'nden bir kocakarı o yedi gün zarfında yer altındaki bir odada saklanıp, sekizinci gün rüzgâr onu saklandığı yerden çekip-çıkartarak helâk ettiği içindir." *(İsmâ'îl Hakkî el-Bursevî, Rûhu'l-beyân, 10/101)*

Ancak **İbrâhîm ibni Muhammed el-Ensârî el-Mâlikî** *(Rahimehullâh)* günlerin ve gecelerin fazîletleri ile ilgili olan pek kıymetli eserinde; yine böylece **Şam** diyârının eski diyânet reislerinden olan **Şeyh Muhammed Ebu'l-Yüsr Âbidîn Hazretleri** bir takım evrâd ve ezkârı cemettiği eserinde; **Abdülhâdî Harse *"el-Edviyetü'l-ilâhiyye"*** isimli eserinde, ayrıca **Ali Haydar Efendi** *(Kuddise Sirruhû)*nun en çok sevdiği şeyh olan **Mahmud Sâmi Ramazanoğlu** *(Kuddise Sirruhû)* zikirlerle ilgili yazdığı bir eserinde şu beyanda bulunmuşlardır:

Allâh-u Te'âlâ'nın saferin son çarşambasında yaratacağı şerlerden korumak için yapılacak ameller hakkında **Allâme Şeyh Muhammed ibni Abdi'l-Hayy ed-Dâvûdî** *(Kuddise Sirruhû)*, kendi şeyhi **Şeyh İlyas** *(Rahimehullâh)*tan, o da Şâfi'î mezhebinde ictihad derecesine ulaşmış olan şeyhi **İbrâhîm el-Kûrânî Hazretleri**'nden, o da **Şeyh Ferîdüddîn Genc-i Şeker en-Nakşibendî** *(Kuddise Sirruhû)*dan naklen şöyle demiştir: "Her sene Levh-i Mahfuz'dan semâ-i dünyâya (dünyâ semâsına) üç yüz yirmi bin belâ iner ki bunlar, saferin son çarşamba gecesinde ve gününde nâzil olurlar, bu yüzden o gün sene günleri içerisinde en zor gün olur. İşte o gece yedi selâm âyetini bir kaba yazıp suyunu içen kimseye **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle o seneki belâlardan hiçbir şey isâbet etmez. Geçmiş büyükler o gece akşamla yatsı arası câmide toplanıp yedi peygambere selâm ihtivâ eden âyet-i kerîmeleri bir kâtibe yazdırarak kaplar içine koyar ve suyundan içerlerdi. Daha sonra da evlere hediye olarak gönderirlerdi. Burada şunu ifâde edelim ki; bu yazının safran ve gül suyundan elde edilen mürekkeple yazılması gerekir, zîrâ günümüzün mürekkepleri sağlığa zararlıdır. *(İbrâhîm el-Ensârî, Rave'z-zam'ân fî fedâili'l-eşhuri ve'l-eyyâm, sh:4; Muhammed Ebu'l-Yüsr 'Âbidîn, Tenbîhü'l-kulûbi'n-nâ'ime 'ale'l-evrâdi'd-dâime, sh:71-72; Mahmûd Sâmî, el-Ed'iye ve'l-ezkâr, sh:123-127; Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:52; 'Abdülhâdi Harse, el-Edviyetü'l-ilâhiyye, sh:48)*

O âyet-i kerîmeler de şunlardır:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ، ﴿سَلَامٌ قَوْلاً مِنْ رَبٍّ رَح۪يمٍ﴾، ﴿وَسَلَامٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا﴾، ﴿وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ اَمُوتُ وَيَوْمَ اُبْعَثُ حَيًّا﴾، ﴿سَلَامٌ عَلٰى نُوحٍ فِي الْعَالَم۪ينَ ۞ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِن۪ينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلٰٓى اِبْرٰه۪يمَ ۞ كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِن۪ينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلٰى مُوسٰى وَهٰرُونَ ۞ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِن۪ينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلٰٓى اِلْيَاس۪ينَ ۞ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِن۪ينَ﴾، ﴿وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَل۪ينَۚ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِد۪ينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِۜ﴾، ﴿سَلَامٌ هِيَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ﴾

Yazılacak Âyet-i Kerîmelerin Mânâları

"(Cennetliklere şeref vermek için, melekler aracı yapılmaksızın bi'z-Zât) **O Rahîm olan Rab**(lerin)**den** ('Ey cennet ehli! Selâm olsun size') **söz**(üy)**le bir selâm** (gelir).**"** *(Yâsîn Sûresi:58)*

“(Allâh’tan) **selâm olsun ona** (Yahyâ’ya); **doğduğu günde de, öleceği günde de, diri olarak** (kabrinden) **çıkarılacağı günde de.** (Ona şeytanın şerrinden, münker-nekîr suâlinden, kabir azâbından, mahşerin ve cehennemin dehşetlerinden kurtuluş müyesser olsun.)” *(Meryem Sûresi:15)*

“(Îsâ *(Aleyhisselâm)* beşikte dile gelerek:) **‘Doğduğum günde de, öleceğim günde de, diri olarak** (kabrimden) **çıkarılacağım günde de bana** (Allâh-u Te‘âlâ’dan) **selâm olsun** (da, o vesîleyle şeytanın tasallutundan, kabir azâbından, kıyâmet gününün dehşetlerinden ve cehennemden kurtuluş nasîb olsun).**’** (dedi).” *(Meryem Sûresi:33)*

“Âlemler içerisinde (tarafımızdan) **Nûh’a selâm** (ve esenlik) **olsun. İşte sana! Muhakkak ki Biz** (Nûh *(Aleyhisselâm)* gibi) **güzel amelde bulunanları** (iyiliklerine karşılık) **ancak böylece mükâfatlandırırız.”** *(es-Sâffât Sûresi:79-80)*

“İbrâhîm’e (tarafımızdan) **selâm** (ve esenlik) **olsun. İşte sana!** (Onun gibi) **güzel amel işleyenleri ancak böyle mükâfatlandırırız.”** *(es-Sâffât Sûresi:109-110)*

“Mûsâ ve Hârûn’a da (tarafımızdan) **selâm** (ve selâmet) **olsun. İşte sana! Şüphesiz Biz** (Mûsâ ve Hârûn *(Aleyhimesselâm)* gibi) **güzel amelde bulunanları ancak böyle mükâfatlandırırız.”** *(es-Sâffât Sûresi:120-121)*

“İlyas’a da (tarafımızdan) **selâm** (ve saâdet) **olsun. İşte sana! Şüphesiz Biz** (İlyâs *(Aleyhisselâm)* gibi) **güzel amelde bulunanları ancak böyle mükâfatlandırırız.”** *(es-Sâffât Sûresi:130-131)*

“Selâm olsun o tüm gönderilen (peygamber)**lere.”** *(es-Sâffât Sûresi:181)*

“(Şirk ve günah kirlerinden) **tertemiz oldunuz. Öyleyse ebedî kalıcılar olarak buraya** (cennete) **girin.”** *(ez-Zümer Sûresi:73’den)*

“(Başka zamanlarda Allâh-u Te‘âlâ hem bela hem de selâmet takdir ederken) **o** (geceki takdirler)**, fecir doğuncaya kadar ancak bir selâmettir.”** *(el-Kadr Sûresi:5)*

HER AYIN, ÖZELLİKLE DE SAFER AYININ SON ÇARŞAMBA GECESİNDE OKUNACAK “ÂYETE’L-KÜRSÎ’NİN SIRRI” İSİMLİ MÜHİM DUÂ (14 Kasım Salı’yı 15 Kasım Çarşamba’ya bağlayan gece)

Seyyid Mâü’l-Ayneyn *(Kuddise Sirruhû)*nun beyânı vechile; aşağıda zikredilen duâ sabah-akşam 3 kere okunur, gücü yetmeyen 1 kere de okuyabilir ya da ihtiyaç anında okunur. Bu duâda dileklerin yerine gelmesi, sıkıntıların açılması, işlerin kolaylaşması ve düşmanların mağlup olması için birçok sırlar vardır. Bu duâyı her kamerî ayın son çarşamba gecesinde (özellikle safer ayının son çarşambaşında) okumakta ise fazlaca faydalar ve sırlar bulunmaktadır. Kişi bu duâyı okuduktan sonra dilediği şeyleri **Mevlâ Te‘âlâ**’dan isteyebilir.

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ، «اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي خَلَقَ الْعَوَالِمَ وَيَسَّرَ الْعُلُومَ وَأَجْرَى الْأَفْلَاكَ وَسَخَّرَ النُّجُومَ وَاسْتَوٰى فِي عِلْمِهِ الْمَنْطُوقُ وَالْمَفْهُومُ وَيَعْلَمُ الظَّوَاهِرَ وَالسِّرَّ الْمَكْتُومَ، لِكُلِّ حَيٍّ عِنْدَهُ رِزْقٌ مَقْسُومٌ وَأَجَلٌ مَعْلُومٌ لِيَوْمٍ مَحْتُومٍ، سُبْحَانَهُ! ﴿اَللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ اَلْحَيُّ الْقَيُّومُۚ﴾، أَفْنَى الْقُرُونَ الْمَاضِيَةَ قَوْمًا بَعْدَ قَوْمٍ وَأَبَادَ الدُّهُورَ الْخَالِيَةَ يَوْمًا بَعْدَ يَوْمٍ وَعَدَلَ فِي أَحْكَامِهِ فَلَا يَلْحَقُهُ لَوْمٌ، سُبْحَانَهُ! ﴿لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌۜ﴾، تَعَبَّدَ الْبَرَايَا بِفَرْضٍ بَعْدَ فَرْضٍ وَأَجْزَلَ الْعَطَايَا فَأَفْضَلَ فِي الْبَسْطِ وَعَدَلَ فِي الْقَبْضِ، سُبْحَانَهُ!

﴿لَهُ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ﴾، وَأَسْبَلَ عَلَى الْعُصَاةِ كَنَفَ سَتْرِهِ وَمَنِّهِ وَسَكَّنَ
رَوْعَاتِ الْخَائِفِينَ مِنْهُ بِأَمْنِهِ وَمَنَّ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ بِلُطْفِهِ وَيُمْنِهِ وَيَسَّرَ الطَّاعَاتِ لِعِبَادِهِ
بِحُسْنِ عَوْنِهِ، سُبْحَانَهُ! ﴿مَنْ ذَا الَّذٖى يَشْفَعُ عِنْدَهُٓ اِلَّا بِاِذْنِهٖ﴾، خَلَقَ الْعِبَادَ وَرَزَقَهُمْ
وَأَهْلَ الرَّشَادِ بِطَاعَتِهِ وَفَّقَهُمْ وَبِمَرْضَاتِهِ أَسْعَفَهُمْ وَاجْتَبَاهُمْ، وَأَهْلَ الْعِنَادِ بِعَذَابِهِ خَوَّفَهُمْ،
سُبْحَانَهُ! ﴿يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدٖيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْۚ﴾، خَلَقَ مَا شَاءَ كَمَا شَاءَ وَحَكَمَ عَلٰى
مَا شَاءَ بِمَا شَاءَ وَقَدَّرَ الْأَشْيَاءَ كَيْفَ شَاءَ، سُبْحَانَهُ! ﴿وَلَا يُحٖيطُونَ بِشَیْءٍ مِنْ عِلْمِهٖٓ اِلَّا
بِمَا شَٓاءَۚ﴾، مُكَوِّنُ الدَّارَيْنِ وَخَالِقُهُمَا وَمُنْشِئُ الثَّقَلَيْنِ وَمَالِكُهُمَا وَرَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ
الْمَغْرِبَيْنِ وَمَا بَيْنَهُمَا، سُبْحَانَهُ! ﴿وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَۚ وَلَا يَؤُ۫دُهُ حِفْظُهُمَاۚ﴾،
فَتَبَارَكَ رَبُّنَا ذُو الْإِحْسَانِ الَّذِي لَمْ يُشَارِكْهُ فِي الْقِدَمِ الْأَزَلِيِّ قَدِيمٌ، أَعَدَّ لِأَوْلِيَائِهِ دَارَ النَّعِيمِ
وَأَكْرَمَهُمْ فِيهَا بِالنَّظَرِ إِلٰى وَجْهِهِ الْكَرِيمِ وَأَعَدَّ لِأَعْدَائِهِ عَذَابَ الْجَحِيمِ، يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ
وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ، سُبْحَانَهُ! ﴿وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظٖيمُ﴾، اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى
نَبِيِّكَ وَعَبْدِكَ وَرَسُولِكَ مُحَمَّدٍ الْمُخْتَارِ صَاحِبِ الْمُعْجِزَاتِ وَالْآثَارِ وَالدِّلَالَاتِ وَالْأَسْرَارِ
وَالْكَرَامَاتِ وَالْأَنْوَارِ وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ الْأَخْيَارِ وَأَصْحَابِهِ الْأَبْرَارِ
وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالتَّابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلٰى يَوْمِ الدِّينِ، اَللّٰهُمَّ أَنْزِلْ عَلَيْنَا فِي هٰذِهِ
السَّاعَةِ مِنْ خَيْرِكَ وَبَرَكَاتِكَ مَا أَنْزَلْتَ عَلٰى أَوْلِيَائِكَ وَخَصَّصْتَ بِهِ أَحْبَابَكَ وَأَذِقْنَا بَرْدَ
عَفْوِكَ وَحَلَاوَةَ مَغْفِرَتِكَ وَانْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ الَّتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ وَارْزُقْنَا مِنْكَ قَبُولًا
وَتَوْبَةً نَصُوحًا وَإِجَابَةً وَمَغْفِرَةً وَعَافِيَةً تَعُمُّ نَفْسِي وَأَهْلِي وَأَحْبَابِي مَنْ حَضَرَنِي وَمَنْ غَابَ
عَنِّي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ! اَللّٰهُمَّ لَا تُخَيِّبْنَا مِمَّا سَأَلْنَاكَ وَلَا تَحْرِمْنَا مِمَّا رَجَوْنَاكَ
وَاحْفَظْنَا فِي الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ إِنَّكَ مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ.» اٰمِينْ!

"Bütün hamdler âlemleri halkeden, ilimleri(n tahsîlini ehline) kolay eden, felek (ve gezegen) leri yürüten, yıldızları (vazîfelerine âmâde ve) müsahhar kılan, (dil ile) konuşulan ve (akıl ile) anlaşılan her şey ilminde eşit gelen, her diri için Kendi nezdinde taksim edilen bir rızık ve kararlanmış gün için mâlum bir ecel bulunan **Allâh**'a mahsustur. Onu tesbîh (tüm noksan sıfatlardan tenzîh) ederim. **'Allâh ki; Kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur.** (Başı sonu olmayan, Zâtı'na âit bir hayatla) **Hayy'dır,** (yarattıklarını yönetme ve koruyup kollama işini dâimâ üstlenmiş bulunan bir) **Kayyûm'dur.'**

O **Allâh** geçmiş kavimleri ardarda yok etti, geçen asırlar halkını gün be gün helâk etti, hükümlerinde adâletli olduğu için Kendisine hiçbir kınama yol bulamadı. Onu tesbîh (tüm noksan sıfatlardan tenzîh) ederim. **'Ne** (uyku öncesindeki) **bir gevşeme, ne de bir uyku Kendisini tutmaz.'**

Mahlûkātı ardarda (meşrû ettiği) farzlarla ibâdet etmeleri ile mükellef etti, lütuflarını bol yapıp genişlik verirken lütfetti, daraltırken de adâletli davrandı. Onu tesbîh (tüm noksan sıfatlardan tenzîh) ederim. **'Göklerde olanlar ve yerde bulunanlar** (mülkiyet ve hâkimiyet bakımından) **sadece O'na âittir.'**

Keremini ve örten hıcâbını (perdesini) âsiler üzerine sarkıttı (da onları rezil etmedi), verdiği güvenceyle Kendisinden korkanların korkularını teskin etti, lütf-u bereketiyle müminlere ihsânda bulundu, güzel yardımıyla kullarına tâatleri kolay etti. Onu tesbîh (tüm noksan sıfatlardan tenzîh) ederim. **'Kimdir şu kimse ki, O'nun izni olmadan nezdinde şefaat edebilecektir?!'**

Kulları yarattı ve rızıklandırdı, rüşd (mânevî olgunluk) sâhiplerini tâatına muvaffak kıldı, rızâsına erdirdi ve seçkin kıldı, inatçıları da azâbıyla tehdit etti. O'nu tesbîh (tüm noksan sıfatlardan tenzîh) ederim. **'O,** (yaratıklarının) **önlerinde olanları da, arkalarında bulunanları da** (onların geçmiş-gelecek, dünyâ-âhiret, görülen ve görülmeyen her şeylerini) **bilmektedir.'** Dilediğini dilediği şekilde halketti, dilediğine dilediğiyle hükmetti, varlıkları dilediği şekilde takdir etti. Onu tesbîh (tüm noksan sıfatlardan tenzîh) ederim. '(Öğretmeyi) **dilediği şeyler hâriç, onlar Onun ilmi**(nin tealluk ettiği sonsuz bilgileri)**nden hiçbir şeyi kavrayamazlar.'**

İki cihânın mükevvini ve yaratıcısı O'dur. İns-ü cinnin Mûcidi ve Mâliki O'dur. İki meşrik (doğu) ile iki mağribin (batının) ve ikisi arasındakilerin **Rabbi** O'dur. O'nu tesbîh (tüm noksan sıfatlardan tenzîh) ederim. '(Arşı'nın önündeki tahtı olan) **Kürsü'sü** (ise) **gökleri ve yeri kaplamıştır. O ikisini**(n yedi kat tabakalarını) **korumak Kendisine hiç de ağır gelmez.'** İhsân sâhibi **Rabbimiz** çok bereketlidir. Ezelî kıdeminde hiçbir kadîm O'na ortak değildir, dostlarına nîmet yurdu hazırlamış ve orada onlara keremli cemâline bakma nîmeti ikrâm etmiştir. Düşmanlarına cehennem azâbı hazırlamıştır. O dilediğini saptırır, dilediğini ise dosdoğru yola iletir. Onu tesbîh (tüm noksan sıfatlardan tenzîh) ederim. '(Eş ve benzerden, tüm noksanlık emâreleri ve sonradan olma belirtilerinden son derece yüce olan) **Aliyy de;** (Zâtı'na nispetle, her şeyin değersiz kalacağı bir büyüklüğe sâhip olan) **Azîm de ancak O'dur.'**

Ey **Allâh**! Peygamberin, kulun ve **Rasûlün** olan; mûcizeler, eserler, delâletler, sırlar, kerâmetler ve nurlar sâhibi **Muhammed-i Muhtâr**'a salât eyle. **Allâh-u Te'âlâ** ona, âilesine, hayır sâhipleri olan Ehl-i Beyti'ne, iyilik sâhibi ashâbına, muhâcirler ile ensâra ve cezâ gününe kadar ihsânda (iyi inanç ve güzel amellerde) onlara uyanlara salât eylesin. Ey **Allâh**! Bu saatte Sen bizim üzerimize hayrından ve bereketlerinden, dostlarının üzerine indirmiş bulunduğun ve sevdiklerini kendisiyle seçkin kılmış olduğun şeyleri inzal eyle, affının serinliğini ve mağfiretinin halâvetini (bağışlamanın tadını) bize tattır, her şeyi kaplamış olan o engin rahmetini üzerimize neşret. Sen bize tarafından kabûl, nasûh tevbesi, icâbet (kabûl) ve mağfiret ver, beni de âilem ve sevdiklerimden yanımda olan ve olmayanları da kaplayacak bir âfiyet (bizlere) nasîb et. Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle (duâmı kabûl et). Ey **Allâh**! Sen bizi, Senden istediklerimizden umutsuz etme, Senden umduklarımızdan mahrum etme, hayatımızda ve ölümümüzde bizi muhâfaza eyle. Duâları kabûl eden ancak Sensin." Âmîn! *('Abdülmecîd ibnü Tâhâ ez-Zu'bî, İthâfü'l-ekâbir fî sîrati ve menâkıbi'l-İmâmi Muhyiddîn Abdilkādir el-Ceylânî el-Hasenî el-Huseynî, sh:561-562)*

- SAFER AYINDA KILINACAK NAMAZLAR -

SAFER AYININ SON ÇARŞAMBA GECESİ NAMAZI

(14 Kasım Salı'yı 15 Kasım Çarşamba'ya bağlayan gece)

Safer ayının son çarşambasının gecesi veya gündüzü iki rekât namaz kılınıp birinci ve ikinci rekâtta Fâtiha'dan sonra 11 kere İhlâs-ı Şerîf okunur, namazdan sonra 7 defa istiğfâr edilip el kaldırılarak 11 defâ (iki başlık sonra yazan) Salât-ı Münciye okunur, sonlarında ise:

«إِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

“Muhakkak ki Sen her şeye **Kādir**’sin.” zikri eklenir. Bundan sonra, “Beni ve efrâd-ı **â**ilemi ve bilcümle müminleri yer ve gök âfatlarından ve cemî belâlardan muh**â**faza buyur yâ **Rabbi**!” diye duâ edilir. *(Mahmûd Sâmî, el-Ed‘iye ve’l-ezkâr, sh:123-127)*

SAFER AYININ SON ÇARŞAMBA GÜNÜ NAMAZI (15 Kasım Çarşamba)

İmâm-ı Rabbânî *(Kuddise Sirruhû)*nun babasının ve evvelce kendisinin de mensûbu bulunduğu Çeştiyye Tarîkatı meşâyihından Şeyh-i Kâmil **Ferîdüddîn Genc-i Şeker Hazretleri**’nin, tarîkatın müessisi ve evliyânın reîsi **Hâce Mu‘înüddîn-i Çeştî** *(Kuddise Sirruhû)*nun evrâdından nakline göre; her sene üç yüz yirmi bin belâ gökten yere nâzil olur, bunların hepsi de safer ayının son çarşambasında vâki olur. Bu yüzden o gün senenin günlerinin en çetin geçen günü olur.

O gün her kim dört rekât namaz kılar da her bir rekâtında Fâtiha’dan sonra 17 kere Kevser Sûresi, 5 kere İhlâs Sûresi ve birer kere Felak-Nâs Sûrelerini okur, namaz bittikten sonra da 7 kere istiğfâr edip ellerini kaldırarak aşağıda zikredilen duâyı okursa **Allâh-u Te‘âlâ** keremiyle onu o gün yağan bütün belâlardan muhâfaza eder ve o günden îtibâren bir dahaki senenin tamâmına kadar çevresinde hiçbir belâ dolaşmaz. *(Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:50-52; İbrâhîm el-Ensârî, Rave’z-zam’ân fî fezâili’l-eşhuri ve’l-eyyâm, sh:4; Muhammed Ebu’l-Yüsr ‘Âbidîn, Tenbîhu’l-kulûbi’n-nâ‘ime ‘ale’l-evrâdi’d-dâime, sh:71-72; Mahmud Sâmî, el-Ed‘iye ve’l-ezkâr, sh:123-127)*

SON ÇARŞAMBA GÜNÜ NAMAZINDAN SONRA OKUNACAK ÂYET-İ KERÎMELER VE DUÂLAR

أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلٰى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمُ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾، ﴿وَسَلَامٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا﴾، ﴿وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ اَمُوتُ وَيَوْمَ اُبْعَثُ حَيًّا﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكَ سَاَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبّٖى اِنَّهُ كَانَ بٖى حَفِيًّا﴾، ﴿وَالسَّلَامُ عَلٰى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدٰى﴾، ﴿وَسَلَامٌ عَلٰى عِبَادِهِ الَّذٖينَ اصْطَفٰى﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا نَبْتَغِى الْجَاهِلٖينَ﴾، ﴿سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبٍّ رَحٖيمٍ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلٰى نُوحٍ فِى الْعَالَمٖينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلٰى اِبْرٰهٖيمَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلٰى مُوسٰى وَهٰرُونَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلٰى اِلْيَاسٖينَ﴾، ﴿وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلٖينَ﴾، ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدٖينَ﴾، ﴿سَلَامٌ هِىَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ﴾

(el-En‘âm Sûresi:54’den, er-Ra‘d Sûresi:24, en-Nahl Sûresi:32’den, Meryem Sûresi:15, 33, 47’den, Tâhâ Sûresi:47’den, en-Neml Sûresi:59’dan, el-Kasas Sûresi:55’den, Yâsîn Sûresi:58, es-Sâffât Sûresi:79, 109, 120, 130, 181, ez-Zümer Sûresi:73’den, el-Kadr Sûresi:5)

Peşine de bu bölümün en başında zikredilen “Safer Ayının Her Günü Okunacak Duâ” okunur.

BU DUÂNIN AKABİNDE 11 DEFÂ OKUNACAK SALÂT-I MÜNCİYE

«اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَاةً تُنْجِينَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ الْأَهْوَالِ وَالْاٰفَاتِ، وَتَقْضِي لَنَا بِهَا جَمِيعَ الْحَاجَاتِ، وَتُطَهِّرُنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ السَّيِّئَاتِ، وَتَرْفَعُنَا بِهَا أَعْلَى الدَّرَجَاتِ، وَتُبَلِّغُنَا بِهَا أَقْصَى الْغَايَاتِ، مِنْ جَمِيعِ الْخَيْرَاتِ فِي الْحَيَاةِ وَبَعْدَ الْمَمَاتِ، إِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

"Ey **Allâh**! **Efendimiz Muhammed**'e (ve Ehl-i Beyti'ne) öyle bir salât et ki; onun sebebiyle bizi bütün korkulardan ve âfetlerden kurtarasın, onun sebebiyle bütün ihtiyaçlarımızı göresin, onun sâyesinde bizi bütün günahlardan temizleyesin, onun vesîlesiyle bizi derecelerin en yücesine yükseltesin, yine onun sâyesinde bizi hayatta ve ölümden sonra bütün hayırların nihâyetine ulaştırasın. Muhakkak Sen her şeye kādirsin." *(Mahmûd Sâmî, el-Ed'iye ve'l-ezkâr, sh:123-127)*

SAFER AYININ SON ÇARŞAMBASINDA TEKRARLANMASINDA HAYIR OLAN BİR DUÂ

(15 Kasım Çarşamba)

«يَا دَافِعَ الْبَلَايَا اِدْفَعْ عَنَّا الْبَلَايَا فَاللّٰهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، إِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

"Ey belâları defeden! Bizden belâları defet. **Allâh** koruyucu olarak (herkesten) daha hayırlıdır. Zâten acıyanların en merhametlisi ancak O'dur. Ey **Allâh**! Şüphesiz Sen her şeye **Kādir**'sin."

Bu duânın 11, 100, 311 gibi mübârek sayılarda tekrarlanmasında çok faydalar mevcuttur.

HER BİRİ YÜZ BİN SALÂTA DENK GELEN ÇOK MÜHİM BİR SALEVÂT-I ŞERÎFE

Şeyh Muhammed ibni Abdillâh el-Halebî el-Kādirî *(Rahimehullâh)* ***"Nûru'l-envâr ve kenzü'l-ebrâr fî zikri's-salâti 'ale'n-Nebiyyi'l-Muhtâr"*** isimli eserinde şöyle demiştir:

"Keşif ve yakîn ehli olan zatlardan ittifakla rivâyet edildiğine göre şu salevât-ı şerîfede geçen salâtların her biri yüz bin salâta denktir. Zâten burada zikredilen lafızların mânâsını iyice düşünen kişi bu sözün doğru olduğunu ve hattâ bu salevâtın bu söylenilenden daha da kıymetli olduğunu anlar." *(Şeyh Muhammed ibnü Abdillâh el-Halebî el-Kādirî, Nûru'l-envâr ve kenzü'l-ebrâr fî zikri's-salâti 'ale'n-Nebiyyi'l-Muhtâr, sh:158-160)*

SALÂT-Ü SELÂMIN OKUNUŞU

«اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ رَحْمَةِ اللّٰهِ،

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ فَضْلِ اللّٰهِ،

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ خَلْقِ اللّٰهِ،

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ عِلْمِ اللّٰهِ،

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ كَلِمَاتِ اللهِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ كَرَمِ اللهِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ حُرُوفِ كَلَامِ اللهِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ ذِكْرِ اللهِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ قَطَرَاتِ الْأَمْطَارِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ أَوْرَاقِ الْأَشْجَارِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ رَمْلِ الْقِفَارِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ الْحُبُوبِ وَالثِّمَارِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ مَا خُلِقَ فِي الْبِحَارِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ مَا أَظْلَمَ عَلَيْهِ اللَّيْلُ وَأَضَاءَ عَلَيْهِ النَّهَارُ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ مَنْ صَلّٰى عَلَيْهِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ مَنْ لَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ أَنْفَاسِ الْخَلَائِقِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ نُجُومِ السَّمَاوَاتِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ كُلِّ شَيْءٍ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ، وَهٰذِهِ الصَّلَوَاتُ تَعْظِيمًا لِسَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللهِ تَعَالٰى وَمَلَائِكَتِهِ وَأَنْبِيَائِهِ وَرُسُلِهِ وَجَمِيعِ الْخَلَائِقِ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَإِمَامِ الْمُتَّقِينَ وَقَائِدِ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ وَشَفِيعِ الْمُذْنِبِينَ سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ وَالْأَئِمَّةِ الْمَاضِينَ وَالْمَشَايِخِ الْمُتَقَدِّمِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَأَهْلِ طَاعَتِكَ أَجْمَعِينَ، وَعَلَيْنَا وَعَلٰى وَالِدِينَا مَعَهُمْ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ! يَا أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ! ﴿اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِى الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا﴾، اَللّٰهُ أَكْبَرُ اللّٰهُ

أَكْبَرُ اَللّٰهُ أَكْبَرُ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ واللّٰهُ أَكْبَرُ اَللّٰهُ أَكْبَرُ وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ، ﴿سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ۞ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ۞ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾.» اٰمِينْ!

"Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, **Allâh-u Te'âlâ**'nın (nihâyetsiz) rahmeti(nin taalluk ettikleri) adedince salât-ü selâm eyle. Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, **Allâh-u Te'âlâ**'nın (sonsuz) fazlı (ve lütfunun yöneldikleri) adedince salât-ü selâm eyle.

Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, **Allâh-u Te'âlâ**'nın (sayısını ancak Kendisinin bileceği) mahlûkâtı adedince salât-ü selâm eyle. Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, **Allâh-u Te'âlâ**'nın ilmi(ndekiler) adedince salât-ü selâm eyle.

Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, **Allâh-u Te'âlâ**'nın kelimeleri adedince salât-ü selâm eyle. Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, **Allâh-u Te'âlâ**'nın (hadsiz-sınırsız) keremi (iyilikleri) adedince salât-ü selâm eyle.

Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, **Allâh-u Te'âlâ**'nın kelâm(ı ve kitaplar)ının harfleri adedince salât-ü selâm eyle. Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, **Allâh-u Te'âlâ**'nın zikri adedince salât-ü selâm eyle.

Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, yağmurların damlaları adedince salât-ü selâm eyle. Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, ağaçların yaprakları adedince salât-ü selâm eyle. Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, çöllerin kumları adedince salât-ü selâm eyle. Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, hubûbât (dâneler-tohumlar) ve meyveler adedince salât-ü selâm eyle.

Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, gece ve gündüz(ler) adedince salât-ü selâm eyle. Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, denizlerde yaratılanlar adedince salât-ü selâm eyle.

Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, gecenin üzerini kararttığı ve gündüzün üzerini aydınlattığı şeyler adedince salât-ü selâm eyle. Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, ona salât edenler adedince salât-ü selâm eyle.

Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, ona salât etmeyenler adedince salât-ü selâm eyle. Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, mahlûkatının nefesleri adedince salât-ü selâm eyle.

Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, göklerdeki yıldızlar adedince salât-ü selâm eyle. Ey **Allâh**! **Efendimiz** ve dostumuz **Muhammed**'e ve **Efendimiz Muhammed**'in Ehl-i Beyti'ne, dünyâdaki ve âhiretteki her şey adedince salât-ü selâm eyle.

Bu salevât **Efendimiz Muhammed**'e tâzim içindir ki **Allâh-u Te'âlâ**'nın, meleklerinin, nebîlerinin, rasullerinin ve **Allâh**'n bütün mahlûkâtının salâtları; (Allâh tarafından) gönderilmiş

peygamberlerin **Efendisi**, müttakîlerin imamı, (kıyâmet günü) abdest uzuvlarının beyazlığından tanınacak ümmetin önderi ve günahkârların şefâatçisi olan **Efendimiz** ve (yegâne) dostumuz **Muhammed**'in, Ehl-i Beyti'nin, sahâbesinin, (pak olan) eşlerinin, zürriyetinin, Ehl-i Beyti'nin, geçmiş imamların, evvelki meşâyıhın, şehitlerin, sâlihlerin (ve ey Allâh!) Sana itâat edenlerin hepsinin üzerine olsun. (Ayrıca) onlarla berâber bizim ve ana-babalarımızın da üzerine olsun. Ey acıyanların en merhametlisi! Ey keremlilerin en iyilik severi! (Rahmetinle duâlarımızı ve salâtlarımızı kabûl eyle.) **'Bütün hamdler O Allâh'a mahsustur ki, O hiçbir çocuk edinmemiştir, mülkte Kendisi için hiçbir ortak mevcut olmamıştır,** (güçsüz bir duruma düşmekten münezzeh olduğu için) **Kendisini âcizlikten koruyanı da bulunmamıştır.** (O'nun Yüce Zâtı hakkında hakkında ey kul! Hakkıyla Kendisine tâzimde bulunamadığını îtirâf etmek üzere) **O'nu iyice yücelterek büyüklükle vasıfla.'** *(el-Kehf Sûresi:111'den)* (buyrulmuştur.)

Allâh tek büyüktür. **Allâh** tek yücedir. **Allâh** tek uludur. **Allâh**'tan başka hiçbir ilâh yoktur. **Allâh** tek büyüktür. **Allâh** tek yücedir. Bütün hamdler **Allâh**'a mahsustur. **'İzzet sâhibi olan Rabbin'i, onların vasfettiklerinden tenzîh ederim. Gönderilen** (peygamber)**lere selâm olsun, âlemlerin Rabbi olan Allâh'a hamdolsun.'"** Âmîn!

YÜZ KERE OKUYANIN, BULUNDUĞU İKLİMİN KORUNMASINA VESÎLE OLACAĞI BİR SALÂT-Ü SELÂM

"Tâcü'l-'arûs" gibi Arap luğatinin şâheserini, ***"İthâfü's-sâde"*** gibi ***"İhyâ Şerhi"***'ni ve daha onlarca kıymetli eseri bu ümmete kazandırmış, bütün ilimlerde zirveye ulaşmış, Osmanlı ecdâdımızın deniz yoluyla hacca gidenleri mutlakā ziyâretine gönderdiği, **Sultân 1.Abdülhamîd Hân Hazretleri**'ne hadîs icâzeti veren Allâme Seyyid **Muhammed Murtazâ ez-Zebîdî el-Huseynî** *(Kuddise Sirruhû)* şöyle anlatmıştır: "H.1178 senesinin Receb ayının bir gecesinde Mısır'da (Kāhire'de)ki Dâvûdiyye mahallesinde bulunduğum sırada salât-ü selâm hakkında bana bir sîğa-i şerîfe ilhâm edildi ve:

»إِنَّ قَائِلَهَا مِائَةَ مَرَّةٍ يَأْمَنُ بِهِ الْإِقْلِيمُ الَّذِي هُوَ فِيهِ بِبَرَكَةِ تِلَاوَتِهِ لِهٰذِهِ الصِّيغَةِ الشَّرِيفَةِ.«

'Şüphesiz bu salât-ü selâmı kim 100 kere okursa bu sîğa-i şerîfeyi tilâvetinin bereketiyle kendisinin bulunduğu iklim (kıta yerden ve gökten gelecek bütün âfet ve musîbetlerden) emin olur.' diye müjdelendim." *(Murtazâ ez-Zebîdî, İthâfü's-sâdeti'l-müttakîn, 3/475-476)*

SALÂT-Ü SELÂMIN OKUNUŞU

»اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِكُلِّ صَلَاةٍ تُحِبُّ أَنْ يُصَلّٰى بِهِ عَلَيْهِ فِي كُلِّ وَقْتٍ يُحِبُّ أَنْ يُصَلّٰى بِهِ عَلَيْهِ، اَللّٰهُمَّ سَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِكُلِّ سَلَامٍ تُحِبُّ أَنْ يُسَلَّمَ بِهِ عَلَيْهِ فِي كُلِّ وَقْتٍ يُحِبُّ أَنْ يُسَلَّمَ بِهِ عَلَيْهِ صَلَاةً وَسَلَامًا دَائِمَيْنِ بِدَوَامِكَ عَدَدَ مَا عَلِمْتَ وَزِنَةَ مَا عَلِمْتَ وَمِلْءَ مَا عَلِمْتَ وَمِدَادَ كَلِمَاتِكَ وَأَضْعَافَ أَضْعَافِ ذٰلِكَ، اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ كَذٰلِكَ عَلٰى ذٰلِكَ فِي كُلِّ ذٰلِكَ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَإِخْوَانِهِ.« اٰمِينْ!

"Ey **Allâh**! Kendisine her vakit onunla salevât okunmasını sevdiğin, onun da kendisine o salâtın her dâim okunmasını sevdiği her bir salât ile **Efendimiz Muhammed**'e salât eyle. Ey **Allâh**! Kendisine her vakit onunla selâm okunmasını sevdiğin, onun da kendisine o selâmın her dâim okunmasını sevdiği her bir selâm ile **Efendimiz Muhammed**'e selâm eyle.

Öyle bir salât-ü selâm ki Senin devâmınla dâim olsunlar, bildiklerinin adedince, bildiklerinin ağırlığı kadar, bildiklerinin dolusunca, kelimelerinin mürekkebi kadar ve bütün bunların katlarının katkatı kadar çok olsunlar. - Ey **Allâh**! İşte (bana nasîb ettiğin) bu (salevâtı okuma lütfu) na dâir, bu şekilde (Kendine her vakit hangi zikir ile hamdolunmasını seviyorsan onunla) ve bütün bu(sayıla)nlar adedince Sana hamd ve şükür olsun. - Onun Ehl-i Beyti'ne, sahâbesine ve kardeşlerine (bütün peygamberlere) de böylece salât-ü selâm eyle." Âmîn!

YATMADAN OKUYANIN SAYISIZ HAYIR BULACAĞI VE RASÛLÜLLÂH *(SALLÂLLÂHU ALEYHİ VE SELLEM)*İ GÖRECEĞİ BİR SALÂT-Ü SELÂM

"İhyâ" şârihi **İmâm-ı Zebîdî** *(Rahimehullâh)* şöyle demiştir: "**es-Sabbâğ** diye meşhur olan meşâyihımızın şeyhi **Şihâb Ahmed el-İskenderî** *(Kuddise Sirruhû)* bana verdiği son icâzette şöyle anlattı:

'Nefsi hakkında müsrif olan (aşırılığa kaçmış günahkâr) bir mürid için **Allâh-u Te'âlâ**'ya kavuşmanın en yakın yolu istiğfardır, sonra da **Nebiyy-i Muhtâr** *(Aleyhisselâm)* **Efendimiz**'e salât-ü selâm okumaktır.

Bana bir salât-ü selâm sîğası ilhâm edildi ve **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in bereketiyle onda o kadar hâssalar (özellikler) buldum ki bundan dolayı üzerimde **Allâh-u Te'âlâ**'ya çok hamd-ü minnette bulunma hakkı vardır. Sonra mânâ âleminde **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*i görünce bana ilhâm edilen bu sîğayı istîmâl etmek için kendisinden izin almak üzere bunu kendisine arzedince tebessüm buyurdular.

Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*i rüyâda görme sebeplerinin en yakın olanı, hangi sîğa ile olursa olsun **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e çok salât-ü selâm okumaktır. İçinde **'Muhammed'** lafzı geçen sîğalar daha mükemmeldir. Kesretin (çokluk ifâdesinin) en azı gecede 1000 keredir. Zîrâ ehl-i husûsiyet (özel velîler) bu hususta açık ifâde kullanmışlar ve buna dâir çok teşvikte bulunmuşlardır. Bu fakir (Şeyh Sabkâğ) **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e bu durumu mânen arzettiğimde mübârek başı ile 'Evet' mânâsında işâret buyurmuştur.

Bilcümle (özetle); bu makamda en tesirli şey; kesret-i istiyâk (Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*i görmeyi son derece arzulamak), onunla alâka kurmak (râbıta yapmak) husûsunda sadâkat (samîmiyet), özellikle de gece veyâ gündüz başını yastığa koyduğunda sana nasîb edilen zikri (özellikle uyumadan önce okunması sünnet olan duâları) ve Kur'ân tilâvetini bitirdikten sonra bu salât-ü selâmı 22 kere okumaktır ki bunu yaparsan, bir sayı altına giremeyecek kadar büyük hayırlar bulursun.'" *(Murtazâ ez-Zebîdî, İthâfü's-sâdeti'l-müttakîn, 3/476)*

SALÂT-Ü SELÂMIN OKUNUŞU

«اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى عَبْدِكَ وَنَبِيِّكَ وَحَبِيبِكَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى إِخْوَانِهِ وَاٰلِهِ صَلَاةً وَسَلَامًا نَقْرِعُ بِهِمَا أَبْوَابَ جِنَانِكَ وَنَسْتَجْلِبُ بِهِمَا أَسْبَابَ رِضْوَانِكَ وَنُؤَدِّي بِهِمَا بَعْضَ حَقِّهِ عَلَيْنَا بِفَضْلِكَ.» اٰمِينْ!

"Ey **Allâh**! Kulun, Nebin ve Habîbin olan **Efendimiz Muhammed**'e, onun (peygamber) kardeşlerine ve Ehl-i Beyti'ne öyle bir salât ve selâm ile salât-ü selâm eyle ki; onlarla cennetlerinin kapılarını çalalım (da oralara dâhil olalım), rızânın sebeplerini celbedelim ve **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in (bizim üzerimizde olan) haklarından (en azından) bâzılarını fazl-u kereminle edâ edelim." Âmîn!